ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା

<u>ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ</u>

ବନ୍ଦଇ ଯେ ଅଣାକାର ଅରୂପ ଶରୀର,

ଅନାମ ଅଦେହ ପ୍ରଭୁ ମହିମା ସାଗର ।୧।

ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ମହାଶୂନ୍ୟ ଅଲେଖ ପୁରୁଷ;

ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା କର ମୋତେ ଦୃଶ୍ୟ ।୨।

ଆଜ୍ଞା ହେଲେ ନିଶବଦ ମନ୍ଦିରେ ପଶିବି,

କୁଞ୍ଚତାଲା ଦିଅ ହସ୍ତେ କପାଟ ଫେଡ଼ିବି ।୩।

ଅଣଶେଷ ମହିଁମାରୁ ଆଣିମଇଁ ଭେଦ,

ବଖାଣିବି ଏ ସଂସାରେ ତୁମ୍ଭରି ସମ୍ବାଦ ।୪।

ଏ କଳିଯୁଗରେ କୁମ୍ଭୀନର୍କେ ପଡ଼ିଯିବେ,

ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା ଶୁଣିଲେ ତରିବେ ।୫।

ବୁଡ଼ିଗଲା ସତ୍ୟ ଧର୍ମ ହେଲା ଅସମୟ,

କି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରାଣୀମାନେ ତରିଯିବେ କହ ।୬।

ଏ ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରୀ ଛାମୁରେ ଲଗାଇଛି ଆଶା,

ଭୀମ ଅରକ୍ଷିତ ଚିତ୍ତେ କରିଛି ଭରସା ।୭।

ଏତେବେଳେ ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ନାହିଁ ଆଉ ପୂର୍ଣ୍ଣ,

ମିଥ୍ୟା ପାତକରେ ସବୁ ହୋଇଗଲା ଶୂନ୍ୟ ।୮।

ଏକାକ୍ଷର ବ୍ରହ୍ମ ଉଦେ ହେଲେ ଏ ମଣ୍ଡଳେ,

ଜୀବ ମୁକ୍ତପଦ ହୋଇ କେହି ନ ଜାଣିଲେ ।୯।

ନିଷ୍କାମ ବ୍ରହ୍ମ ପୁରୁଷ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ମାୟା,

ରଜ ବୀର୍ଯ୍ୟା ନାହିଁ ନିର୍ଭା ହୋଇଅଛି କାୟା ।୧୦।

ଯୋନିରେ ଜନମ ପିଣ୍ଡ ମାନବ ଶକତି,

କରୁଣା ପ୍ରକାଶ କର ଅଭୟ ଅଜ୍ୟୋତି ।୧୧।

ନିଜ ଶକତି ଆସନେ ବିଜେ କରିଅଛ,

ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କଥା ସମସ୍ତ ଜାଣୁଛି ।୧୨।

ପେଲି ପଶିବି ବୋଲୁଛି ଅବନା ମନ୍ଦିର,

ଭୋ ପ୍ରଭୁ ଅନାମ ବ୍ରହ୍ମ ମୋତେ କୃପାକର ।୧୩।

ଭରସା କରିଛି ମୁହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ସାଗରକୁ,

ନିରନ୍ତରେ ଭୟ କରି ଗୁରୁ ପୟରକୁ ।୧୪।

ତାଲୁ କର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ଷୁ ଦନ୍ତ ନାସା ଜିହ୍ୱା ନାହିଁ,

ହସ୍ତ ପାଦ ନାହିଁ ମାତ୍ରା ବସାଇବି କାହିଁ ?।୧୫।

ଅବ୍ୟକତ ପୁରୁଷ ସେ ନ କହେ ବଚନ,

ଜନ୍ମବର୍ଦ୍ଧନ ଲଗାଇ ନିଷ୍କାମ ନିର୍ଗୁଣ ।୧୬।

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞନର,

ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ ପୁଚ୍ଛା କଲେ ନିରାକାର ।୧୭।

ସମ ଆସନରେ ବସି ଅମନ ସାଧନେ,

ଅନାଦି ବ୍ରହ୍ମକୁ ଚିନ୍ତା କରି ମନେ ମନେ ।୧୮।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ପ୍ରଲମ୍ବିଲେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପାଦ,

ବ୍ରହ୍ମସ୍ଥାନ ଘଟମଧ୍ୟେ ପଚାରନ୍ତି ଭେଦ ।୧୯।

ପାଏ ପଡ଼ି ଉଠି ଶିରେ କରପତ୍ରଯୋଡ଼ି,

ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଣ ମୋତେ କହ ଭେଦଧାଡ଼ି ।୨୦।

ଭୋ ଗୁରୁ ଗତି ମୂକତି ଜୀବନ କରତା,

ଏ ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସ୍ୱାମୀ ଆଜ୍ଞାରେ ରଚ୍ଛିତା ।୨୧।

ଏ ଦେହରେ ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ କାହିଁ ଅଛି,

ସଂଶୟ ଫେଡିଣ ମୋତେ କହିଦିଅ ବାଛି ।୨୨।

କି ଅବା ସେ ନଖ ଚକ୍ର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠିରେ ଅଛି,

ଏ ବେନି ପୟର ଗଣ୍ଠି ଚକ୍ରରେ ଲୁଚିଛି ।୨୩।

କି ଅବା ସେ ନଖ ଚକ୍ର ଆଣ୍ଠୁ ଚକ୍ର ପରେ,

ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଅବା ଲୁଚିଛି ତହିଁରେ ।୨୪।

କି ଅବା ସେ ଜାନୁଚକ୍ର ଗୁହ୍ୟଚକ୍ର ଦୁଇ;

ଏଥି ଅବା ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଅଛି ରହି ।୨୫।

କି ଅବା ସେ ଲିଙ୍ଗ ଚକ୍ର ନାଭିର ଚକ୍ରରେ,

ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଅବା ଅଛନ୍ତି ସେଠାରେ ।୨୬।

କି ଅବା ସେ ଉର୍ଦ୍ଧଚକ୍ର ହୃଦଚକ୍ରେ ବାସ,

ଏଥିଅବା ବସିଛନ୍ତି ଅନାଦି ପୁରୁଷ ।୨୭।

କି ଅବା ସେ ବାହୁଚକ୍ର କଣ୍ଠଚକ୍ରେ ଅଛି,

ଅନାଦିତ ବ୍ରହ୍ମ ଅବା ସେଠାରେ ରହିଛି ।୨୮।
କି ଅବା ସେ ଦନ୍ତଚକ୍ର ଜିହ୍ୱାଚକ୍ରେ ବ୍ରହ୍ମ,
 ଗୁପତ ନ କରି ମୋତେ କହ ନିଜ ନାମ ।୨୯।
କି ଅବା ସେ ନାସାଚକ୍ରେ ତ୍ରିଅଚକ୍ରେ ଠାବ ।
ଏଥିର ସନ୍ଦେଶ କଥା କହ ଗୁରୁଦେବ ।୩୦।
କି ଅବା ଶିଶୁମ୍ନା ଚକ୍ର ସୁଷୁପ୍ତି ଚକ୍ରରେ,
ଅଣନିରୂପଣ ବ୍ରହ୍ମ ଅଛନ୍ତି ସେଠାରେ ।୩୧।
କି ଅବା ସେ ଭାଲଚକ୍ର କର୍ଣ୍ଣଚକ୍ରେ ଯାଇ ।
ଏଥି ଅବା ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ମହିଁମାଇ ।୩୨।
କି ଅବା ସେ ଶିରଚକ୍ର ବାୟୁ ଚକ୍ର ସ୍ଥିତି,
ଏଥି ଅବା ବିରାଜିତ ଅରୂପ ମୁରତି ।୩୩।
ଏ ଶରୀରେ ବାହ୍ୟମତେ ବ୍ରହ୍ମ ଅଛି କାହିଁ,
ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଣ ମୋତେ କହିବା ଗୋସାଇଁ ।୩୪।
ଅଣରୂପ ବୋଲିବାର ରୂପବର୍ଣ୍ଣ କିସ,
 ଯେମନ୍ତେ ହୋଇଣ ରୂପ ଥିବ ତ ଅବଶ୍ୟ ।୩୫।
ଜ୍ଞାନୀଜନମାନେ ଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ,
ଅବଶ୍ୟ ତ ନେତ୍ରେ ଦେଖୁଥିବେ ସେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ।୩୬।
ନିଶ୍ଚୟ ସେ ପାଉଛନ୍ତି ସଦଜ୍ଞାନ ଭେଦ,
ଜୀବ ଆତ୍ମା ପଞ୍ଚମନ ହେଉଅଛି ବୋଧ ।୩୭।
ପୂର୍ବର ସୁକୃତ ଥିଲେ ଲଭିବ ଚରଣ,
ଏ ପିଣ୍ଡ ପ୍ରାଣକୁ ମୋର କରିବି କାରଣ ।୩୮।
ହେତୁ ଚେତା ପାଉଛନ୍ତି କେବଣ ଯୋଗରୁ,
ସଂଶୟ ନ କରି ଫେଡ଼ି କହ ସେ ବ୍ରହ୍ମରୁ ।୩୯।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଅଣଆକାରେ ବିହାର ।୪୦।
ତାଲୁକା ଦୁଆର ଶିଖେ ଅଟେ ତାର ବାସ,
 ବ୍ରହ୍ମରନ୍ଧ୍ର ଶିଖେ ଛନ୍ତି ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ।୪୧।
ଶିଶୁରନ୍ଧେ ରନ୍ଧ୍ର ବାଟ ଅଛି ସେ ଠାବକୁ,
ଆସିବା ଯିବା ହେଉଛି ସକଳ ସ୍ଥାନକୁ ।୪୨।
ବ୍ରହ୍ମ ଯେଉଁଠାରେ ଅଛି ନିଗମ ଭୁବନ,
 ଅନ୍ଧାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନୋହେ ନାହିଁ ରାତ୍ର ଦିନ ।୪୩।
ନିଶବଦ ମନ୍ଦିର ସେ ନାହିଁ ଶବ୍ଦ ଭେଦ,
ରଜ ବୀର୍ଯ୍ୟ ନ ଲଗାଇ ନାହିଁ ବିନ୍ଦୁନାଦ ।୪୪।
ଜଳ ପବନର ତହିଁ ନାହିଁ ଗମାଗମ,
ତେଣୁକରି କହି ତାକୁ ଅଗମ୍ୟ ଦୁର୍ଗମ ।୪୫।
ସ୍ଥିତି ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟ କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ନାହିଁ,
 କାମନା କଳ୍ପନା ବାଞ୍ଛା ନ ଥାଇ ସେଠାଇ ।୪୬।
ଜନ୍ମବନ୍ଧ ନାହିଁ ତହିଁ ନୋହେ ଆତଯାତ
ବଚନ ସମସ୍ୟା ନାହିଁ ଅଟେ ଅବ୍ୟକତ ।୪୭।
ହାଇ ଛାଇ ନ ଲଗାଇ ନିଦ୍ରା ମଇଥୁନ,
ଦିବସ ରଜନୀ ବାରି ନୋହେ ସେହୁ ସ୍ଥାନ ।୪୮।
ଅଣରୂପ ରୂପବର୍ଣ୍ଣ ଚିହ୍ନ ନାହିଁ କିଛି,
ଜ୍ୟୋତି ଭିତରେ ଅଜ୍ୟୋତି ଅଚିହ୍ନାରେ ଅଛି ।୪୯।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ତହିଁ ଶରଦ ଉଷୁମ,
ହେମ ନ ଭେଦଇ ତାକୁ ଶିଶିର ନସମ ।୫୦।
ବିବେଦ ଭୁବନ ସେ ଯେ ବସଇ ବେଦ,
ଅର୍ଥ ନ ଚଳଇ ତହିଁ ନ ଲାଗେ ସମ୍ପଦ ।୫୧।
ମନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ନାହିଁ ତହିଁ ଔଷଧି ମୌଷଧି,
ଉପାୟ ରଞ୍ଜନା ନାହିଁ ନ ସ୍ପୁରଇ ବୁଦ୍ଧି ।୫୨।
ଅମନ ମନ୍ଦିରେ ସେ ଯେ ନ ଗଳଇ ମନ,
ଗୀତା ଭାଗବତ ନାହିଁ ନାମ ସଙ୍କୀର୍ତ୍ତନ ।୫୩।
ନୀଚ ଉଚ ନାହିଁ ତହିଁ ବାଛନ୍ଦ ବିକାର,
ସର୍ବ କର୍ମ ସମାଚାର ଅଟେ ଅବିକାର ।୫୪।
ପାପ ପୂଣ୍ୟ ନାହିଁ ତହିଁ ଅପରାଧ ଦୋଷ,
ସକାମ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ନିଷ୍କାମ ପୁରୁଷ ।୫୫।
ସ୍ତିରୀ ପୁରୁଷ ନୁହନ୍ତି ନୋହେ ବାଳ ବୃଦ୍ଧ,
ଦୁତି ପାଦ ନ ଚଳଇ ଅଛି ଏକ ପାଦ ।୫୬।

ମହାଶୂନ୍ୟ ସେ ଶୂନ୍ୟ ଯେ ନିର୍ଗୁଣ ଶରୀର,
ଏକାକ୍ଷର ନ ବସଇ ବସେ ଅଣାକ୍ଷର ।୫୭।
ଅଣାକ୍ଷର ଅଣମାତ୍ରା ଅଣ ନିଶବଦ,
ଶବଦର ଭେଦ ନାହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ନିଜପଦ ।୫୮।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଲୁଛନ୍ତି ଶୁଣିମା ଗୋସାଇଁ,
କେବେ ଲୋକ ସେ ଠାବକୁ ଗମାଗମ ନାହିଁ ।୫୯।
ତତ୍ତ୍ୱକରି କେମନ୍ତେ ଜାଣିବା ତାର ଆଦ୍ୟା,
ଭେଦାଭେଦ କରି ମୋତେ କହ ନିଶବଦ ।
ତହିଁ ର ଅସ୍ଥାନ କେତେ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ଅଟେ,
ଶ୍ରୀ ମୁଖରୁ ଶୁଣିଥିବି ବେନିକର୍ଣ୍ଣ ପୁଟେ ।୬୧।
ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମରୂପ ଅବଶ୍ୟ ତା ଥିବ,
ସ୍ୱରୂପ ନ ଥାଇ ଭେଦ କି ପ୍ରକାରେ ହେବ ।୬୨।
ଅଲେଖ ବାଲିଣ ସେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲାଇଲା,
ବିରଞ୍ଚନାକୁ ରଞ୍ଚନା କି ପ୍ରକାରେ କଲା ।୬୩।
ଏଥିର ସନ୍ଦେହ ମୋତେ କହ ଗୁରୁଦେବ,
ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଶୁଣି ମନୁ ସଂଶୟ ତୁଟିବ ।୬୪।
ଏତେ ବୋଲି ନିରାକାର ଶ୍ରୀକର ପ୍ରସାରି,
ପାଦ ଧରି ପଚାରିଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ କରି ।୬୫।
ପ୍ରଲମ୍ବିତ ବିନତି ତ କରି ଶ୍ରୀପୟରେ,
ବେନି ନେତୃ ଅସ୍ରୁଧାର ବହେ ନିରନ୍ତରେ ।୬୬।
ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ କରତା ଗତି ପତି ମାତା,
ତୁମ୍ଭ ବିନା ଏ ଜୀବକୁ କେ କରିବ ଚେତା ।୬୭।
ଏ ପିଣ୍ଡ ପ୍ରାଣରେ କିଛି ନାହିଁ ନା ସଂଶୟ,
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ଭେଦ ଏ ଦେହରେ କହ ।୬୯।
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ଭେଦ ଅତି ଆଗୋଚର ।୬୯।
ଠୁଳରୂପୀ ବିଷ୍ଣୁ କି ପାଇବ ଜଣାନନ୍ଦ,
ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁ ଗୋ ଶୁଣ ଆଦିକନ୍ଦ ।୭୦।
ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଭୂମିଖନ୍ଦେ କିଛିଦିନ ଥାଇ,
ପୋଖରୀ ଭିଆଇ ମୂର୍ତ୍ତି ହୁଡା ଟେକି ଦେଇ ।୭୧।
ହୁଡାର ଗଭୀର ଜଳ ପୁରଇ ବହୁତ,
ଜଳର ଭିତରେ ମୀନ ଖେଳଇ ଯେମନ୍ତ ।୭୨।
ମୀନ ଗର୍ଭେ ଯେଉଁ ରୂପେ ଜୀବ ଆତ୍ମା ଅଛି,
ସେହିରୂପେ ଏ ଘଟରେ ବ୍ରହ୍ମଟି ଖେଳୁଛି ।୭୩।
ନାରିକେଳ ବୀଜ ଭୂମି ମଧ୍ୟରେ ଗୋପିଣ,
ବୃକ୍ଷ ଅଙ୍କୁରଇ ତହିଁ ପାହି ଆଭରଣ ।୭୪।
ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ଶାଖା ହୋଇ ଧରେ ପତ୍ର ପୁଷ୍ପ,
ପୁଷ୍ପ ତୁଲେ କଢି ଲାଗି ଫଳ ପରକାଶ ।୭୫।
ଲତା ଲାଗି କତା ତାର ଖପରରେ ଯୋଡ଼ି,
ଖପରକୁ ଘେନି ରସ ଗୁଦାହିଁ ନ ଛାଡ଼ି ।୭୬।
ଗୁଦାକୁ ଘେନିଣ ଜଳ ପୁରୀଅଛି ତହିଁ,
ଭୂମିରୁ ଆକାଶ ଜଳ ବୃକ୍ଷ ଦେହେ ଯାଇ ।୭୭।
ଯେସନେକ ନାରିକେଳ ମଧେ ଥାଇ ଅମ୍ବୁ,
ସେହିରୂପେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଘଟେ ଅଛି ବାବୁ ।୭୮।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଜନମ ପିଣ୍ଡ ସବୁଠାରୁ ସୁଖ,
ଜନ୍ମ ମରଣଟି ଏ ଦେହକୁ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ।୭୯।
ରୋମମାନ ଅଙ୍କୁରିଛି ଚରମକୁ ଘେନି,
ମୂଳ ମାନଙ୍କରେ ଗଛା ହେଉଛି ମେଦିନୀ ।୮୦।
ଚର୍ମଗୋଟି ରୁଧିରକୁ ରଖିଛି ଘୋଡାଇ,
ଶିରମାନ ଗୁନ୍ଥି ଅଛି ସୂତ୍ରରେ ମଡାଇ ।୮୧।
ରୁଧିର ପୁରିଛି ତହିଁ ମାଏଁସକୁ ଘେରି,
ଶିରମାନଙ୍କେ ପବନ ଫେରୁଅଛି ଧରି ।୮୨।
ମାଏଁସ ଲାଗି ରହିଛି ଅସ୍ଥିର ଦେହରେ,
ଯତନରେ ଲିପିଅଛି ରଜର ପାକରେ ।୮୩।
ଅସ୍ଥିର ଭିତରେ ଶିଶୁରନ୍ଧେ ବାଟ ଅଛି,
ଅଣରୂପ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ଗୁପତେ ଖେଳୁଛି ।୮୪।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ଶରୀର ବୃତ୍ତାନ୍ତ,

ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଘଟଣା ଭେଦ ଆତଯାତ ।୮୫।
ଜ୍ଞାନୀଜନ ବାହ୍ୟମତେ ହେଉଥାନ୍ତି ଭ୍ରମ,
ଘଟ ବ୍ରହ୍ମକୁ ନ ଚିହ୍ନି କରୁଥାନ୍ତି କର୍ମ ।୮୬।
ଜଣାନନ୍ଦ ବୁଝାଇଲେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଆଗର,
ଶୁଣିକରି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ନିରାକାର ।୮୭।
ସାଧୁଜନ ଚରଣରେ ପଶୁଛି ଶରଣ,
କୃପାନେତ୍ରେ ଚାହିଁ ଦେବ କୁଶଳ କଲ୍ୟାଣ ।୮୮।
ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଭେଦ କି ପାଇବ ଶେଷ,
ଦୟା କରିଥିବ ମୋତେ ପଣ୍ଡିତ ପୁରୁଷ ।୬୯।
ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରବନ୍ଧେ ପ୍ରକାଶ,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ଭଣେ ଭୀମଦାସ ।୯୦।
ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ-ଗୀତା ସୁଜନ ଜନ ହିତା
ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଅନାମ ବ୍ରହ୍ମ ଆତଯାତ
ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ପ୍ରଥମେ ଧ୍ୟାୟ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ନିରାକାର ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ମୁଖକୁ ଚାହିଁଣ ନିରାକାର,
ପାଏ ପଡ଼ି ଉଠି ଶିରେ ଯୋଡ଼ି ବେନିକର ।୧।
ଭୋ ଗୁରୁ ଗୋସାଇଁ ମୋତେ କରୁଅଛମାୟା
ଆମ୍ଭଠାରେ ଲେଶେ ତୁମ୍ଭ ନାହିଁ କି ସୁଦୟା ।୨।
ବେଦାନ୍ତ ମାର୍ଗରେ ଯେ କହିଲ ନାନାମତେ,
ସଂଶଯ ଲାଗିଲା ମନେ ନ ଗଲା ପରତେ ।୩।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ସ୍ରୁତି ବିଚାର କହିଲ,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ ଭେଦ ଗୁପତେ ରଖିଲ ।୪।
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଆମ୍ଭର ଗୁରୁ ପିଣ୍ଡ ମୋକ୍ଷକାରୀ,
ମହାମନ୍ତ୍ର କର୍ଣ୍ଣମୂଳେ କହୁଛ ବିସ୍ତାରି ।୫।
ଅମୋକ୍ଷ ପିଣ୍ଡକୁ ସ୍ୱାମୀ ମୋକ୍ଷ କରାଉଛ,
ସଦବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ମୋତେ କିପାଁ ନ କହୁଛ ।୬।
ଲୁଚାଇ ଥୋଇଛ ମୋତେ କରୁଛ କପଟ,
ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ପାଳି ସିନା ପଶନ୍ତି ବୈକୁଣ୍ଠ ।୭।
ବୈକୁଣ୍ଠ ମହିମା କଥା କହ ଗୁରୁଦେବ,
ଅପ୍ରତିଆ ମନେ ମୋର ଶୁଣି ପ୍ରତେ ଯିବ ।୮।
ସଦା ଅପରାଧୀ ମୋର ନାହିଁ ଜ୍ଞାନ ବୁଦ୍ଧି,
ତୁମ୍ଭେ ମୋର ଗୁରୁଦେବ କରୁଣା ବାରିଧି ।୯।
ସତ୍ୟ ତଥ୍ୟ କରି ଫେଡ଼ି କହ ମୋ ଆଗର,
ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ କିସ ଅନାଦି ଶରୀର ।୧୦।
ମହିମା ସାଗର ବ୍ରହ୍ମ କେମନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ,
ନିଶ୍ଚୟ କହିବ ମୋତେ କେମନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ,
ମହିମା ସାଗର ବ୍ରହ୍ମ କେମନ୍ତ ସ୍ୱରୂପ,
ନିଶ୍ଚୟ କହିବ ମୋତେ ନ କରିବ ଗୋପ୍ୟ ।୧୧।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ ଭେଦ ଅତି ଅଗୋଚର ।୧୩।
ଅଶ୍ରୁତ ଅମୂର୍ତ୍ତପଦ ମହାବ୍ରହ୍ମ ସେହି,
ନିରୂପଣ କଲେ ଶୁଷ୍କ ତରୁ ପଲ୍ଲବଇ ।୧୩।
ପାଷାଣ ହୁଅଇ ପାଣି, ଦ୍ରୁବ ହୁଏ ଦାରୁ,
ଗିରିମାନେ ବଢିଯାନ୍ତି ପାଲଟନ୍ତି ମେରୁ ।୧୪।
ମୃତଶବ ହୋଇଥିଲେ ପଶଇ ପରାଣ,
କଳା କମଳ ହୁଅଇ ଧବଳ ବରଣ ।୧୫।
ବିନା ମେଘେ ଆକାଶରୁ ବରଷଇ ଜଳ,
ଜୀବକୁ ଆକ୍ରୋଶୀ ଥିଲେ ଘୁଞ୍ଚିଯାଏ କାଳ ।୧୬।

ବୃଦ୍ଧ ଅଙ୍ଗ ଯୁବା ଅଙ୍ଗ ହୁଏ ଦିନୁ ଦିନ,
ପକ୍ୱକେଶ ଅଚିରେଟି କୃଷ୍ଣ ହୁଏ ଜାଣ ।୧୭।
ପଙ୍ଗୁ ଗିରିବର ଲଘି ଯାନ୍ତି ଏ ଧର୍ମରେ,
ଚିତ୍ତ ମଜ୍ଜାଇ ପାରିଲେ ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମରେ ।୧୮।
ଜଡ଼ା ବୃକ୍ଷ ହୋଇ ଯାଏ ଅଗରୁଚନ୍ଦନ,
କାଲ ହୋଇଥିଲେ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଭଇ ବଚନ ।୧୯।
ଅନ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ଚକ୍ଷୁ ଦିଶଇ ନିଶ୍ଚୟ,
ମହାପାପୀ ହୋଇଥିଲେ ପାପ ଯିବ କ୍ଷୟ ।୨୦।
ଶୁଖା ଭୂମି ଓଦା ଯେ ହୋଇବ ବସିଥିଲେ,
ରୋମ ପୁଲକିତ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ କଲେ ।୨୧।
ଲୁହାମୁଣ୍ଡା ହୀରା ହେବ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ,
ଖପର ହୋଇବ ସୁନା ଅନାମ ବଚନେ ।୨୨।
ନାଗ ଗରଳ ପ୍ରତକ୍ଷେ ହୋଇବ ଅମୃତ,
ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମଭେଦ ମହିମା ଏମନ୍ତ ।୨୩।
ମହୁରା ବିଷ ହୋଇବ ଅମର ମୌଷଧି,
ଅନାମ ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଯେ ପାରିବ ଭେଦି ।୨୪।
ଶଶା ପହଁରିବ ଯେ ଅଗାଧ ସିନ୍ଧୁ ଜଳେ,
ଶୋଲପେଣ୍ଡା ପରାଏକ ଲାଗିବ ସେ କୂଳେ ।୨୫।
ନିର୍ଜୀବ କାଷ୍ଠପିତୁଳୀ ଜୀବନ୍ୟାସ ହେବ,
ନିଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଭେଦିଲେ ବଚନ କହିବ ।୨୬।
ଅସଙ୍ଗାଗାଇ ଚିରରେ ପହ୍ନାଇବ କ୍ଷୀର,
ନିର୍ଝର ଝରରୁ ଯେ ବହଇ ଝରଝର ।୨୭।
ଅବସନ୍ତ ଶୀତଳ ବହିବ ପବନ,
ଫଟା କୁଡ଼ିଆ ହୋଇବ ନୂଆ ନବତନ ।୨୮।
ବଜ୍ର ଦଧି ପ୍ରାଏ ହେବ ହସ୍ତ ମାରି ଦେଲେ,
ଅରୂପ ଅନାମ ବ୍ରହ୍ମ ଭେଦାଭେଦ କଲେ ।୨୯।
ଜଳର ଭିତରୁ ମୀନ କୂଳକୁ ଆସଇ,
ଗିରି ପର୍ବତରେ ପଦ୍ମ ଫୁଲିଏ ଫୁଟଇ ।୩୦।
ମହାବ୍ରହ୍ମ ମହିଁମାର ଏମନ୍ତ ପ୍ରତାପ,
ତେଣୁକରି ବୋଲାଉଛି ଅନାଦି ଅରୂପ ।୩୧।
ଅହି ରାଜକୁ ମାଣ୍ଡୁକି ମୁଖେ ଦେବ ଚୁମ୍ବ,
ମଞ୍ଜାରୀ କୋଳରେ ମୂଷା ଶୟନ କରିବ ।୩୨।
ସଞ୍ଚାଣ ପାରା ଏ ଦୁହେଁ ହୋଇବେ ସଂଯୋଗ,
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଭେଦ ଏମନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ ।୩୩।
ବ୍ୟାଘ୍ର ଛେଳି ହୋଇ ଏକ କୋଠାରେ ଭକ୍ଷିବେ,
ସିଂହ ଯେ ଶୃଗାଳ ନୃତ୍ୟ ଗୀତାହିଁ କରିବେ ।୩୪।
ସୂତ୍ର ଭଗାରୀ ଏକାନ୍ତ ବସିବେ ଯେ ମିତ୍ର,
ଗୁରସ୍ତ ଭାରିୟା ହୋଇୟିବେ ମାତା ପୁତ୍ର ।୩୫।
ଅନଳ ପତଙ୍ଗ ହେବେ ଏକାଙ୍ଗ ପୀରତି,
ଯମକୁ ଦେଖିଯିବ ସେ ମାଗିବ ସୁରତି ।୩୬।
ହସ୍ତୀ ସଙ୍ଗତରେ ମୂଷା ହୋଇବ ସମାନ,
କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣିବ ଯେବେ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ।୩୭।
ଲବଣ କର୍ପର ହେବ ବହିବ ଶୀତଳ,
ମଧୁର ଜାତ ହୋଇବ ଲିମ୍ଭୁବୃକ୍ଷ ଡାଳ ।୩୮।
ତେତେବେଳେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ବାରଣ ନ ଯିବେ,
ପାଶେ ବସିଥିଲା ଲୋକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପାଇବେ ।୩୯।
ବନ୍ଧ୍ୟାସ୍ତିରୀ ଗର୍ଭ ହୋଇଯିବ ପୁତ୍ର ଜାତ,
ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମର ଭେଦ ଶୁଣିଲେ ଚରିତ୍ର ।୪୦।
ଦରିଦ୍ରକୁ ଅଷ୍ଟରତ୍ନ ପରାପତ ହେବ,
ଶୂନ୍ୟବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଚରିତ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଥିବ ।୪୧।
ମହାପାପୀ ସ୍ୱଦେହରେ ହୋଇବ ମୁକତ,
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଭେଦ ଶୁଣିଲେ ଅରଥ ।୪୨।
ମାତାକୁ ହରଣ କରିଥିବେ ଯେଉଁ ଲୋକ,
ଏ ଗୀତା ଶୁଣିଲେ ତାର କ୍ଷୟ ଯିବ ପାପ ।୪୩।
ବହହତ୍ୟା କରିଥିଲେ କଟିଯିବ ଦୋଷ,
ବ୍ରହ୍ମଭେଦ କର୍ଣ୍ଣେ ଯେବେ ହୋଇବ ପ୍ରକାଶ ।୪୪।
ସ୍ତିରୀହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ହୋଇବ ଉଦ୍ଧାର,
ତଦନ୍ତ କରି ବୁଝିଲେ ଦୋଷଯିବ ତାର ।୪୫।

ବାଳହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ପାତକ ଖଣ୍ଡିବ,
ମରିଗଲେ ଅନ୍ତଃକାଳେ ଯମ ନ ଦଣ୍ଡିବ ।୪୬।
ଗୋରୁହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ପାପ ଯିବ କ୍ଷୟ,
ଦାନ ପୂଣ୍ୟ କରିବାକୁ ନ ଥିବ ସଂଶୟ ।୪୭।
ଅପରାଧ ହୋଇଥିଲେ କ୍ଷମାହେବ ଦୋଷ,
ଗୁରୁହେଲେ ବୋଲିବେ ଏହିଟି ମୋର ଶିଷ୍ୟ ।୪୮।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମର ମହିମା,
ବୁଝି ନ ପାରିଲେ ଭେଦ ପଶ୍ଚାନ୍ତେ କହିବା ।୪୯।
ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମଟି ଯୋଗୀମାନଙ୍କର ଭେକ,
ସର୍ପ ପରାଏ ଯୋଗରୁ ଛାଡୁଛନ୍ତି ଜକ ।୫୦।
ମୂର୍ଖ ପଣ୍ଡିତ ହୋଇବ ବୁଝିଲେ ଏ ଭେଦ,
ଅନାମ ବ୍ରହ୍ମରୁ ଆଣି ପ୍ରକାଶିବ ପଦ ।୫୧।
ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ ଶାନ୍ତଶୀଳ ହୋଇଯିବ,
ସର୍ବକର୍ମ ତେଜି ଏକ ପାଦକୁ ଲଭିବ ।୫୨।
ଅଜ୍ଞାନୀ ହୋଇଲେ ଜ୍ଞାନ ପାଇବ ତକ୍ଷଣ,
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ଭେଦ ଏମନ୍ତ ବିଧାନ ।୫୩।
ଅରଣ୍ୟରେ ଚଡଫଳ ଫଳିବ ପ୍ରତକ୍ଷେ,
ଚାଣ୍ଡାଳ ହୋଇଲେ ବେଦ ଉଚ୍ଚାରିବ ମୁଖେ ।୫୪।
ବିନା ମାଡେ ବାଜିଯିବ ଟମକ ନିଶାଣ,
ଦୁଲୁ ଦୁଲୁ ହୋଇ ଗରଜିବ ମହାଟାଣ ।୫୫।
ଚାହିଁଦେଲେ ହୋଇଯିବ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର,
ଆଜ୍ଞାକୁ ରାଖୀ ପାରିଲେ ହୋଇବ ଅମର ।୫୬।
ଜନ୍ମ ମରଣ ନୋହିବ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଥିବ,
ବ୍ରହ୍ମ ବିନ୍ଦୁ ନାଦହିଁ ପାଷାଣ ପାଲଟିବ ।୫୭।
କାୟ ଦୁର୍ବଳ ନୋହିବ ପାଇ ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱ,
ଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତରେ ଆଉ ନ ବୁଡ଼ିବ ହେତୁ ।୫୮।
ମୁଖରୁ ବ୍ରହ୍ମ ଅନଳ ଉଦେ କରିପାରେ,
ଫୁଙ୍କିହେଲେ ଜଳିଯିବ କଞ୍ଚାକାଠ ଖରେ ।୫୯।
ହାଡ଼ି ହୋଇଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହୋଇବ ନିଶ୍ଚୟେ,
କୋଟି ଜନ୍ମ ଦୋଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ ଯିବ କ୍ଷୟେ ।୬୧।
ସୁତାର ବସନ ଛିଣ୍ଡାକନା ପିନ୍ଧିଥିଲେ,
ଝୀନ ପାଟ ହେବ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ କଲେ ।୬୨।
କବିପଣ ହୋଇଯିବ ପଣ୍ଡିତ ସମାନ,
ଅଙ୍ଗେ ବିଜୟେ କରିବେ ବ୍ରହ୍ମନାରାୟଣ ।୬୨।
ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ ପରାଏ ବିରାଜିବ ମୁଖ,
ବିଦୁ ଝଟକ ପ୍ରାୟେ ଦିଶିବ ବ୍ରହ୍ମରୂପ ।୬୩।
ସମୁଦ୍ରଭିତରେ ଅଗ୍ନି ଲାଗିଯାଇ ପାରେ,
ମହାଜନ ହୋଇପାରେ ତିନିଭୁବନରେ ।୬୪।
ଛିଡ଼ିଗଲା ମୁଣ୍ଡ ଫେରି ଯୋଡ଼ି ହୋଇଯିବ,
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଭାବ ଏମନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ ।୬୫।
ଉଠିଥିବ ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଧ୍ୱନି,
ଗୋରୁ ଖୋଜ ପରାଏକ ଦିଶିବ ସେ ଭୂମି ।୬୬।
ଯେଣିକି ଚାହିଁଲେ ସବୁ ଦିଶିବ ଡିରଣ,
ଶକଟିରେ ବସିବାକୁ ହୋଇବ ଭାର୍ଜ୍ଜନ ।୬୭।
ସାତତାଳ ଜଳେ ଧାଡ଼ିଦେଲେ ଉବୁକିକ,
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଯେଉଁଠାରେ ହୋଇଥିବ ।୬୮।
ସାତକିଳଣି କବାଟ ଖଞ୍ଜାଫିଟିଯିବ,
ସାଙ୍କୁଳିଥିଲେ ଚରଣେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହେବ ।୬୯।
ଡର ଭୟ ଭ୍ରାନ୍ତି ନାହିଁ ଅଭୟ ଭୁବନ,
ଯେଉଁଠାରେ ଲାଗିଥିବ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ।୭୦।
କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ନ ଲାଗିବ ଭୁଞ୍ଜିଲା ପରାଏ,
ନାମ ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମଯିବ ଦେହେ ।୭୧।
ରୋଗ ବ୍ୟାଧି ଏ ଦେହରୁ ଯାଇପାରେ ଛାଡ଼ି,
ପଡ଼ି ଯେବେ ଥିବ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଧାଡ଼ି ।୭୨।
ନିର୍ବୁଦ୍ଧିଆ ଲୋକମାନେ ବୁଦ୍ଧିବନ୍ତ ହେବେ,
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଯେବେ କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣିବେ ।୭୩।
ଗୃହୀ ସଂସାରୀଏ ହୋଇଯିବେ ବ୍ରହ୍ମଋଷି,
ଭେଦ ନିରୂପଣ ଯେବେ ପାଶେ ଥିବ ବସି ।୭୪।

ବେଶ୍ୟା ସ୍ତିରୀମାନେ ହେବେ ସତୀ ସୁଲକ୍ଷଣୀ,

ନିଶ୍ଚୟ ସତ୍ୟ ଏ ବାବୁ ବ୍ରହ୍ମ'ବାକ୍ୟ ବାଣୀ ।୭୫।

ଗ୍ରୀଷମ ଋତୁ ହୋଇଲେ ଶୀତ ଭରିଯିବ,

ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଯେଉଁଠାରେ ହୋଉଥିବ ।୭୬।

ଉଡ଼ା ଜନ୍ତୁମାନେ ହସ୍ତେ ଧରାଦେବେ ଆସି,

ଅନ୍ଧାର ନିଶିରେ ନିଷ୍ଟେ ଉଦେ ହେବ ଶଶୀ ।୭୭।

ଘୃତ ଅଗ୍ନି ହୋଇଯିବେ ଦୁଇ ମଇତର,

ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଭେଦ ଶୁଣିଲେ ବିଚାର ।୭୮।

ଖଗ ସପ ହୋଇଯିବେ ବାନ୍ଧବ ପ୍ରମାଣ,

ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଭେଦ ଚରିତ୍ର ବଖାଣ ।୭୯।

ଅମର ଭୁବନ ବୋଲି ଅଛି ଆର କାହିଁ,

ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ବୈକୁଣ୍ଠ ବୋଲି କହି ।୮୦।

ଯା ଦେହରେ ଲାଗିଥିବ ପରମ କୀର୍ତ୍ତନ,

ସେହି ଏକା କରିପାରେ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ।୮୧।

କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ନିରାକାର ମନେ ହେଲେ ତୋଷ,

ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଭଣିଲେ ଭୀମଦାସ ।୮୨।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନଜନହିତା

ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ବ୍ରହ୍ମଭେଦ କଥନେ

ନାମ ଦ୍ୱିତୀୟୋଧ୍ୟାୟଃ

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶୁଣ ବାବୁ ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମର ବୃତ୍ତାନ୍ତ,

ଆଦ୍ୟ ଅନ୍ତ କରି ତୋତେ କହିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।୧।

ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମର କଥା ପଚାରିଲୁ ଯେବେ,

ସାବଧାନ ବ୍ରହ୍ମର କଥା ପଚାରିଲୁ ଯେବେ,

ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ କହିଦେବା ଏବେ ।୨।

ସତ୍ୟତତ୍ତ୍ୱ ଦୃଢବ୍ରତ ପାରୁ ଯେବେ କରି,

ହେତୁ ଚେତା ଘେନି ସ୍ୱଦେହରେ ଯିବ ତରି ।୩।

ଗୋରୁ ଶିଙ୍ଗ ଅଗ୍ର ପ୍ରାଏ ତହିଁର ଆସ୍ଥାନ,

ତାଲୁକା ଦୁଆର ଶିଖେ ଶିଶୁରନ୍ଧେ .... ।

ଫଣୀ ପରେ ମଣି ତହିଁ ନିର୍ଭା ହୋଇଅଛି,

ସେ ଭିତରେ ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଖେଳୁଅଛି ।

ଛେଚିଲେ ନ ଫାଟେ ମଣି ଛେଦିଲେ ନ କାଟେ,

ଅଗ୍ନିରେ ନ ପୋଡ଼େ ମଣି ପବନେ ନ ଉଠେ ।

ଜଳେ ନ ବୁଡ଼ୁଛି ଗନ୍ଧ ପ୍ରକଟ ନୋହୁଛି,

ବଜ୍ରହୁଁ କଠିନ ମଣି ମହା ଆଣ୍ଟେ ଅଛି ।

ଏ ମଣିକି ଏକାକ୍ଷର ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି କହି,

କବି ବିଚାରକୁ ଭେଦ ଏମନ୍ତ ଦିଶଇ ।

ଏକ ଧର୍ମ ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ଏକ ଭେଦ ତାର,

ସେ ଗର୍ଭରେ ଶୂନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ କରନ୍ତି ବିହାର ।

ଅଣଅକ୍ଷର ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ଅଟଇ,

ଅନାମ ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ତାହାକୁଟି କହି ।

ଶିର କେଶ ଗୋଟା ଏକ ରାଶିଫାଳ କରି,

ତହିଁରେ ଫାଳେକ ଯେତେ ମୋଟା ସମସରି ।

ତେତେ଼ ଫାଳେକ ଯେତେ ମୋଟା ସମସରି ।

ତେତେ଼ ସରୁ ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମର ଶରୀର,

ନେତ୍ରରେ ଦିଶୁଛି ନାହିଁ ଦିଶିଲା ପ୍ରକାଶ ।

ଆବାମ୍ୟ ମୁରତି ବ୍ରହ୍ମ ସେହି ଏକା ଅଟେ,

ଆସିବା ଯିବା ହେଉଛି କେଶ ମୂଳ ବାଟେ ।

ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମର ବାଟ ଉର୍ଦ୍ଧକୁ ଫିଟିଛି,

ତଲୁକା ଦୁଆରେ ଅବକାୟ ହେଉଅଛି ।

ତହିଁର ଆତୁରି ସରୁ ହେବ ଯାର ଚିତ୍ତ,
ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମର ସିନା ହୋଇବ ଭକତ ।
ମନକୁ ମୋଟୁଆ କଲେ କାହିଁରେ ପଶିବ,
ନିଗମର ଭେଦାଭେଦ କେମନ୍ତ ଦିଶିବ ।
ଜ୍ଞାନ ନେତ୍ରେ ଚାହିଁବାକୁ ବଡ଼ାଇ ଦୁର୍ଗମ,
ବିବେକ ବୁଦ୍ଧିରେ କେହି ନାହିଁ ଗମାଗମ ।
ଚିହ୍ନିବ ବୋଇଲେ ଚିହ୍ନା ନ ଦିଏ କାହାକୁ,
ନିଗମ ଭିତରେ ହଜି ଯାଉଛି ମନକୁ ।
ଲେଉଟି ନ ଚାହେଁ ସେ ଯେ ଅପାଲଟ ବ୍ରହ୍ମ,
ଥୟରେ ଭେଟିବ ତାଙ୍କୁ ଘେନି କେଉଁ କର୍ମ ।
ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝି ଆଶ୍ରେ କଲେ ତରିବା ହେଉଛି,
ଚାରିଯୁଗରେ କାହାକୁ ଦେଖା ନ ହେଉଛି ।
ସର୍ବଠାରୁ ସାର ବ୍ରହ୍ମ ଅଲଗା ରହିଛି,
ଏକୋଇଶ ବ୍ରହ୍ମରୁ ଛଡ଼ାଇ ହୋଇଛି ।
ଅତି ସୁକୁମାର ବ୍ରହ୍ମ କଷଣ ନ ସହେ,
ନିଗମ ଭିତରେ ଶୁଖା ମନ୍ଦିରରେ ରହେ ।
ମାୟା ଛାଯା ନ ଲଗାଇ ନିଷ୍କାମ ତା ଅଙ୍ଗ,
ଏକା ରହିଅଛି କାହିଁ ନୋହେ ସାଥି ସଙ୍ଗ ।
ଜନ୍ମ ମରଣ ନ ଲାଗେ ଅମର ଅକ୍ଷୟେ,
ଖୋଲ ପୋଲ ନାହିଁ ନିଦା ଅଟେ ତାଙ୍କ କାୟେ ।
ନିଦ୍ରା ମଇଥୁନ ତାଙ୍କୁ ନ ଲଗାଇ କିଛି,
ସଦା ସର୍ବଦା ଉଜାଗରେ ବସିଅଛି ।
ଏ ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତାର ଆଜ୍ଞାରେ ରହିଛି,
ବସିଲାଠାରେ ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଦିଶୁଛି ।
କାମନା କଳ୍ପନା ନାହିଁ ନିଷ୍କାମ ମଉଜ,
ରୁଧିର ମାଏଁସ ନାହିଁ ନୋହେ ରଜ ବୀଜ ।
ଚିନ୍ତା ଅର୍ଥ ନ ଲଗାଇ ଅଚିନ୍ତାରେ ଅଛି,
ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ କୃପାନେତ୍ରରେ ଚାହିଁଛି ।
ଅଖଣ୍ଡିତ ବ୍ରହ୍ମ ସେ ଯେ ଗୋଟା ହୋଇଅଛି,
କିଛି ଊଣା ନାହିଁ ତାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଅଛି ।
ଶୂନ୍ୟ ମହାଶୂନ୍ୟ ବୋଲି ତାହାକୁଟି କହି,
ତାଙ୍କ ଉପରକୁ ଆଉ ବଡ଼ ନାହିଁ କେହି ।
ସେହିଟି ପୃଥିର ତୁଳ ସରବଠୁଁ ବଡ଼,
ଆପେ ଆପଣେ ଗଢିଣ ହୋଇଛି ନିବାଡ ।
ଯୋନିରେ ଜନମ ନୋହେ ଗର୍ଭରେ ନରହେ,
ସମସ୍ତ ଗଢିଛି, ତାଙ୍କୁ ଗଢି ନାହିଁ କିଏ ।
ଭେଦ କଲେ ମହାଭିଡ଼ ପହହିଁ ନିଗୁଢ,
ଅର୍ଥ ସମ୍ବାଦ ନ ଲାଗେ ଅତି ମହାଗୂଢ ।
ସେହି ସେ ସାକ୍ଷାତେ ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ମେରୁ,
ଛପନ କୋଟି ଜୀବର ଅଟନ୍ତି ସେ ଗୁରୁ ।
ମୂକତି ପସରା ଗୋଟି ଅଛି ତାର ତହିଁ,
ଆଦନ୍ତର ଅମନ ମନ୍ଦିରେ ଅଛି ଥୋଇ ।
ଅବ୍ୟକତ ବ୍ରହ୍ମ ସେ ଯେ ବଚନ ନ କହେ,
ନିଜ ଶକତି ତାହାର କାହାକୁ ନ ଦିଏ ।
ପାରୁଶରେ ରହିବାକୁ ସ୍ଥାନ ଆଉ ନାହିଁ,
ଆସ୍ଥାନ ଖଣ୍ଡିଏ ଏକା ଅଛି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ।
ସୂଚିମୁନ ଅଗ୍ରେ ତହିଁ କେମନ୍ତେ ରହିବ,
ହଟିଆ ଜନକୁ ଆଉ କାହିଁଅଛି ଠାବ
ବୋଇଲେ ସେ ନିରାକାର ଶୁଣ ଗୁରୁଦେବ,
କେଉଁଠାରେ ଥାଏ ସେବା ଭଗତି ଖଟିବ ।
ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେଲା ସ୍ୱାମୀ ବ୍ରହ୍ମର ତଦନ୍ତ,
ଆଶ୍ଚର୍ଯ ଲାଗିଲା ମୋତେ ଶୁଣି ଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।
ଆଉ ଜଣେ ରହିବାକୁ ନାହିଁ ଯେବେ ଠାବ,
ସେ ବ୍ରହ୍ମର ମନ୍ଦିରକୁ କି ପ୍ରକାରେ ଯିବ ।
ଗଲେ କାହିଁ ଉଭା ହୋଇ କରିବ ଦର୍ଶନ,
ଦୁଃଖ ସୁଖ ଜଣାଇ କି ମାଗିବ ଶରଣ ।
କେଉଁଠାରେ ବସି ମଞ୍ଜାଳିବ ପଦ୍ମପାଦ,
ବ୍ୟକତ କରାଇ କେହୁ ପଚାରିବ ପଦ ।

ଅନାହତ ଧନି ତାଙ୍କ କେହୁ ଜଣାଇବ,
ଅବକାଶ ବେଳେ କେହୁ ପାରୁଶରେ ଥିବ ।
ଅଜାତ ଭୁବନ ସେ ଯେ ଆତଯାତ ନାହିଁ,
କେମନ୍ତପ୍ରକାରେ ଦେହ ଆସୁଛନ୍ତି ବହି ।
କିଳିଣ କବାଟ କେହୁ ଦିଏସେ ମନ୍ଦିରେ,
ଆଜ୍ଞାବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ କେହୁ ଥାଇ ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ।
ଶୟନ ଆସନ ତାଙ୍କ କେହୁ ଶେଯାଉଛି,
ଲିପା ପୋଛା କରି କେହୁ କୋଠା ଖରକୁଛି ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ସେଠାବରେ ସେବାଭାବ ଭକତି ନସ୍କରେ,
ଛଡ଼ାଇ ହୋଇ ସେ ବ୍ରହ୍ମ ରହିଛି ନିରୋଳେ ।
ଦର୍ଶନ ଶରଣ ନାସ୍ତି ସେ ମନ୍ଦିରେ ସିନା,
ଆଦ୍ୟନ୍ତରୁ ଛଡ଼ାଇ କରିଛି ସବୁ ମନା ।
ଧରି ନ ପାରନ୍ତି କେହୁ ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ,
ନିର୍ଗୁଣ ନୁହଇ ବ୍ରହ୍ମ ମହାନିରିଗୁଣ ।
ଚାରିଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତର ଯାଇନାହିଁ କେହି,
ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ ପରେ ଯେ ମରୁଛନ୍ତି ବଣା ହୋଇ ।
ମହା ଅନ୍ଧକାର ପଥ ଅଲେଖ ଭୁବନ,
ଉପରକୁ ଦିଶଇ ସେ ଧର୍ମମୟେ ବ୍ରହ୍ମ ।
କର୍ଣ୍ଣେ ନ ଶୁଣିଲା କଥା ନେତ୍ରେ ନ ଦେଖିଲା,
ଠାବେ ଠାବେ କବାଟ ଲାଗିଛି ଅନର୍ଗଳା ।
ସେ ରୂପକୁ ବର୍ଣ୍ଣିବାକୁ ବହୁତ କଠିନ,
ଅକ୍ଷର ନ ବସେ ଯହିଁ ନସ୍ଫୁରେ ବଚନ ।
କିସ ମୁଁ କହିବି ବାବୁ ତହିଁର ବିଧାନ,
ସୁଦୟା ହୋଇଲେ ଏକା ଫିଟିବ ପ୍ରସନ୍ନ ।
ଆଜ୍ଞା କରି କହିଲେ ଦିଶିବ ବ୍ରହ୍ମ କଥା,
ଚାରିଯୁଗେ ମୁନିଗଣ ହୋଇଛନ୍ତି ଥୋତ ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ରମାନ କଲେ,
ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମର ଅନ୍ତ କେହି ନ ପାଇଲେ ।
ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲିବାର ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି,
ଭେଦା ଭେଦ କରି କେହୁ ତତ୍ତ୍ୱ ନ ଜାଣନ୍ତି ।
କର୍ମାଧି ପଥରେ ସର୍ବେ ଆତ ଯାତ ହେଲେ,
ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ସ୍ୱାମୀ ନିର୍ବେଦେ ରହିଲେ ।
ଶୂନ୍ୟ ବୋଲିବାକୁ ସର୍ବେ ଗଲେ ଅପସରି,
କିଛି ନ ଦିଶନ୍ତେ ପଳାଇଲେ ଭୟ କରି ।
ଅମନ ମନ୍ଦିର ସେ ଯେ ଲଗାଇ ମନ,
ନ ଥିଲା ପରାୟେ ପୁର ଦିଶୁଅଛି ଶୂନ୍ୟ ।
ଯାକୁ ଦୟା ହେବ ଅସାଧନରେ ଦେଖିବ,
ଅନୁମାନ ଅନୁଭବ ପଥରେ ଦିଶିବ ।
ଲୋଡ଼ିଲେ ସିନା ପଦାର୍ଥ ହସ୍ତକୁ ଆସଇ,
ନ ଲୋଡ଼ିଲେ ଦାଣ୍ଡେ ପଡ଼ିଥିଲେ ନ ଦିଶଇ ।
ଚୋରଙ୍କ ପରାଏ ଲୁଚିଅଛି ନିରନ୍ତରେ,
ଆସିବା ଯିବା ହେଉଛି ଭିତରେ ଭିତରେ ।
ବହୁତ ଚତୁର ଅଛି ନଦେଉଛି ଧରା,
ଝଲକି ଦିଶୁଛି ସେହି ବିଦ୍ୟୁଝଟ ତୋରା ।
ନେତ୍ର ଲିଭିଯିବ ବ୍ରହ୍ମ ରୂପକୁ ଚାହିଁଲେ,
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇବେ ମହାଭକ୍ତକୁ ଦେଖିଲେ ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ବ୍ରହ୍ମ ହେଉଛି ପ୍ରସନ୍ନ,
ସଂଶୟ ଫେଡିଣ ମୋତେ କହ ନାରାୟଣ ।
ତୁମ୍ଭେ ତ ମୋହର ଗୁରୁ ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭ ଶିଷ୍ୟ,
କେମନ୍ତ ବିହରୁଛନ୍ତି ସେ ବ୍ରହ୍ମପୁରୁଷ ।
କିମ୍ବ ଜାତୁ ତାର କିସ ଆଦିଅନ୍ତ,
କି ପ୍ରକାରେ କ୍ଷରାକ୍ଷର କେବଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ।
ତତ୍ତ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମବାଣୀ ମୋତେ କହ ସାରସ୍ୱତ,
ଶୂନ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ଶ୍ରୀମୁଖ ଉକତ ।
ନ କହିଲେ ନ ଛାଡ଼ିବି ପଚାରୁଣ ଥିବି,
ଗୁରୁ ଶ୍ରୀ ପୟରେ ପଛେ ଅପରାଧୀ ହେବି ।

ଏତେ ବୋଲି ନିରାକାର ଶିରେ ଯୋଡ଼ିକର,
ସଷ୍ଟାଙ୍ଗେ ପ୍ରଣାମ କରି ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପୟର ।
ଭାବ ଗଦଗଦେ ନେତ୍ର ଅସ୍ରୁଧାରା ବହେ,
ପୁନଃ ପୁନଃ ପ୍ରଣାମ କରିଣ ଗୁରୁ ପାଏ ।
ମହିମା ସାଗର କଥା ଶୁଣ ସାଧୁଜନ,
ଅତି ମହାଗୂଢ କଥା ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ।
ଭାବିଲେ ଭଜିଲେ ହୋଇ ଯିବଟି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ,
ଭେଦିଲେ ସୁଜ୍ଞାନୀ ହେବ ପଢିଲେ ପଣ୍ଡିତ ।
ଶୂନ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଘର ପଦ କରିଅଛି ଯୁକ୍ତ,
ଦୋଷ ନ ଧରିବ ମୋର ସୁଜ୍ଞ ସାଧୁ ସନ୍ଥ ।
ମହିମା ବ୍ରହ୍ମ ମଣ୍ଡଳୁ ଛାଣି ଆଣି ପଦ,
ଅଣଶବଦେ ଶବଦ ବସାଇଛି ଭେଦ ।
ଜଣାନନ୍ଦ ନିରାକାର ଦୁହିଁଙ୍କ ସମ୍ବାଦ
ବ୍ରହ୍ମ ଜ୍ଞାନୀ ଯୋଗୀମାନେ ଅନୁମାନେ ଭେଦ ।
ଏକବ୍ରହ୍ମ ପାଦବିନ୍ଦୁ ହୃଦୟରେ ରାଣି,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ଭୀମଦାସ ଭଣି ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ-ଗୀତା ସୁଜନଜନହିତା,
ଶ୍ରୀଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ବର୍ଣ୍ଣନେ
ଭେଦାଭେଦ ଚରିତ କଥନେ
ନାମ ତୃତୀୟୋଧାୟଃ ।

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ
ଶୁଣ ବାବୁ ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମଭେଦ କନ୍ଦ,
ଯେଉଁ ରୂପେ ବିହରୁଛି ଅନାଦିତ କନ୍ଦ ।
ଅପରଚେ ବ୍ରହ୍ମ ତୋତେ ପରଚେ କରିବା,
ତୁ ଯେତେ ଅପ୍ରତେ କଲୁ ବୁଝାଇ କହିବା ।
ଆପେ ସେବା ଘେନୁଥାଇ ଆପେ ସେବା କରେ,
ଆପଣେ ଅଚିନ୍ତା ହୋଇ ଆପେ ଭୟ କରେ ।
ଆପେ ଶିଷ୍ୟ ହୋଇଥାଇ ଆପଣେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ,
ଆପେ ତରୁ ତୃଣ ହୋଏ ଆପେ ଗିରି ମେରୁ ।
ଆପେ ସାଆନ୍ତପଣରେ ଆପଣେ ସେବକ,
ଆପେ ପଢାକ ପଣ୍ଡିତ ଆପଣେ ମୂରୁଖ ।
ଆପେ ମହାବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଆପଣେ ଅଜ୍ଞାନୀ,
ଆପଣେ ଅଣବିବେକ ଆପେ ଅନୁମାନୀ ।
ଆପେ ମାରୁଥାଇ ମାଡ଼ ଆପେ କଷ୍ଟ ସହେ,
ଆପେ କରୁଥାଏ ଦୋଷ ଆପେ ବୁଝେ ନ୍ୟାୟେ ।
ଆପଣେ ଶତ୍ରୁପଣିଆ ଆପେ ହୋଏ ମିତ୍ର,
ଆପଣେ ସେ ପିତା ମାତା ଆପେ ହୋଏ ପୁତ୍ର ।
ଆପଣେ ସେ ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ଆପେ ପତ୍ନୀ ପତି,
ଆପେ ଅନ୍ଧାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆପେ ଦିବା ରାତି ।
ଆପଣେ ତୋଳଇ ଘର ଆପେ ବୋଲେ ନୋହେ,
ଆପଣେ ବିଚାର କରି ଫେଡି ଭାଙ୍ଗି ଦିଏ ।
ଆପଣେ ଚାଲଇ ପଥ ଆପେ ଥାଇ ବସି,
ଆପଣେ ବିରସ ମନ ଆପେ ଦିଏ ହସି ।
ଆପଣା ଇଚ୍ଛାରେ ବଡ଼ ଆପେ ହୋଏ ସାନ,
ଆପେ ସାଧକ ପଣିଆ ଆପେ ହୀନମାନ ।
ଆପଣା ଇଚ୍ଛାରେ ଶୋଏ ଆପେ ଫେରି ଉଠେ,
ଆପେ ହୋଏ ଛୋଟ ମୋଟ ଆପଣେ ନିତୁଟେ ।
ଆପେ ହେଲେ ନାହିଁ ଆପେ ବୋଲେ ହୋଇ,

ଆପଣେ ଅଦେହ ରୂପ ଆପେ ବହେ ଦେହୀ ।
ଆପେ ସୁଖେ କୋପ କରେ ଆପେ ହୋଏ ଶାନ୍ତି,
ଆପେ ଗଞ୍ଜଣା ଦିଆଇ ଆପେ ହୋଏ ହିତ ।
ଆପଣେ ବୁଡ଼ାଇ ଆପେ ହୋଏ ହିତ ।
ଆପଣେ ବୁଡ଼ାଇ ମାରେ ଆପେ ଯାଏ ବୁଡ଼ି,
ଆପଣଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ପଶେ ଆପେ ଯାଇ ହୁଡ଼ି ।
ଆପଣେ ଲଗାଏ ପ୍ରୀତି ଆପଣେ ଛଡ଼ାଏ,
ଆପଣେ ଅନ୍ତର କରି ଆପଦ ଫେଡାଏ ।
ଆପଣେ ବନ୍ଧନ କରେ ଆପେ ବନ୍ଦୀ ହୋଏ,
ଆପଣେ ବହଇ ଭାର ଆପଣେ ନ ବହେ ।
ଆପଣେ ମହା ନିଷ୍କାମ ଆପଣେ ସକାମ,
ଆପେ ଅନାମିକା ବ୍ରହ୍ମ ଆପେ ବହେ ନାମ ।
ଆପେ ଧର୍ମ କରୁଥାଇ ଆପଣେ ଖରାପ,
ଆପେ ଦ୍ରୋହ କରୁଥାଇ ଆପେ ଦିଏ ଶାପ ।
ଆପେ କର୍ମ କରୁଥାଇ ଆପେ ହୋଏ ଭ୍ରମ,
ଆପେ କାଳ ରୂପେ ପୀଡ଼େ ଆପେ ହୋଏ ଯମ ।
ଆପେ ସୁଖୀ ହୋଇଥାଇ ଆପେ ରୋଗ ବ୍ୟାଧି,
ଆପେ ବଇଦ ହୁଅଇ ଆପେ ମଉଷଧି ।
ଆପେ ମହାପୂଣ୍ୟ ହୋଏ ଆପଣେ ପାତକ,
ଆପେ ରାଗ ତପ ହୋଏ ଆପଣେ ସାତ୍ତ୍ୱିକ୍ୟ ।
ଆପେ ସ୍ତିରୀଲିଙ୍ଗ ହୋଏ ଆପଣେ ପୁରୁଷ,
ଆପେ ପଚିଶ ପ୍ରକୃତି ଆପେ ପ୍ରେମରସ ।
ଆପେ ଭାଷେ ଆପେ ରସେ ଆପେ କଉତୁକ,
ଆପେ ମହାଯୋଗୀ ହୁଏ ଆପେ ମହାତିକ ।
ଆପେ କହେ ଆପେ ଶୁଣେ ଆପେ ନାହିଁ ବୁଝେ,
ଆପେ ଖେଳେ ଆପେ ପଢେ ଆପେ ମନେ ହେଜେ ।
ଆପେ ଦରଶନକରେ ଆପଣାର ଘଟେ,
ଆପେ ସେ ଶରଣ ମାଗେ ଆପେ ପାଦେ ଲୋଟେ ।
ଆପେ ବଶ୍ୟ ଆପେ ବେଶ୍ୟା ଆପେ କରେ ନାଟ,

ଆପେ ଛବି ଆପେ ଭବି ଆପେ ନଟକୂଟ ।
ଆପେ ଗଢି ଆପେ ସଢି ଯାଉଥାଇ ଭ୍ରମି,
ଆପେ ଭାବେ ଭୋଳ ହୁଏ ଆପେ ନାମ ପ୍ରେମୀ ।
ଆପେ ଚଉଷଠି ବନ୍ଧେ କରୁଥାଇ ଲୀଳା,
ଆପେ ବୃଦ୍ଧ ଆପେ ଯୁବା ଆପେ ହୋଏ ପିଲା ।
ଆପେ ଦାରୀ ଆପେ ଚୋରୀ ଆପଣେ ଅନୀତି,
ଆପେ ହାରେ ଆପେ ଜିଣେ ରୁପିଯାଇ ଛାତି ।
ଆପେ ଚୋର ଆପେ ଧର ଆପେ ଡାକୁଥାଇ,
ଆପେ ସିନ୍ଧି ଗାତ ଖୋଳି ନେଉଥାଏ ବୋହି ।
ଆପେ ରାଜାପଣେ ବସେ ଆପେ ଧରି ଛତ୍ର ।
ଆପେ ଦୂତପଣେ ହୋଏ ଆପେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପାତ୍ର ।
ଆପେ ମିଛ ଆପେ ସତ ଆପେ ହୁଏ ଠକ,
ଆପେ ମିଛ ଆପେ ସତ ଆପେ ହୁଏ ଠକ,
ଆପେ ହୁକୁମ ହାକିମ ଆପେ ହୋଏ ଲୋକ ।
ଆପେ ଖେଳେ ଆପେ ବୁଲେ ଆପଣେ ନିଷତ,
ଆପେ କହଇ ବଚନ ଆପେ ଅବ୍ୟକତ ।
ଆପେ ହାଟ ଆପେ ବାଟ ଆପରେଣ ବୁଝା
ଆପେ ପ୍ରଶଂସିତ ହୁଏ ଆପେ ବହେ ଲଜ୍ଜା ।
ଆପେ ଖାଏ ଆପେ ପିଏ ଆପେ ଉପାସନା,
ଆପେ ଦୁଃଖ ଆପେ ସୁଖ ଆପଣେ କଷଣା ।
ଆପେ ଯାଏ ଆପେ ରହେ ଆପେ ଇଛାମନ,
ଆପେ ସରିସମ ହୋଏ ଆପେ କରେ ମାନ୍ୟ ।
ଆପରେ ଅଣବିକାର ଆପଣେ ଆକାର,
ଆପଣେ ବାଛିବେ ଭାର ଆପଣେ ଆଚାର ।
ଆପଣେ ସାକ୍ଷାତେ ବ୍ରହ୍ମ ଆପେ ହୋଇ ଶୂନ୍ୟ,
ଆପେ ରୂପକାନ୍ତି ହୋଏ ଆପଣେ ଅବର୍ଣ୍ଣ ।
ଆପଣେ ପରମ ହୋଏ ଆପେ ହୋଏ ଜୀବ,
ଆପେ ସେ ଅଲଗା ହୋଏ ଆପେ ହୋଏ ଯୋଗ ।
ଆପଣେ ଅମୃତ ହୋଏ ଆପେ ହୋଏ ବିଷ,

ଆପଣ ପ୍ରାଣ ପାତକ ଆପେ ହୋଏ ନାଶ ।
ଆପଣେ ଗ୍ରହ କଳସ ଆପଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ,
ଆପଣେ ପରାଚିତ ହୋଇ ଆପେ ଘେନେ ଦାନ ।
ଆପଣେ ଚାଣ୍ଡାଳ ହୋଇ ଆପଣେ ସେ ଶୂଦ୍ର,
ଆପେ ଶୋଭା ପାଉଥାଇ ଆପେ ଛିନ୍ନଛିନ୍ନ ।
ଆପେ ଜନମ ଜାତକ ଆପଣେ ମରଣ,
ଆପଣେ ମୁକତି ପଦ ଆପେ ଉଦ୍ଧାରଣ ।
ଆପଣେ ବୈଷ୍ଣବ ହୋଇ ଆପଣେ ଅତିଥି,
ଆପେ ଶରଣ ସମ୍ଭାଳି ନାହିଁ ବାର ତିଥି ।
ଆପେ ଉଚ୍ଚ ଆପେ ଲେଞ୍ଚ ଆପେ ସର୍ବସମ,
ଆପେ ଛତିଶ ପାଟକ ଆପେ ବହେ ନାମ ।
ଆପଣେ ଶବଦ ଭେଦ ଆପେ ନିଶବଦ,
ଆପେ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଆପେ ଗଦ ଗଦ ।
ଆପେ କବି ଆପେ ଯୋଗୀ ଆପେ ହୁଏ ଭୋଗୀ,
ଆପେ ପଦ ଯୋଡ଼ି ହୁଏ ଆପେ ଅନୁଭବୀ ।
ଆପେ କ୍ଷୀର ଆପେ ନୀର ଆପେ ସ୍ୱାଦ ସର,
ଆପେ କଷା ଆପେ ପିତା ଆପଣେ ମଧୁର ।
ଆପେ ହୋଏ ମହାଜନ ଆପେ ସାଉ ଖାତ,
ଆପେ ଦରିଦ୍ର ହୁଅଇ ଆପେ ଧନବନ୍ତ ।
ଆପଣେ ହୁଅଇ କାୟା ଆପେ ହୋଏ ଛାୟା,
ଆପେ ବଣା ହେଉଥାଇ ଆପେ ମହାମାୟା ।
ଆପେ ସତ ଶାନ୍ତି କ୍ଷମା ଆପେ ଦୟାଶୀଳ,
ଆପେ ଆଜ୍ଞା କରୁଥାଇ ଆପେ ମାନେ ବୋଲ ।
ଆପଣେ ହୁଅଇ ଭେଦ ଆପେ ହୋଏ ପଦ,
ଆପଣେ ଅବୁଝା ହୋଏ ଆପେ ଉନମାଦ ।
ଆପେ ବୋଲେ ମାର ମାର ଆପେ ବୋଲେ ରଖ,
ଆପେ ଦେଖାଇଣ ବୋଲେ ଆପେହିଁ ନିରେଖ ।
ଆପେ ବୋଲେ ନାହିଁ ନାହିଁ ଆପେ ବୋଲେ ଯିବି,
ଆପେ ବୋଲେ ଦେବି ଦେବି ଆପେ ବୋଲେ ନେବି ।
ଆପେ ବିଚିତ୍ର ବିନ୍ଧାଣି ଆପେ ହୁଏ କମ,
ଆପେ ଲେଖନ ବାରୋସି ଆପେ ସହେ ଧର୍ମ ।
ଆପଣେ ଦିବ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଆପେ ହୋଏ ଇଟା,
ଆପେ ବିଷୟା ଲଭନ୍ତି ଆପେ ମହାନିଷ୍ଠା ।
ଆପେ ହଜିଯାଇ ଆପେ ଅଥଳ ଅକୂଳ,
ଆପେ ଗୋଳିଆ ହୁଅଇ ଆପଣେ ନିର୍ମଳ ।
ଆପେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ହୋଇ ଆପେ ଜାଣେ ସବୁ,
ଆପେ ନୁହଇ ଠାକୁର ଆପେ ମହାପ୍ରଭୁ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ଅଦଭୁତ କଥା,
ବ୍ରହ୍ମର ଗର୍ଭ ବିଚାର ଦିଅନ୍ତି ବାରତା ।
ଗମି ଗମି ନ ପାବନ୍ତି ବେଦ ବେଦାନ୍ତର,
ରହିଅଛି ବ୍ରହ୍ମ ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବାହାରେ ।
ସଦଗୁରୁ ପାଦପଦ୍ମ ସେବାଥିବ ଯାର,
ସେ ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମର ପାଇବ ଗୋଚର ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଲୁଛନ୍ତି ଶୁଣିମା ଗୋସାଇଁ,
ସେ ବ୍ରହ୍ମର ବର୍ଣ୍ଣ କାନ୍ତି କହ ମୋତେ ଫେଇ ।
କାଳିଆ କି ଗୋରା ଅଙ୍ଗ ସେ ବ୍ରହ୍ମ ଶରୀର,
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ରୂପ ପ୍ରାୟେ ଦିଶୁଅଛି ସାକ୍ଷାତେ ଅରୂପ,
ଦେହ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ଅଦେହ ସ୍ୱରୂପ ।
ଜାଜୁଲ୍ୟ ପରାଏ ଦିଶେ ଜାଜୁଲ୍ୟ ନୁହନ୍ତି,
ବାଳ ଝୀନ ପ୍ରାୟେ ଦିଶେ ଆବାଲ୍ୟ ମୁରତି,
ସଂଜ୍ୟୋତି ପରାଏ ଦିଶେ ଦଇବେ ଅଜ୍ୟୋତି,
ଜ୍ୟୋତିଲିଙ୍ଗ ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ସ୍ୱଭାବେ ଅଜ୍ୟୋତି ।
ଧବଳାଙ୍ଗ ଦିଶେ ନାହିଁ ଧବଳ ମୁରତି,
କାଳିଆ ଦିଶଇ ନୋହେ କାଳିଆ ସଂଜ୍ୟୋତି ।
ଶୋଣିତ ଦିଶଇ ନୋହେ ଶୋଣିତ ପରାଏ,

ପୀତ ବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ ପୀତ ବର୍ଣ୍ଣହିଁ ନ ରହେ ।
ରଙ୍ଗ ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ ରଙ୍ଗର ଦୁର୍ଚ୍ଛନା,
ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ ନୋହେ ଶ୍ୱେତର ଅଚିହ୍ନା ।
କୁଙ୍କୁମ ପ୍ରାଏକ ଦିଶେ କୁଙ୍କୁମ ସଦୃଶ,
ହେଙ୍ଗୁଳ ପ୍ରାୟେକ ଦିଶେ ହେଙ୍ଗୁଳ ସଦୃଶ ।
ପିଙ୍ଗଳ ଦିଶଇ ନୋହେ ପିଙ୍ଗଳର କାୟେ,
ଶ୍ୟାମଳ ଦିଶଇ ନୋହେ ଶ୍ୟାମଳର କାଏ ।
ଲୋହି ବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ ନୋହେ ଲୋହିତ ସ୍ୱରୂପ,
ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ ନୋହେ ନୀଳର ପ୍ରତାପ ।
ଗୌରବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ ନୋହେ ଗଉର ମୁରତି,
ତାମ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ ନୋହେ ତାମ୍ରର ଆକୃତି ।
ଅରୁଣ ପରାଏ ଦିଶେ ନିଅରୁଣ କାନ୍ତି,
ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁରତି ।
ଅନଳ ପରାୟ ଦିଶେ ନିଅନଳ ତେଜା,
ଶୋଭା ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି ନାହିଁ ଭାବ ମଜ୍ଜା ।
ତମ୍ବାପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ତମ୍ବା ନୋହେ ଦେଖ,
ରୂପା ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ ରୂପା ଜକ ଜକ ।
ସୁନା ପରା ଏକ ଦିଶେ ସୁନାରୁ ଅତୁଲ,
ହୀରା ପରା ଏକ ଦିଶେ ହୀରାକୁ ଅମୂଲ୍ୟ ।
ମୋତି ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ମୋହେ ମୋତିର ଝଟକ,
ମଣିରତ୍ନ ଦିଶେ ନୋହେ ମାଣିକ୍ୟ ଝଟକ ।
ସ୍ଫଟିକ ପରାଏ ଦିଶେ ସ୍ଫଟିକେ ନ ଯାଏ,
ବଇଡୁର୍ଯ୍ୟା ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ବଇଡୁର୍ଯ୍ୟା ନୋହେ ।
ବ୍ରହ୍ମ ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ବ୍ରହ୍ମର ଅଗ୍ରଣୀ,
ପଦ୍ମମଣି ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ପଦ୍ମରାଗ ଜିଣି ।
ପରଶ ପଥର ପ୍ରାଏ ଦିଶଇ ଶୋଭିତ,
ପରଶ ପଥର ନୋହେ ବ୍ରହ୍ମ ଆଲୋକିତ ।
ଦର୍ପଣ ପ୍ରାଏ ନ ଦିଶେ ଛାୟାର ଝଲକ,
ଛାୟା ପ୍ରାଏ ନ ଦିଶଇ ବ୍ରହ୍ମ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ।
ଆକାର ପ୍ରାୟ ଦିଶଇ ଆକାର ତା ନାହିଁ,
ଆକାଶ ବୋଇଲେ ବ୍ରହ୍ମ ମହା ଶୂନ୍ୟ ଦେହୀ
ଧୂମବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ ନୋହେ ଧୂମାନ୍ତ ଶରୀର,
ନାମ ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ ଅନାମ ଆକାର ।
ଅକ୍ଷର ପରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ ମାତ୍ରାକ୍ଷର,
ବର୍ଣ୍ଣନା ବୋଇଲେ ବର୍ଣ୍ଣି ନୋହେ ରୂପ ତାର ।
ଜ୍ୱାଳା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୋହେ ଜ୍ୱାଳା ତେଜେ ।
ଆପ ପ୍ରାପ ଦିସେ ଅଣ ଆପରେ ବିରାଜେ ।
ପୃଥ୍ୱି ପରାଏକ ଦିଶେ ପୃଥ୍ୱୀବୀ ସେ ନୋହେ,
ପୃଥ୍ୱି ଉପରେ ପୃଥ୍ୱିରେ ସ୍ଥାନ ମାଡ଼ି ରହେ ।
ଶେଷ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଥାଇ ଅଶେଷ ଅଟଇ,
ଅନନ୍ତ ବୋଇଲେ ଆଦି ଅନ୍ତ ନ ମିଳଇ ।
ପବନ ପ୍ରାଏ ଦିଶଇ ନୁହଇ ପବନ,
ମୀନ ପରାଏକ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ମୀନ ।
ପାଣି ପରାଏକ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ପାଣି,
ଚିହ୍ନିଲା ପରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ଚିହ୍ନି ।
ଆଣିଲା ପରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ଆଣି,
ଭଣିଲା ପରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ଭଣି ।
ଲେଖିଲା ପରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ଲେଖି,
ଯୋଖିଲା ପରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ଯୋଖି ।
ପକ୍ଷୀ ଜନ୍ତୁ ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ପକ୍ଷୀ,
ଦେଖିଲା ପରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ଦେଖି ।
ରହିଲା ପରାଏ ଦିଶେ କେବେହେଁ ନ ରହେ,
ଧରିବି ବୋଇଲେ ବ୍ରହ୍ମ ଧରାହିଁ ନ ଦିଏ ।
ଥୋଇଲା ପରାଏ ଦିଶେ ଥୋଇଲାର ନୋହେ,
ଶୋଇଲା ପରାଏ ଦିଶେ କେବେହେଁ ନ ଶୁଏ ।
ବାନ୍ଧିଲା ପରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ବନ୍ଧା,
ନିନ୍ଦା କରୁଥିଲେ ତାକୁ ନ ଲଗାଇ ନିନ୍ଦା ।
ମଲା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଥାଇ କେବେହେଁ ନ ମରେ,

ଊଣା ଦିଶୁଥାଇ ସର୍ବ ସାମାନ୍ୟ ଉପରେ ।
ଗୋଟା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଥାଏ ନୁହଇ ସେ ଗୋଟା,
ଦୁଇ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଥାଇ ଚିହ୍ନିଲେ ଏକଟା ।
ଗୁଆ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଥାଇ ନୁହଇ ସେ ଗୁଆ,
ପୁରୁଷ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଛି ନବତନୁ ହିଆ ।
ଲମ୍ବ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୁହଇ ସେ ଲମ୍ବ,
ଦୀର୍ଘପ୍ରତି ଦିଶେ ନୋହେ ଓସାର ଆରମ୍ଭ ।
ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଛି ନୁହଇ ବେଦାନ୍ତ,
ଅର୍କ୍ଷିତ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଛି ନୁହଇ ଅରକ୍ଷିତ ।
ପାଦ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୋହେ ପାଦବନ୍ଧ,
ପୁଷ୍ପ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୋହେ ବାସ ଗନ୍ଧ ।
ମେଘ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୋହେ ମେଘ ଅନ୍ଧା,
ଧାରା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୋହେ ଜଳବୁନ୍ଦା ।
ବିନ୍ଦୁ ପ୍ରାଏ ଝଟକୁଛି ନୁହଇ ସେ ବିନ୍ଦୁ,
ମଧୁ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୁହଇ ସେ ମଧୁ ।
ଝର ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୋହେ ଅରବିନ୍ଦ,
ସୁଧା ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ ସୁଧା ମକରନ୍ଦ ।
ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଛି ନୁହଇ ମନୁଷ୍ୟ,
ପୁରୁଷ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଛି ନୁହଇ ପୁରୁଷ ।
କନ୍ଦର୍ପ ପ୍ରାଏକ ଦିଶେ ନୁହଇ କନ୍ଦର୍ପ,
କୋଟିଏ କାମରୁ ଜିଣି ଅଲଗା ସେ ରୂପ ।
ବୃକ୍ଷ ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୋହେ ବୃକ୍ଷ ଗୋଟା,
ଝାଡ଼ ବନ ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ ଝାଟଲଟା ।
ଓଦା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୁହଇ ସେ ଓଦା,
ଗଦା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୁହଇ ସେ ଗଦା ।
ଶୁଖା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୁହଇ ସେ ଶୁଖା,
ଏକ ହୋଇ ଥାଇ ତାର ନାହିଁ କିଛି ଶାଖା ।
ପୋଡ଼ା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଅଛି ନୁହଇ ସେ ପୋଡ଼ା,
ଏକାମ୍ବର ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ଛିଡା ।
ବାରଣ ପ୍ରାଏକ ଦିଶେ ନୁହଇ ସେ ବାଇ,
ବଡ଼ାଇ ଚତୁରେ ଅଛି ଅଣରୂପ ହୋଇ ।
କନ୍ଦି ବେଡ଼ା ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୋହେ କନ୍ଦି ବେଡ଼ା,
ଓଲୁଙ୍କ ପ୍ରାଏକ ଦିଶେ ନୁହେ କାଲ ଜଡା ।
ଅନ୍ଧା ପ୍ରାଏ ଦିଶୁଥାଏ ନୁହେ ନେତ୍ରେ ଅନ୍ଧା,
ଫନ୍ଦା କଲା ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନ କରାଇ ଫନ୍ଦା ।
ଧୂଳିଆ ଧୁସର ଦିଶେ ନୁହଇ ଧୂଳିଆ,
ମେଳଛ ପ୍ରାଏକ ଦିଶେ ନୁହଇଁ ମୁଳିଆ ।
କାଳ ଭୟ ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୁହେ କାଳଗୃହୁ,
କିସ କହିବି ମହିମା ବ୍ରହ୍ମ ମହାବାହୁ ।
ସଦଗୁରୁ ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ନୁହେ ସଦଗୁରୁ,
ଶରଣ ବୋଇଲେ ଦୟା ହୁଏ ଶ୍ରୀପୟରୁ ।
ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ମୁହି ବାନ୍ଧି ଅଛି ପଦ,
ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ଅଙ୍ଗେ ଏହୁ ଚଳିବ ସମ୍ପଦ ।
ଜ୍ଞାନୀଜନମାନେ ମୋର ନ ଧରିବ ଦୋଷ,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ସୁଜନଜନହିତା,
ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନେ
ଏକଅଙ୍ଗ ନ୍ୟାୟବିଚାରଣେ ଭେଦାଭେଦ
କଥନେ ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଧାୟଃ ।

<u>ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ</u>

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିବା ସଦଗୁରୁ,
ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେଲା ପ୍ରଭୁ ସୁଧା ଶ୍ରୀଛାମୁରୁ ।
ଉଚିତ ପ୍ରମାଣ କଥା ସତ୍ୟ ଏ ବଚନ,
ମହା ଦୁରୁଗମ ଅଟେ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ।
ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମର ପଦ ଚାରିଯୁଗେ ସତ୍ୟ,
ପୂର୍ବର ସୁକୃତ ଥିଲେ ଲଭିବି ସେ ପଥ ।
ନର ସୁର ଦେବତା ଜାଣିବେ ଅବା କାହିଁ,
ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକେ ହୋଇଲେ ଭେଦାନ୍ତ ଜଣା ନାହିଁ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଆଦି ହେଲେ ମାୟା ବିଷୟରେ ବନ୍ଦି,
ଆପଣା କର୍ମରେ ଆପେ ହେଉଥାଇ ଧନ୍ଦି ।
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ମନେ ପାଇଲି ପରତେ,
ଆଉ କଥାଏ ସଂଶୟ ଅଛି ମୋର ଚିତ୍ତେ ।
ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ବ୍ରହ୍ମ ନିଷ୍କାମ ନିର୍ଗୁଣ,
ଅଛି କି ନ ଅଛି ତାଙ୍କ ପାଦପାଣି ଚିହ୍ନ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଅଣ୍ଡ ତାହାଙ୍କର ଅଛିଟିକି ନାହିଁ,
ଏକଥା ମୋତେ ବୁଝାଇ କହିବ ଗୋସାଇଁ ।
କଟି ପୃଷ୍ଠ ଉଦର ଅଛି କି ନାହିଁ କହ,
ଶୁଣିକରି ମୋଦ ହେବ ମୋର ମନ ଦେହ ।
ବେନି ହସ୍ତ କର ପଖା କେମନ୍ତ ପ୍ରକାର,
ବିସ୍ତାରିଣ ମୋତେ ଯେ କହିବ ଜ୍ଞାନ ସାର ।
କର୍ଣ୍ଣ ଚକ୍ଷୁ ଜିହ୍ୱା ନାସା ଅଛିଟିକି ନାହିଁ,
ଉଠି ନିରାକାର ଗୁରୁ ପୟରେ ନମଇଁ ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଉଠ ନିରାକାର,
ଚିହ୍ନଟ କରି କହିବା ବ୍ରହ୍ମର ଶରୀର ।
ପାଦପାଣି ନାହିଁ ତାଙ୍କ ପାଦପାଣି ଅଛି,
ବ୍ରହ୍ମଭେଦ ଜ୍ଞାନୀଜନେ ଅନୁସରି ଅଛି ।
ନଖକୋଣ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଲକ୍ଷ କୋଣ ପନ୍ତି,
ଆମୋଦନି ମାଳମାନେ ଲୁଚି ରହୁଛନ୍ତି ।
ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ନୁହଇ ଅଛି ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ଆକାର ।
ନିରେଖି ଚାହିଁଲେ ଦିଶେ ଶୂନ୍ୟର ଆକାର ।
ଗଣ୍ଠି ନାହିଁ ମୁଠି ନାହିଁ ଗଣ୍ଠି ମୁଠି ଅଛି,
ଆୟ କରିବି ବୋଇଲେ ଅନ୍ତ ନ ମିଳୁଛି ।
ଆଣ୍ଠୁନଳୀ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଅଛି ଆଣ୍ଠୁନଳ,
ପାଶକୁ ଗଲେ ବୋଇଲେ ଦୂରାନ୍ତକୁ ଚଳ ।
ଶିର ସୂତ୍ର ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଶିର ସୂତ୍ର ଅଛି,
ବାରି ନୁହଇ ଏକାନ୍ତ ମିଶି ଯାଇଅଛି ।
ବେନି ଜାନୁ ଅଛି ତାଙ୍କ ନାହିଁ ବେନି ଜାନୁ,
ଜାନୁ ବୋଇଲେ କୋଟିଏ ବହିଯାଏ ମନୁ ।
ଗୁହ୍ୟ ଦ୍ୱାର ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଗୁହ୍ୟ ଦ୍ୱାର ଅଛି,
ନିବା ବ୍ରହ୍ମ ଶରୀର ସେ ଛିଦ୍ର ନାହିଁ କିଛି ।
ଇନ୍ଦ୍ରି ଅଣ୍ଡ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଇନ୍ଦ୍ରି ଅଣ୍ଡ ଅଛି,
ନିଅଗ୍ନି ବ୍ରହ୍ମ ପୁରୁଷ ନାମ ବୋଲାଉଛି ।
ଉଦରହିଁ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଉଦରହିଁ ଅଛି,
ମଳମୂତ୍ର ଆଚ୍ଛାଦାନ ନୁହଇ ସେ କିଛି ।
କଟି ଅଣ୍ଟା ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଅଛି କର ପଖା,
ଗୋଟି ସବଟି ନୁଉଇ ସବୁଆଡେ ଏକା ।
କର ହସ୍ତ ନାହିଁ ତାର କର ପଖା ଅଛି,
ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନକୁ ଭୁଜ ବଢାଇ ଦେଉଛି ।
ଅଙ୍ଗ ରୁମ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ରୁମ ଅଛି,
ଗୋଟାଏ ଖସିଲେ ଗୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହେଉଛି ।
ଓଷ୍ଠ ପାଟି ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଓଷ୍ଠ ପାଟି ଅଛି,
କ୍ଷୀର ନୀର ପବନ ଆଧାର ନାହିଁ କିଛି ।
ଦନ୍ତ ଜିହ୍ୱା ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଦନ୍ତ ଜିହ୍ୱା ଅଛି,
ନ ଚାଖି ନ ଖାଇ ସବୁ ସୁଆଦ ଜାଣୁଛି ।
ନାସା ପୁଡ଼ା ନାହିଁ କାଙ୍କ ନାସା ପୁଡା ଅଛି,

ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ ବାସନା ନ ଘେନଇ କିଛି ।
ବେନି ଚକ୍ଷୁ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଅଛି ବେନି ଚକ୍ଷୁ,
ରୂପ ବୟସ ସୁନ୍ଦର ନେତ୍ରରେ ନ ଦେଖୁ ।
ବେନି କର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଅଛି ବେନି କର୍ଣ୍ଣ,
ଶୁଣି ନ ଶୁଣିଲା ପ୍ରାୟ ହୁଅନ୍ତି ମଉନ ।
ମୁଖର ଯୋଗାଡ଼ ନାହିଁ ଅଛି ତାଙ୍କ ମୁଖ,
ବାରି ନୁହଇ ଶଙ୍କୁନ ଅନାଦି ଅଲେଖ ।
ଅଲେଖ ନୁହନ୍ତି ସେହୁ ଅଟନ୍ତି ସେ ଲେଖ,
ତଳକୁ ନ ଆସନ୍ତି ଶୂନ୍ୟରେ ଥିଲା ଲୋକ ।
ଆନାଦି ନୁହନ୍ତି ସେହୁ ଅଟନ୍ତି ସେ ଆଦି,
ଅନ୍ତ ନ ପାବନ୍ତି କୁଳ ଲୋଡ଼ିଲେକ ଭେଦି ।
ଅବର୍ଣ୍ଣ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ଅବର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି,
ଅକ୍ଷର ମାତ୍ରା ଶବଦ କାହିଁ ନ ମିଶନ୍ତି ।
ଅବର୍ଣ୍ଣ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ଅଛି ତାଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣ,
ଯେଉଁ ବିଧାନେ ଅଛନ୍ତି ମହାଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ।
ଅକ୍ଷୟେ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ଅଟନ୍ତି ଅକ୍ଷୟେ,
କାଳ ମରଣ ଅଙ୍ଗକୁ କେବେହେଁ ନ ଛୁଏଁ ।
ଅଶ୍ରୁତି ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ଅଛି ତାଙ୍କ ଶ୍ରୁତି,
ଭେଦାଭେଦ କଲେ ନ ଟାଳଇ ଚିତ୍ତ ମତି ।
ଅନାମିକା ନୁହନ୍ତି ସେ ଅଛି ତାଙ୍କ ନାମ,
କଲମ ନ ଚଳେ ନାହିଁ ଯାର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ।
ନିଶବଦ ନୁହନ୍ତି ସେ ହେଉଛି ଶବଦ,
ପବନର ଭେଦ ନାହିଁ ଅଟନ୍ତି ତବଦ ।
ନାଦ ବିନ୍ଦୁ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଅଛି ନାଦବିନ୍ଦୁ,
କାତ ଯେ ବୁଡ଼ଇ ନାହିଁ ଯେସନେକ ସିନ୍ଧୁ ।
ନିର୍ବେଦ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ଅଟନ୍ତିଟି ବେଦ,
ବିଚାରି ବୁଝିଲେ ଏ ବହୁତ ଅଧାଧନ୍ଦ ।
ନିଗମ ନୁହନ୍ତି ସିଏ ଅଟନ୍ତି ଯେ ଗମ୍ୟ,
ସେ ଭିତରେ ପଶିବାକୁ କେହି ନାହିଁ କ୍ଷମ ।
ଅଗମ୍ୟ ନୁହନ୍ତି ସେ ଅଛି ଗମାଗମ,
ସେ ପଥରେ ଗଲେ ବଣା ହୋଇଯିବ ଯମ ।
ଦୁର୍ଗମ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ଅଛି ତହିଁ ଦୃଶ୍ୟା,
ବହୁତ ନିବିଡ଼ ସନ୍ଧି ନ ପାଏ ସାହାସ ।
ଅଣଶେଷ ନୁହନ୍ତି ସେ ଅଛି ତାଙ୍କ ଶେଷ ।
ଠିକ ବରିବି ବୋଇଲେ ନୁହନ୍ତି ସେ ବଶ ।
ନିଷ୍କାମ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ଅଛି ତାଙ୍କ ତାଙ୍କ କାମ,
ବୁଦ୍ଧି ନସ୍ଫୁରଇ କିସ ସେ ଯେ ଅନୁପମ ।
ଅକଳ୍ପନା ନୁହନ୍ତି ସେ ଅଛି ତାଙ୍କ କଳ୍ପ ।
ବ୍ରହ୍ମକୁ ଦେଖିବ ଯେବେ ହିଟାଅ କୋଲପ ।
ନିଗୁଢ ନୁହନ୍ତି ସେ ଯେ ମେଲା ଦିଶୁଥାଇ,
ସେଠାବରେ ସୂଚୀ ମାଛି ପରୀକ୍ଷା ନୁହଇ ।
ଅଣବ୍ରହ୍ମଠାରୁ ତହିଁ ସରେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ,
ଅଣଶେଷ ରୂପ ରୂପ ଦିଶୁଅଛି ଭିନ୍ନ ।
ହସ୍ତେ ଆଉଁସିଲେ ବ୍ରହ୍ମ ପିଛୁଳି ପଡୁଛି,
ଅତି ସୁକୁମାର ବ୍ରହ୍ମ ଚିକକଣ ହୋଇଛି ।
ତୁଳା ପ୍ରାଏ ଚିକକଣ ହୋଇଛି ବ୍ରହ୍ମଦେହ,
ଲୁଦୁ ଲୁଦୁ ଲୁଦୁ ସିହ୍ମା ଅଟଇ ସେ ପୁଅ ।
ଯାକ ପରାଏ କୋମଳ ହୋଇଛି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ,
ତ୍ରାସ ସହି ନ ପାରିଣ ସୁକ୍ଷ୍ମ ବ୍ରହ୍ମଲିଙ୍ଗ ।
ପାଣି ପରାଏ କୋମଳ ହୋଇଛି ଶରୀର,
କ୍ଷୀର ଦଧିର ପାତକ ଅତି ମନୋହର ।
ସୋରିଷ ପୁଷ୍ପ ପରାଏ ହୋଇଛି କୋମଳ,
ସାଉଁଟି ଶାଙ୍କୁଳି ଥିଲେ ନୁହଇ ଶାମିଳ ।
ମୀନ ପ୍ରାୟେ ନାଳୁଆ ହୋଇଛି ତାଙ୍କ ଦେହ,
ମୁଠା କରି ବେନି ହସ୍ତେ କେ ଧରିବ କହ ।
ଲହୁଣୀ ପୋଛଣୀ ପ୍ରାଏ ହୋଇଛି ଚିକକଣ,
ପୂରି ରହିଅଛି ଅଙ୍ଗ ସର୍ବତ୍ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦ ପୁରୁଷ ଅଲେଖ ଅବଧୂତ,

ନିଜ ବ୍ରହ୍ମ ସାଗର ଅତିହିଁ ଅଦଭୁତ ।
ସେ ଯେଉଁ ଅଲେଖ ନିଜ ବ୍ରହ୍ମର ବୃତ୍ତାନ୍ତ,
ଚାରିଯୁଗେ ଯୁଗାନ୍ତର ହୋଇଛି ଗୁପତ ।
ଅମନ ଦଣ୍ଡ ଆସ୍ଥାନ ଉପରେ ବିଜୟେ,
ଅଣାକାର ବ୍ରହ୍ମଦ୍ୟୁତି ଯୁଗ କହି ନୁହେ ।
ଗୁରୁଦେବ କହୁଛନ୍ତି ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଆଗର
ଆସ୍ଥାନ ବିଧାନ କଥା ଶୁଣ ନିରାକାର ।
ଅଣସଣା ଅଣଭିଣା ମାଟି ଅଛି ତହିଁ,
ଅଣପାଣି ଅଣ ହସ୍ତେ ପାଗ ଉତୁରଇ ।
ଅଣପିଟ ଅଣଇଟା ବସିଅଛି ତହିଁ,
ଅନଗୋଟା ଅଣପଟା ପୂରି ଅଛି ହୋଇ ।
ଅଗଢାରେ ଅଫୋଡ଼ାରେ ହୋଇଛି ତିଆର,
ଅଣଅଠା ଅଣଚୂନ ଲାଗିଛି ତହିଁର ।
ଅଣଚଞ୍ଚା ଅଣପେଛା ହୋଇଛି ଶପୋଟ,
ଅଣଘଷା ଅଣଲିପା ହେଉଛି ଚୌପଟ ।
ଅଣବସା ଅହିଂସାରେ ପଡ଼ିଅଛି କାନ୍ଥ,
ଅକରାରେ ଅଟରାରେ ହୋଇଛି କେମନ୍ତ ।
ଅପାବଛେ ଅଣଛାଟେ ହୋଇଅଛି ଉଚ୍ଚ;
ଅବେଠିଆ ଅବାଠିଆ ଲାଗି ସେ ସୁସଞ୍ଚ ।
ଅମାପରେ ଅଶ୍ରୁତିରେ ତୋଳିଛି ମଣ୍ଡପ,
ଅଣଦୀର୍ଘ ଅଣପ୍ରତି ହୋଇଅଛି ଦେଖ ।
ଅଣମେଢା ଅଣମେଢା ଦଉଭେମି ଘର,
ଅନାଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ଅଛି ଅଣ ଚଉଦ୍ୱାର ।
ଅଣକବାଟରୁ ଅଣକିଳିଣି ତ ଖଞ୍ଜା,
ଅଣଲୁହା କବାଟ ଲାଗିଛି ଦିବ୍ୟ ପୁଞ୍ଜା ।
ଅଣଖାତେ ଅଣଖୁମ୍ବ ପକାଉଛି ଖୋଜା,
ଅଣଖାପେ ଅଣଶ୍ରେଣୀ ହୋଇଅଛି ନପା ।
ଅଣ ଧାରା ଅଣଓରା ପଡ଼ିଅଛି ତହିଁ,
ଅଣସୂତ୍ରେ ଅଣଚିତ୍ରେ କାମ ଅଛି ହୋଇ ।

ଅମ୍ଭାକେରୀ ଅପାଚେରୀ ବଢାଇଛି ପରେ,
ଅକାଟ ଆକାଟ ବାରି ନୁହଇ ତହିଁରେ ।
ଅଣରୁଅ ଅଣଲଇ ଆଣ୍ଟେ ଅଛି ଭିଡ଼ି,
ଅନବତା ଅନୁମାନେ ଆଡ଼େ ଆଡ଼େ ଯୋଡ଼ି ।
ଅଣଚିରା ଅଣମୋରା ଲଗାଇଛି ପନ୍ତି,
ଅଣଲୋକ ଇଚ୍ଛାସୁଖେ ହୋଇଅଛି ବେନ୍ତି ।
ଅପଟକଣୀ ଓଲଟଣୀ ଖଞ୍ଜି ବାୟବତା,
ମନ୍ଦିର ଦୃଛନା ଦିଶେ ଯେସନେକ ଛତା ।
ଅନ୍ୟପରେ ମନ୍ଦିରକୁ ଛାଏଣି କରିଛି,
ଛାଏଣିର ଉପରେଣ ଘୋଡ଼ାଇ ହୋଇଛି ।
ମନ୍ଦିରକୁ ଚାହିଁ କେତେ ଦେବି ମୁଁ ଉପମା,
ରଙ୍ଗିନ ଧବଳ ଦେହ ଦିଶଇ ମଧମା ।
ଅନାଦି ମଣ୍ଡଳେ ଆପେ ଆକାରରେ ଘର,
ଆପଣା ନିଜ ମନ୍ଦିରେ ଆପେ ବୀରବର ।
ଶୂନ୍ୟ ଧ୍ୱନି ଜାଗିଅଛି ଅନାହତ ନାମ,
ଅଗ୍ନିର ବହୁତ ତ୍ରାସ ନୁହଇ ଗରମ ।
ଶୂନ୍ୟଜଳ ବରଷୁଛି ନାହିଁ ଜଳ ଓଦ,
କାଶ ନଶମ ନକରେ ନୁହଇ ଶବଦ ।
ଶୂନ୍ୟ ହେମ ଶିଶିର ବରଷା କରୁଅଛି,
ଉଷୁମ ହୋଇଛି ଘର ଶୀତ ନ କରୁଛି ।
ଶୂନ୍ୟ କାଷ୍ଠ ପୋଡୁଅଛି ଅଙ୍ଗାର ନୋହୁଛି,
ପାଉଁଶ ନ ପଡ଼ି ଗାତ୍ର ଦିବସ ଜଳୁଛି ।
ଶୂନ୍ୟରୁ ଘୃରୁତ କୁଣ୍ଡେ ପଡୁଛି ଆହୁତି,
ସମିଧ ସକାଶୁ ଧ୍ୱନିରହିଅଛି ଚେତି ।
ଶୂନ୍ୟଗୁଡ଼ ମଧୁ ପଡୁଅଛି ଅନୁକ୍ଷଣ,
ଅଗ୍ନିର ହୁତାସ ଉଠୁଅଛି ଘନ ଘନ ।
ଶୂନ୍ୟବତୀ ଜଳୁଥାଇ ତଇଳ ନଥାଇ,
ଆଲୁଅ ଦିଶୁଛି ପୁର ଧୂମାନ୍ତ ନୁହଇ ।
ଶୁନ୍ୟେ ଭ୍ରମଣ କରୁଛି ଅନାମିକ ଯୋଗୀ,

ଦୁଃଖ ପୀଡ଼ା ନାହିଁ ଯୋଗୀ ଯୁଗାନ୍ତ ନିରୋଗୀ ।
ଶୂନ୍ୟରେ ଚାଲୁଅଛନ୍ତି ଅଲେଖ ପୁରୁଷ,
ଅଚେତାରେ ଉଜାଗର ହୁଅଇ ପ୍ରକାଶ ।
ଶୂନ୍ୟ ଉଭା ଆସନରେ କରଇ ଆସନ,
ଅଙ୍ଗେ କଳଙ୍କ ନ ଲାଗେ ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ ।
ଅସାଧନାରେ ପବନ ବହଇ ଶୀତଳ,
ମଳୟ ବସନ୍ତ ନୋହେ ଅତି ପରିମଳ ।
ଅସାଧନା ଶବଦ ହେଉଛି ସେହିଠାରୁ,
ଉତ୍ତର ଦେଉଛି ବ୍ରହ୍ମ ଭିତର ଗମ୍ଭୀରୁ ।
ଅସାଧନା ଭୁବନ ସେ ନ ଟଳଇ କିଛି,
ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରି ଶବ୍ଦ ପକାଉଛି ବାଛି ।
ଅସାଧନା ବ୍ରହ୍ମ ସେ ଯେ ଅମନ ପୁରୁଷ,
ମହାଧରବନ୍ତ ସ୍ୱାମୀ ନାହିଁ ନା ପୁରୁଷ ।
ଅସାଧନା ଭେଦ ମାର୍ଗ ଆଗୋଚର କଥା,
ଅଶେଷ ଭୁବନ ସ୍ୱାମୀ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କରତା ।
ଅସାଧନା ଗତି ମୁକ୍ତି ଅଟଇ ସେ ପାଦ,
କେହି ପଶିନାହିଁ ବ୍ରହ୍ମ ସାଗର ଅଗାଧ ।
ଅସାଧନା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯେ ସଦଜ୍ଞାନ ହେତୁ,
ତାଙ୍କଠାରେ ରହିଛି ସକଳ ଚେତା ହେତୁ ।
ଅସାଧନା ପୁରୁଷ ସେ ସାକ୍ଷାତ ଠାକୁର ।
ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଛି ମହାଶୂନ୍ୟ ପୁର ।
ଅସାଧନା ଦିକ୍ଷା ସେ ଯେ ବହୁତ କଠିନ,
ଅନୁସରି କରିବି ବୋଲିବ କେଉଁ ଜନ ।
ଅସାଧନା ଦର୍ଶନ ମୁଖରେ କହି ନୋହେ,
ନିଅଇଁଠା ପଦ ସେ ମାଡ଼ଇ ବଡ଼ ଭୟେ ।
ଏକା ବ୍ରହ୍ମ ଏକ ଧର୍ମ ଏକ କର୍ମ ଉଦେ,
ଏକ ପାଦ ଏକ ଭେଦ ଏକ ବାକ୍ୟ ପଦେ ।
ଏକ ସ୍ଥିତା ଏକ ଦଣ୍ଡା ଏକାହ ମୁରତି,
ଏକ ଧ୍ୟାନ ଏକ ଜ୍ଞାନ ବ୍ରହ୍ମର ବିଭୁତି ।
ଏକାବାର ଏକ ଦ୍ୱାର ଏକାନ୍ତ ଭୋଜନ;
ଅବିକାର ନିର୍ବିକାର ସେ ବ୍ରହ୍ମ ନିର୍ଗୁଣ ।
ଏକ ସତ୍ୟ ଏକ ବ୍ରତ ଏକ ଦୃଢବାଣୀ,
ଏକ ନାମୀ ଏକ ସ୍ୱାମୀ ଏକାନ୍ତର ଚିହ୍ନି ।
ଏକ ନ୍ୟାଏ ଏକ ରାଏ ଏକ ତାର ପନ୍ଥା,
ଏକ ଚିତ୍ତ ଏକ ହିତ ଅଗୋଚର କଥା ।
ଏକ ତାତ ଏକ ବ୍ରତ ଏକ ତାର ଫନ୍ଦା,
ଏକଦୃଢ ଏକବ୍ରତ ବାସ ଶହେ ଫନ୍ଦା ।
ଏକ ପିତା ଏକ ମାତା ଏକ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ,
ଏକ ମାନ ଏକ ମାନ୍ୟ ଏକ ଭାବେ ବଶ୍ୟ ।
ଏକ ମୂଳ ଏକ ଠୁଳ ଏକ କୁଳ ତହିଁ,
ଏକ ସୂତ୍ର ଏକ ଛତ୍ର ଏକ ପୁତ୍ର ସେହି ।
ଏକ ଶୂନ୍ୟ ଏକ ବର୍ଣ୍ଣ ଏକ ତାର କାଏ,
ଏକ ଦାନ ଏକ ପୂଣ୍ୟ ଏକାନ୍ତେ ସୁଦାଏ ।
ଏକ ଧାଡ଼ି ଏକ ଘଡ଼ି ଏକାଙ୍ଗ ସେ ଲୀଳା,
ଏକ ଶୁଭ ଏକ ଯୋଗ ଏକାକରେ ଖେଳା ।
ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲିବାର କଥା ମୁଖେ କହି ନୋହେ,
ସଂଖ୍ୟା ନ ଛିଡ଼ଇ ତାର ଅଣସଂଖ୍ୟା ହୋଏ ।
ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲିବାର କଥା ମହା ଓଲକିତ,
କ୍ଷୟ ବୃଦ୍ଧି ନାହିଁ ନୋହେ ଅଳପ ବହୁତ ।
ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲିବାର କଥା ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି,
ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲିବା ମାତ୍ରକେ ଗଲାଟି କିମ୍ପାଇ ।
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ କଥା କହି ନୋହେ ଖେପ,
ଚାରି ବେଦ ବାହାରେ ରହିଛି ତାର ରୂପ ।
ଅଶେଷ ରୂପରୁ ଭିନ୍ନ କାହିଁ ତ ନ ମିଶେ,
ଚିହ୍ନିବି ବୋଇଲେ କାହିଁ ଦିଶଇ ନ ଦିଶେ ।
ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାରେ ଦର୍ଶନ ଚଉଷଠି ଥର,
କବାଟ ପକାଇ ବୋଲେ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ।
ପୂର୍ବ ଦ୍ୱାରରେ ଦର୍ଶନ ଷୋଳଥର କରି,

କବାଟ ପକାଇ ଅଣାକାରଙ୍କୁ ସୁମରି ।
ଉତ୍ତର ଦ୍ଵାରେ ଦର୍ଶନ ଏକୋଇଶ ଥର,
କବାଟ ପକାଇ ବୋଲେ ମୋତେ ତ୍ରାହିକର ।
ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ଵାରେ ଦର୍ଶନ କରିବାର ଶତେ,
କବାଟ ପକାଇ ବୋଲେ ଦୟାଥିବ ମତେ ।
ଅଣକିଳିଣୀ କବାଟ ପାଚୋରୀ ପଡ଼ିଛି,
ତହିଁର ଦୁଆରେ ଚଉତାଳ ଛବି ଅଛି ।
ଚାରି ଦୁଆରେ କବାଟ ପଡ଼ିଲୋକ ସୂଦ,
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ କହୁଅଛି ସେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଭେଦ ।
ଜ୍ଞାନ ବୋଲି ଯାହାକହି ଏକା ପଦେ ସିନା,
ଆଉ କଥା ଯାକ ବେଦର ବୁଲଣା ।
ଶୁଣିଣ ସେ ନିରାକାର ମନେ ହେଲେ ତୋଷ,
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ଗୀତା ଭଣେ ଭୀମଦାସ ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନ ଜନହିତ
କରଣେ ଭେଦ ବର୍ଣ୍ଣନେ, ମହାବ୍ରହ୍ମ ଚରିତ
କଥନେ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଧ୍ୟାୟଃ ।

<u>ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ</u>

ନିରାକାର ଉବାଚ

କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ନିରାକାର ମନେ ଅନାନ୍ଦିତ,
ଗୁରୁପାଦବିନ୍ଦେ କରି ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଲମ୍ବିତ ।
ଶତେବାର ନମସ୍କାର କରି ପାଦଗତେ,
ପାଏପଡ଼ି ଉଠି କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି ମାଥେ ।
ଗୁରୁ ସେ ପିଣ୍ଡ କାରେଣୀ ଜୀବକୁ ମୂକତ,
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୁପଣ କହିବାକୁ ଜୀବକୁ ମୂକତ,
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ କହିବାକୁ ସାମରଥ ।
ଗୁରୁ ସେବା କଲେ ସିନା ପାଇ ସଦଜ୍ଞାନ,
ଅନ୍ତକାଳେ ସାରବ୍ରହ୍ମେ ହୁଅନ୍ତି ନିଗମ୍ନ ।
ଯାହା ମୋ ସଂଶୟ ଥିଲା ହୃଦୟର ଗତେ,
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ପଦ ପାଇଲି ପରତେ,
ଅଲେଖ ମନ୍ଦିର ମହାଶୂନ୍ୟରେ ରହିଲା,
ନିରୂପଣ ହୋଇ ଚାରି ବେଦରେ ପଡ଼ିଲା ।
ଯୋଗେଶ୍ଵର ପୁରୁଷ କରୁଣା ଯେବେ କହ,
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳ ଚରିତ ମୋତେ କହ ।
ଅଲେଖ ମନ୍ଦିରଠାରୁ ମହାନିତ୍ୟ ଭୁଇଁ,
କେତେ ଦୁରାନ୍ତର ଛଡ଼ା ଛାଡ଼ିଅଛି ତହିଁ ।
ମହାନିତ୍ୟ ମହିମାର କେମନ୍ତ ବିଧାନ,
ଗୁପତ ନ କରି ମୋତେ କହ ନାରାୟଣ ।
ମହିଁମା ବୋଲିବା କଥା କେମନ୍ତ ବିଷୟ,
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ମନେ ଲାଗୁଛି ସଂଶୟ ।
ଅଲେଖ ମନ୍ଦିର କେତେ ପାବଛରେ ଛଡ଼ା,
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ ପଡ଼ିଛି କେତେ ବେଢା,
ଏଥିର ସନ୍ଦେଶ ମୋତେ କହ ଗୁରୁଦେବ,
ଆପେ ଯେବେ ନ କହିବ ଅନ୍ୟ କେ କହିବ ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ମହାନିତ୍ୟ ଭୂମିଠାରୁ ଉପରକୁ ଉଞ୍ଚ,
ପଡ଼ି ଆସିଅଛି ତହିଁ ଦ୍ଵାଦଶ ପାବଛ ।
ଦ୍ଵାଦଶ ପାବଛ ତଳେ ଦୁତିଅ ପୀଠରେ,
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳ ରଞ୍ଜନା ସେହିଠାରେ ।
ଦ୍ଵାଦଶ ପାବଛ ସେ ଯେ ଦ୍ଵାଦଶ ଯୋଜନ,
ଉପରକୁ ଉଦର୍ଗ ସେ ମେରୁ ପରମାଣ ।

ପ୍ରଥମ ପାବଛ ମହାଶୂନ୍ୟ ବୋଲି କହି,
ଉପରକୁ ଅନାଇଲେ କିଛି ନ ଦିଶଇ ।
ଦ୍ୱିତୟ ପାବଛ ଗୋଟା ଅନାମିକା ନାମ,
ତାକୁ ଛୁଇଁବାକୁ ଆଉ କେହି ନାହିଁ କ୍ଷମ ।
ତୃତୀୟ ପାବଛ ଗୋଟା ଅନାମିକା ଅଟେ,
ତହିଁ ଉଠିବାକୁ କାହା ଶକତି ନ ଖଟେ ।
ଚତୁର୍ଥ ପାବଛ ଯେ ନିଘୋଡ଼ି ଅନାମିକା ।
ପାଦ ନ ଚଳଇ ତହିଁ ନ ସ୍ୱରଇ ଭାଷା ।
ପଞ୍ଚମ ପାବଛ ଗୋଟା ନିଷ୍କାମ ନିର୍ମୋହ,
ଉପମା ଦେବାକୁ ତହିଁ ବହୁତ ସଂଶୟ ।
ଷଷ୍ଠ ପାବଛ ଗୋଟିକ ନିର୍ଗୁଣ ତାରାସି,
ଚାଲି ନ ପାରିଲେ ତହିଁ ପଡ଼ିଯିବ ଖସି ।
ସପ୍ତମ ପାବଛ ଗୋଟା ନିଗମ ଅଟନ୍ତି,
ଭରସା କରିଣ କେହି ପଶି ନ ପାରନ୍ତି ।
ଅଷ୍ଟମ ପାବଛ ଗୋଟା ଅଗମ୍ୟ ତା ନାମ,
ଗୋଚର ନୋହିଲେ ଚିତ୍ତେ ହୋଇ ଯାଇ ଭ୍ରମ ।
ନିଗମ ବନସ୍ତ ଗୋଟା ଦୁର୍ଗମ ଅଟଇ,
ଅନୁସରି କହୁଁ କହୁଁ ଯାଉଛନ୍ତି ବହି ।
ଦଶମ ପାବଛ ଗୋଟା ନାମ ଅଟେ ଭେଦ,
ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲେ ନ ମିଳଇ ତତ୍ତ୍ୱବୋଧ ।
ଏକାଦଶ ପାବଛଟି ନିର୍ବେଦ ତା ନାମ,
ଚେତି ନ ପାରିଲେ ବୁଦ୍ଧି ହୋଇଯାଏ ବାମ ।
ଦ୍ୱାଦଶ ପାବଛ ଠାରୁ ବସେ ଚାରିବେଦ,
ଅଧା ନ ହୋଇ ସ୍ୱରିଛି ଶାହାସ୍ର ସମ୍ପଦ ।
ବାର ବାର ପାବଛ ବସିଛି ଚାରି ଦ୍ୱାର,
ବାହିମାନଙ୍କରେ ସୁନା ଦିଶୁଛି ସଞ୍ଚାର ।
ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମେ ପାବଛ ବସିଛି ବବିଶ,
ଦକ୍ଷିଣ ଉତ୍ତର ଘେନି ଯେ ଅଠଚାଳିଶ ।
ପାବଛମାନ ବସିଛି ଚକ୍ରରେ ଚକ୍ରର ପ୍ରକାର,
ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ବାରି ନୋହେ ମଣ୍ଡଳ ଆକାର ।
ମଣିର ଆକାର ନିରୂପଣ ହେଉଅଛି,
ଫଣୀର ପାବଛ ତହିଁ ତଳକୁତ ଅଛି ।
ମଣି ତଳକୁ ଅଛି ଫଣୀ ଅହିରାଜ,
ଫେଣାର ଉପରେ ମଣି ହୋଇଛି ବିରାଜ ।
ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମ ପାବଛେ ହୋଇଅଛି ବେଢ଼ା,
ଅସ୍ଥି ମାଳମାଳ ତହିଁ ପୋତିଅଛି ଗୋଡ଼ା ।
ପାବଛ ତଳେ ବସିଛି ଚାରି ଚାରି ବେଦ,
ହିସାବ ପ୍ରମାଣ ହେଉଅଛି ଶ୍ଳୋକ ବେଦ ।
ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାରରେ ଛନ୍ତି ଅନନ୍ତ ମହିମା,
ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ବାଡ଼ ଶସ୍ରେଗୁଣ ସୀମା ।
ପରମ ମହିମା ଛନ୍ତି ଉତ୍ତର ଦୁଆରେ,
ସକ୍ଷମ ଚକ୍ରକୁ ଆପେ ଘେନି ଶ୍ରୀହସ୍ତରେ ।
ଦକ୍ଷିଣ ଦୁଆରେ ଆଦି ମହିମା ଅଛନ୍ତି,
କାଳ ଦାଢ ଚକ୍ର ଯେ ହସ୍ତରେ ଧରିଛନ୍ତି ।
ପୂର୍ବ ଦ୍ୱାରେ ଛନ୍ତି ମହା ଶକତି ମହିମା,
ପୂଣ୍ୟ ଚକ୍ର ଦାଢ ତାଙ୍କ ଅଶେଷ ଗରିମା ।
ଚାରିଦ୍ୱାରେ ବସିଛନ୍ତି ଚାରି ଚକ୍ର ଘେନି,
ବାପର ସୁତ ହୋଇବ ଗଲେ ସିନା ଜିଣି ।
ତେବେ ଯାଇ ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ଭେଟ ଦେବେ,
ନୋହିଲେ କହୁଛି ଆମ୍ଭେ ମାତା ପୁତ୍ର ସର୍ବେ ।
ଅନନ୍ତ ମହିମାଙ୍କର ଦୀକ୍ଷା ଆଭରଣୀ,
ତାଙ୍କ ନାମ ଅଟେ ବଜ୍ର ଚଉଁରୀ କୌପୁନୀ ।
ପରମ ମହିମାଙ୍କର କାଷ୍ଠର କୌପୁନୀ,
ଭେକ ତାଙ୍କର ଅଟଇ ପରମ ହଂସିନୀ ।
ଆଦି ମହିମାଙ୍କ ବାନା ପତିତପାବନ,
ତାଙ୍କର ଭେକ ଅଟଇ ସୁତାର ବସନ ।
ମହାଶକ୍ତି ମହିମାଙ୍କ ବାନା ରସମୂଳ,
ତାହାଙ୍କ ବାନା ଅଟଇ ବୃକ୍ଷର ବକଳ ।

ମଧ୍ୟେ ବିଜେ ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ଅଣବ୍ରହ୍ମ,
ଚାରିଦ୍ୱାରେ ଜଗିଛନ୍ତି ଚାରିଖର୍ବ ନାମ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ମହିମା ବେବସ୍ଥା,
କେଉଁ ମହିମା ଭଜିବୁ ଆଗୋଚର କଥା ॥
ଓ ମ ବେନି ଅକ୍ଷରର ନାହିଁ ଭିନ୍ନା ଭିନ୍ନ,
ମଧରେ ରହି ଯାଉଛି ଅଲେଖ ଭୁବନ ।
ପାପ ପୂଣ୍ୟ ବେନିକ୍ଷର ଏକାନ୍ତ ଅକ୍ଷର,
ମଧମ ହୋଇ ରହିଛି ଅଲେଖ ମନ୍ଦିର ।
ଚାରିଗୋଟି ମହିମା ସେ ଚାରିଗୋଟି ବ୍ରହ୍ମ,
ଚାରିଯୁଗେ ରବିତଳେ ହୋନ୍ତି ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ।
ଅବ୍ୟକତ ମହିମାଙ୍କୁ ମହାନିତ୍ୟ କହି,
ମହାବ୍ରହ୍ମ ଶକତି ସେ ଆଦି ଅନ୍ତ ନାହିଁ ।
ଅଲେଖ ମନ୍ଦିର ଷୋଳ ଯୋଜନ ପଉଚ,
ବାର ଯୋଜନରୁ ପଡ଼ି ଆସିଛି ପାବଛ ।
ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାରରେ ମହାନିତ୍ୟର ସଞ୍ଚାର,
ବାର ଯୋଜନ ପର୍ଯନ୍ତେ ହୋଇଛି ଓସାର ।
ଉତ୍ତର ଦିଗର ଦ୍ୱାର ମହାନିତ୍ୟ ଭୁଲ,
ସେହି ବାର ଯୋଜନରେ ଓସାର ଅଟଇ ।
ପୂର୍ବଦିଗ ଦ୍ୱାର ମହାନିତ୍ୟର ରଞ୍ଜନା,
ବାର ଯୋଜନରେ ହୋଇଅଛି ଆୟତନା ।
ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ୱାରରେ ମହାନୀତିର ମଣ୍ଡଳୀ,
ସେହି ବାର ଯୋଜନରେ ଅଛି ତାଙ୍କ ସ୍ଥଳୀ ।
ଚାରିଦିଗ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ହୋଇଛି ସମାନ,
ନିବିଡ଼ ହୋଇଛି ମହାନୀତିର ମଣ୍ଡନ ।
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ଯେତେ ଲୋକଛନ୍ତି,
ବିଷ୍ଣୁ ଅଙ୍ଗୀ ଅଟନ୍ତି ସେ ଚତୁର୍ଦ୍ଧ ମୁରତି ।
ସ୍ତିରୀ ପୁରୁଷ ସେଠାରେ ଅଟନ୍ତି ସମାନ,
ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ତହିଁ ନାହିଁ ଭିନ୍ନା ଭିନ୍ନ ।
ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ସେ ଠାବରେ ବାରଣ ନୁହନ୍ତି,
ବ୍ରହ୍ମା ମହାନିତ୍ୟବାସୀ ସର୍ବେ ଏକଜାତି ।
ଅହିଂସା ଭୁବନ ତହିଁ ନ ଥାଇ ଅରଷ୍ଟି,
ସଦା ସରବଦା ହେଉଅଛି ସାଧୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ।
ଅନ୍ଧାର ଉଜ୍ଜଳ ନୋହେ ରାତ୍ର ଦିନ ଏକ,
ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯା ସେଠାବରେ ହୋଇଛନ୍ତି ଦୀପ ।
ଚାରିଯୋଗ ତହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି ଏକାକାର,
ଶୁଭ ଲଗ୍ନ ନାହିଁ ତହିଁ ନଥାଇ ବିକାର ।
ଚାରି ଧର୍ମ ତହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି ଅଧିକାରୀ,
ସମ୍ଭାଳ କରୁଅଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ଶିରେ ଧରି ।
ଉର୍ମ ଧୂର୍ମ ଜ୍ୟୋତି ଚଉକି ପହରା,
ବହୁତ ଆକଟ ଆଜ୍ଞା ପଡୁଛି ଦୋହରା ।
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ପଢୀହାରୀ ସେ ମନ୍ଦିରେ ।
ଦର୍ଶନ କରାଉଛନ୍ତି ମହିମା ଛାମୁରେ ।
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ଆଠଗୋଟି ଦ୍ୱାର,
କବାଟ ଲାଗିଛି ଦଶ ଦଶ ପରକାର ।
ଅଷ୍ଟମ ବଟ ଅଛନ୍ତି ଅଷ୍ଟମ ଦୁଆରେ,
ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଯୋଗ ବୋଲି କହିଛି ବେଦାନ୍ତରେ ।
ହେତୁବଟ ଯୋଗବଟ କର୍ମବଟ ଅଛି,
କାମନା ବଟକୁ ଘେନି ଅଷ୍ଟ ବୋଲାଉଛି ।
ବିଷ୍ଣୁବଟ ଦେବବଟ ଅନନ୍ତ ସେ ବଟ,
ମହିମା ପ୍ରକାଶ ବଟ ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ଶୁଣ ବାବୁ ନିରାକାର ଉଚିତ ପ୍ରମାଣେ,
ସେ ଯହିଁରେ ଚେତା ହୋଇଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ।
ଆକାର ହୋଇଅଛନ୍ତି ପ୍ରଥମର ବେଢା,
କର୍ମକାଣ୍ଡ ଇଟାହିଁ ପଥର କରି ଯୋଡ଼ା ।
ଆକାର ହୋଇଅଛନ୍ତି ଦ୍ୱିତୀୟର ବେଢା,
ଅକ୍ଷରୁ କ୍ଷରିତ ହୋଇଥିବ ଯୋଡ଼ାଯୋଡ଼ା ।
ଟକାର ହୋଇଅଛନ୍ତି ତୃତୀୟର ବେଢା,
ତିନି ଅକ୍ଷରରେ ହେଉଅଛି ପଦପଢା ।

ମକାର ହୋଇଅଛନ୍ତି ଚତୁର୍ଥର ବେଢ଼ା,
ଚିତ୍ତ ବୃତ୍ତି ନାହିଁ ତହିଁ ହୋଇଅଛି ଛଡ଼ା ।
ଶକାର ହୋଇଅଛନ୍ତି ପଞ୍ଚମର ବେଢ଼ା,
ପବନ ବହୁଛି ଅଣ ପ୍ରକାରେ ପାହାଡ଼ ।
ନାଦ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ଷଅଷ୍ଟର ବେଢ଼ା,
ଘୁ ଘୁ ଗରଜନେ ହୋଇ ତଡ଼ାବଡ଼ା ।
ଜଳ ହୋଇଅଛି ତହିଁ ସପ୍ତମର ବେଢ଼ା,
ପ୍ରେମ କାଳିନ୍ଦ ହ୍ରଦରୁ ଲାଗିଅଛି ଧାରା ।
ସଦସୁଖ ହୋଇଛନ୍ତି ନବମର ବେଢ଼ା,
ଦ୍ୟୁତି ସ୍ୱରୂପରୁ ଖସୁଛନ୍ତି ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା ।
ଦଶମ ବେଢାରେ ଦଶ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ହୋଇଛି,
ପ୍ରକୃତିମାନ ପାଖୁଡ଼ା ତହିଁ ଫୁଟିଅଛି ।
ନାନାକାର ହୋଇଛନ୍ତି ଏଗାରର ବେଢି,
ଜଳ ପବନରୁ ଫଳ ଧରିଅଛି କଢି ।
ଆକୁଳ ମହିମା ସେ ସାଗର ଅଣ ଖୋଲା,
ସମସ୍ତ ବେଢାକୁ ଧରି ଚବିଶ ହୋଇଲା ।
ଚଉକଟି ବେଢାଇ ରହିଛି ଏହି ରୂପେ,
ପ୍ରଭୁ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି ଅମନର ଶିଖେ ।
ବଜ୍ର କବାଟ ଲାଗଛି ଜାଉଁଳି ରନ୍ଧ୍ରରେ,
ସ୍ଥିତି ଉତପତି କଦା ନ ଦିଶେ ତହିଁରେ ।
ନିର୍ଭୟ ଭୁବନ ସେ ଯେ ଭୟ ଭ୍ରାନ୍ତି ନାହିଁ,
କାଳ ଭୟ ରୋଗ ଶୋକ ପଶିବ ସେ କାହିଁ ।
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେଲୋକ,
ସଦା ସରବଦା ମନ ଆନନ୍ଦ ଉଚ୍ଛୁକ ।
ଛପନା କୋଟି ଜୀବ ଯେ ଜନ୍ତୁଙ୍କର ବଳ,
ମହା ମହିମାଙ୍କର ପୟରେ ସବୁ ଠୁଳ ।
ସେହିମତେ ହୋଇଛନ୍ତି ଦଇବ ଦଉଡ଼ି,
ଯହିଁ ବୁଲାଇଲେ ଦଇବ ଦଉଡ଼ି,
ଯହିଁ ବୁଲାଇଲେ ବୁଲୁଛନ୍ତି ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ।

କର୍ମକାଣ୍ଡ ରଜ୍ଜୁ ସେ ଯେ ଛିଡ଼ାଇ କେଭେ,
ପୁଷ୍ପ ପ୍ରାଏ ଗୁନ୍ଥା ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ସର୍ବେ ।
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ଛନ୍ତି ଯେତେ ଜନ,
ସମସ୍ତେ ପିନ୍ଧିଅଛନ୍ତି ଅମୂଲ୍ୟ ବସନ ।
ହୀରା ପ୍ରାୟେ ଅଙ୍ଗ ଦିଶେ ସମସ୍ତଙ୍କ ତେଜ,
ସର୍ବେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ କେହି ନାହିଁ ଦ୍ୱିଜ ।
ବାଇନ୍ଦ ବିକାର ତହିଁ ନ ଥାଇ ସେଠାରେ,
ବ୍ରହ୍ମ ପଇତା ପଡ଼ିଛି ସବୁରି ଅଙ୍ଗରେ ।
ବ୍ରହ୍ମ କର୍ମେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛନ୍ତି ନିତି,
ଅପାପୀ ଅଟନ୍ତି ନାହିଁ ପାତକ ପ୍ରକୃତି ।
ଛଡ଼ମୁଛୀ ଗାବର ହେଉଛି ମଳମୁତ୍ର,
ଗୋମୟ ଲଗାନ୍ତି ଅଙ୍ଗେ ପିଅନ୍ତି ପଦତ୍ର ।
ଶୂନ୍ୟ ଧର୍ମେ ଚାଲୁଛନ୍ତି ନୁହଇ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ,
ଅସିଦ୍ଧ ନୁହନ୍ତି ସେ ଅଟନ୍ତି ଯେ ସିଦ୍ଧାଙ୍ଗ ।
ଉଦେ ଅସ୍ତ ଦରଶନ ଲାଗିଅଛି ନିତି,
ଖଣ୍ଡ ତପସ୍ୟା ନୁହନ୍ତି ଅଖଣ୍ଡ ବିଭୁତି ।
ଚାରିଯୁଗେ ତ୍ରିଭୁବନେ ଯାହା ହୋଇଅଛି,
ସକଳ ବିଷୟ ସମ ଅକ୍ଷରେ ଛିଡୁଛି ।
ମହିଁମାକୁ ଯେତେ ପ୍ରାଣୀ ଆଶ୍ରିତ କରିବେ,
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ସମସ୍ତେ ରହିବେ ।
ମହାବ୍ରହ୍ମ ଶକତି ସେ ନୁହନ୍ତି ପୁରୁଷ,
ଛପ୍ପନକୋଟି ଜୀବ ତାଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ପ୍ରକାଶ ।
ମହିମା ସାଗର ସେ ଯେ ଅନନ୍ତ ଯାମିନୀ,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ ଭୀମଦାସ ଭଣି ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନ ଜନହିତା ଗୁରୁ
ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ, ମହିମାଯୋଗ ବର୍ଣ୍ଣନେ,
ଭେଦାଭେଦ କଥନେ, ଆଗମ ନିଗମ
ବିଚାରଣେ ନାମ ଷଷ୍ଠୋଧାୟଃ

ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟ

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଲୁଛନ୍ତି ଶୁଣ ମୋ ବିନତି,
ଗୁରୁ ସିନା ଅଟନ୍ତି ଜୀବର ମୋକ୍ଷଗତି ।
ଗୁରୁ ନାସେବିଲେ ସଦଜ୍ଞାନ ନୋହେ କିଛି,
ଗୁରୁ ବିନୁ ଉଦ୍ଧାର ଅନ୍ୟରେ ନୋହେ କିଛି ।
ଚାରିଯୁଗେ ଗୁରୁପାଦେ ସେବା ସିନା ମୂଳ
ଆଉ କଥାମାନ ଯେତେ ସବୁ ସିନା ଫଳ ।
ଅନ୍ୟ ଧର୍ମମାନଙ୍କରେ କ୍ଷା ଧର୍ମ ନାହିଁ
ତେଣୁକରି ସିନା ଗୁରୁ ଛାମୁରେ ପୂଜଇ ।
ଗୁପତ ସନ୍ଦେଶ ଜ୍ଞାନ ରଖିଥିଲେ କାହିଁ
ତାହା ମୋତେ ଶ୍ରୀମୁଖରେ କହିଲ ବୁଝାଇ ।
ଏବେ ମହିମାର କଥା ହେଉଛି କେମନ୍ତ
ନିରୂପଣ କରି ମୋତେ କହ ଆଦିଅନ୍ତ ।
ମହିମା ବୋଲିବା ପଦ କେତେ ବା ଶକତି
କେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣ ରୂପ ତାର ଦିଶଇ ମୁରତି ।
ଶ୍ରୀଚରଣେ କେଉଁପରି ଭଗତି କରିବା
ପାଠ୍ୟ ସତ୍ୟ କରି ମୋତେ କହ ଗୁରୁ ବାବା ।
କେବଣ ମାର୍ଗେ ଭଜିଲେ ହୋଇବ ପ୍ରସନ୍ନ
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଏ ପିଣ୍ଡରେ ରହିବ ପରାଣ ।
ଚିଆଁ ଚୈତନ୍ୟ ହେତୁ ଚେତା ନ ବୁଡ଼ିବ
କି ଉପାୟ କଲେ ପିଣ୍ଡ ଭୂମି ନ ପଡ଼ିବ ।
ମହିମା ସାଗର ନାମ ଅତି ଭୟଙ୍କର
ବିଚାରିଲେ ମନକୁ ମାଡ଼ଇ ବଡ଼ ଡ଼ର ।
ସାଗର ବୋଇଲେ କଥା ସମଜି ନୁହଇ
ଗୁପତ ନ କରି ମୋତେ କହ ଗୁରୁସାଇଁ ।

ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ଦିବ୍ୟସୀମା
ମହାବ୍ରହ୍ମ ଶକତିର ଅଶେଷ ମହିମା ।
ବ୍ରହ୍ମା ଅଂଶ ଆୟୁଷ ବହନ୍ତି ଯେଉଁ ଜନ
ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ବୁଝି ନୋହେ ତାର ଗୁଣ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଥା ପରେ ଅଛି
ଯେଉଁ ଆଡ଼େ ମୁଦ କଲେ ଆଗକୁ ହେଉଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାଦୂର ନୋହେ
ଆଣି ନେଇ ଥୋଇବାକୁ ସଂଶଏ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ କର୍ମବେଦ
କପାଳରେ ଲେଖି ଦିଆଇଛି ଯୋଗ ଭୋଗ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ ମହା ମାୟା
ରଜ ବୀଜ ଯୁକ୍ତ କରି ଗଢୁଅଛି କାୟା ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମାତାଟି ହେଉଛି
ଦଶମାସ ଯାଏ ଗର୍ଭଗତରେ ବହୁଛି ।
ମହିମା ନାମଟି କରୁଅଛି ପାର ତାର
ଏ ସଂସାର ସାଗରରୁ କରନ୍ତି ଉଦ୍ଧାର ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଏ ମହୀ ମେଦିନୀ
ଦୁଷ୍ଟ ସନ୍ଥ ଏକ ସମାନରେ ଅଛି ମଣି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମନଟି ହୋଇଛି
ବୁଦ୍ଧି ବିଚାରଣେ କରି ଧୀରନ୍ତ ରହିଛି
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ସେ ମୀନ
ଏ ଘଟରେ ଖେଳୁଅଛି ଯେସନେ ଜୀବନ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହତ୍ତ୍ୱଟି ସେହି,
ସଭାମଣ୍ଡଳ ମଧରେ ଧର୍ମରୂପେ ଥାଇ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମରଣଟି ଅଟେ,
ନିର୍ବଳ ହୋଇଲେ ଅଙ୍ଗେ କାଳରୂପେ ଘୋଟେ ।

ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଦନ ଆରତ,
ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହୋଇଛି ମଳୟ ବସନ୍ତ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମିଶେ ସର୍ବଠାରେ,
ଅନ୍ତର ବାହାରେ ଆବୋରିଛି ଏ ଦେହରେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମନ୍ତ୍ର ମାଉଷଧି,
ହୃଦରେ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଅଛି ବ୍ରହ୍ମବୁଦ୍ଧି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାପୂଣ୍ୟ ଅଟେ,
ଆପେ ଦେଇ ଦିଆଉଛି ବସି ସର୍ବଘଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସର୍ବ ବୋଲାଉଛି,
ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରୁ କୋଟି ଜନ୍ମ କରୁଅଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସାକ୍ଷାତେ ସେ ଧର୍ମ,
ଅଗାଧ ଗଭୀର ସେ ଅଟଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ମନୁଷ୍ୟ,
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଜନ୍ମଟି ଅଟେ ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଧୁର ବଚନ,
ଅଶ୍ୱାସନା ଅବଲମ୍ବେ ସ୍ନେହରେ ବନ୍ଧନ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମେଘ ବୋଲାଉଛି,
ଧର୍ମ ଅନୁସାରେ ମେଘ ବରଷା କରୁଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହା ମହେଶ୍ୱର,
ଛପ୍ପନକୋଟି ଜୀବରୁ ସେ ଅପ୍ପାର ଗୋଚର ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ କର୍ମବେଦ
କପାଳରେ ଲେଖି ଦିଆଇଛି ଯୋଗ ଭୋଗ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ ମହାମାୟା
ରଜ ବୀଜ ଯୁକ୍ତ କରି ଗଢୁ ଅଛି କାୟା ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମାତାଟି ହେଉଛି
ଦଶମାସ ଯାଏ ଗର୍ଭଗତରେ ବହୁଛି ।
ମହିମା ନାମଟି କରୁଅଛି ପାର ତାର
ଏ ସଂସାର ସାଗରରୁ କରନ୍ତି ଉଦ୍ଧାର ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଏ ମହୀ ମେଦିନୀ
ଦୁଷ୍ଟ ସନ୍ଥ ଏକ ସମାନରେ ଅଛି ମଣି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମନଟି ହୋଇଛି
ବୁଦ୍ଧି ବିଚାରଣେ କରି ଧୀରନ୍ତ ରହିଛି
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ସେ ମୀନ
ଏ ଘଟରେ ଖେଳୁଅଛି ଯେସନେ ଜୀବନ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହତ୍ତ୍ୱଟି ସେହି,
ସଭାମଣ୍ଡଳ ମଧରେ ଧର୍ମରୂପେ ଥାଇ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମରଣଟି ଅଟେ,
ନିର୍ବଳ ହୋଇଲେ ଅଙ୍ଗେ କାଳରୂପେ ଘୋଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଦନ ଆରତ,
ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହୋଇଛି ମଳୟ ବସନ୍ତ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମିଶେ ସର୍ବଠାରେ,
ଅନ୍ତର ବାହାରେ ଆବୋରିଛି ଏ ଦେହରେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମନ୍ତ୍ର ମଉଷଧି,
ହୃଦରେ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଅଛି ବ୍ରହ୍ମବୁଦ୍ଧି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାପୂଣ୍ୟ ଅଟେ,
ଆପେ ଦେଇ ଦିଆଉଛି ବସି ସର୍ବଘଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସର୍ବ ବୋଲାଉଛି,
ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରୁ କୋଟି ଜନ୍ମ କରୁଅଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସାକ୍ଷାତେ ସେ ଧର୍ମ,
ଅଗାଧ ଗଭୀର ସେ ଅଟଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ମନୁଷ୍ୟ,
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଜନ୍ମଟି ଅଟେ ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଧୁର ବଚନ,
ଅଶ୍ୱାସନା ଅବଲମ୍ବେ ସ୍ନେହରେ ବନ୍ଧନ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମେଘ ବୋଲାଉଛି,
ଧର୍ମ ଅନୁସାରେ ମେଘ ବରଷା କରୁଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମାଏଁସିରୁଧିରେ,
ଜଳ ପବନରେ ନିର୍ଭା ହୋଇଛି ଶରୀର ।

ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ଅଟେ,
ଡ଼ିଙ୍ଗରୂପ ଆବୋରି ରହିଛି ଏହିଘଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ଯେ ମୁନି,
ଚାରିଯୁଗେ ଖୋଜି ଖୋଜି ନ ପାବନ୍ତି ଜ୍ଞାନୀ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ଯେ ଯମ,
ସର୍ବଠାରେ ଘଟେ କରି ଅଛଇ ବିଶ୍ରାମ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ରାମ ନାମ ପଦ,
ଶବଦ ସ୍ୱରୂପେ ହୋଇ ପୂରିଅଛି ଭେଦ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହା ରାଟ କହି,
ଆକାରରୂପେ ଶରୀରେ ବିରାଜୁଛି ଦେହୀ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଅକ୍ଷର ଅଟେ,
ସେହିପରି ସର୍ଜନା ହୋଇଛି ନାନା ବାଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସତ ରଜ ଜାଣ,
ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ସବୁ କରୁଅଛି ସଂହାରଣ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ ମହା ରସ,
ପାନ କଲେ ନ ଜାଣିବ ରଜନୀ ଦିବସ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ ମହାମେରୁ,
ମକରନ୍ଦ ଝରୁଅଛି ପଦାରବିନ୍ଦରୁ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାପୂଣ୍ୟ ଅଟେ,
ଆପେ ଦେଇ ଦିଆଉଛି ବସି ସର୍ବଘଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସର୍ବ ବୋଲାଉଛି,
ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରୁ କୋଟି କୋଟି ଜହ୍ନ କରୁଅଛି ।
ମହମା ନାମଟି ଯେହୁ ସାକ୍ଷାତେ ସେ ଧର୍ମ,
ଅଗାଧ ଗଭୀର ସେ ଅଟଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ମନୁଷ୍ୟ,
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଜହ୍ନଟି ଅଟେ ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଧୁର ବଚନ,
ଆଶ୍ୱାସନା ଅବଲମ୍ବେ ସ୍ନେହରେ ବନ୍ଧନ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମେଘ ବୋଲାଉଛି,
ଧର୍ମ ଅନୁସାରେ ମେଘ ବରଷା କରୁଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହା ମହେଶ୍ୱର,
ଛପ୍ପନକୋଟି ଜୀବରୁ ସେ ଅଗୋଚର ଗୋଚର ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ସେ ମେରୁ,
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲେ ସେହୁ ଦ୍ରବ କରେ ଦାରୁ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହା ନିଦ୍ରାବତୀ,
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଚେତ କରୁଛି ନବକ୍ଷିତି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମୁକତି ପସରା,
ଭକ୍ତଗଣମାନେ କରୁଅଛନ୍ତି ଆଶରା ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମୁରୁଛା ନ ଯାଏ ।
ଦିନେ ଭଜିଥିଲେ ବ୍ରହ୍ମ ବୈକୁଣ୍ଠ ସେ ଯାଏ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମାର୍ଗ ବୋଲାଉଛି,
ଭେଦା ଭେଦ କଲେ ଯାଇ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଉଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମାରୁତି ଉଜାଣି,
ବାସନା ବିକାଶ ପୂର୍ବ ସୁକୃତକୁ ଘେନି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଧ୍ୟମ ହେଉଛି,
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ ଏକାନ୍ତ ଠାରେ ଅଛି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାଶୂନ୍ୟ କହି,
ସେଠାବକୁ ଗଲେ ଉଠି ନିଶୁଣି ଲଗାଇ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମାଏଁସିରୁଧିର,
ଜଳ ପବନରେ ନିର୍ଭା ହୋଇଛି ଶରୀର ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ଅଟେ,
ଡିଙ୍ଗରୂପ ଆବୋରି ରହିଛି ଏହିଘଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ଯେ ମୁନି,
ଚାରିଯୁଗେ ଖୋଜି ଖୋଜି ନ ପାବନ୍ତି ଜ୍ଞାନୀ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ଯେ ଯମ,
ସର୍ବଠାରେ ଘଟେ କରି ଅଛଇ ବିଶ୍ରାମ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ରାମ ନାମ ପଦ,
ଶବଦ ସ୍ୱରୂପେ ହୋଇ ପୁରିଅଛି ଭେଦ ।

ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାରାଟ କହି,
ଆକାରରୂପେ ଶରୀରେ ବିରାଜୁଛି ଦେହୀ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମଅକ୍ଷର ଅଟେ,
ସେହିପରି ସର୍ଜନା ହୋଇଛି ନାନା ବାଟେ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସତ ରଜ ଜାଣ,
ବାଳ ବୃଦ୍ଧ ସବୁ କରୁଅଛି ସଂହାରଣ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ ମହାରସ,
ପାନ କଲେ ନ ଜାଣିବ ରଜନୀ ଦିବସ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟେ ମହାମେରୁ,
ମକରନ୍ଦ ଝରୁଅଛି ପାଦରବିନ୍ଦରୁ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଅଟଇ ନମାମି,
ସାର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସେ ସାକ୍ଷାତେ ଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାଘୋର ସିନ୍ଧୁ,
ଅବ୍ୟକତ ଶକତି ସେ ଅବ୍ୟକତ ଇନ୍ଦୁ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାଦେବ ଜାତି,
ମହାବ୍ରହ୍ମ ଶକତିରୁ ହୋଇଲା ସିଦ୍ଧାନ୍ତି ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ମହିମାଙ୍କ ରୀତି,
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଜୀବର ମୂକତି ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ଚାରିଯୁଗେ ସାର,
ମହିମା ପ୍ରକାଶ ହେଲେ ହୁଅନ୍ତି ଅମର ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ଚାରିବେଦ,
ରକ ସାମ ଯଜୁ ଅର୍ଥ କହିଲି ସେ ପଦ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ଚାରିଧର୍ମ,
ଶାନ୍ତ ଶୀଳ ଦୟା କ୍ଷମା ବୋଲି ତାଙ୍କ ନାମ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ଚାରିଦିଗ,
ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ ସମ୍ଭବ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଚାରିଯୁଗ ହେଲା ,
ସତ୍ୟ ତ୍ରେତୟା ଦ୍ୱାପର କଳି ବୋଲାଇଲା ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଚାରି ବ୍ରହ୍ମ ଭକ୍ତ,
ଅନନ୍ତ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣ ଜଗନ୍ନାଥ ।
ମହିମା ଗର୍ଭ ଭିତରୁ ହୋଇଲେ ପ୍ରକାଶ,
ଏହାଙ୍କର ନାମ ଶୂନ୍ୟ ଧରତୀ ଆକାଶ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ଶିବ,
ନିତିପୁରେ ଅଧିକାରୀ ହେଲେ ଜୟଦେବ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ତିନିପୁର,
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଘେନି ହେଲା ପାତାଳ ବିସ୍ତର ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ହେଲେ ହିଁ ଶ୍ଲୀନ କ୍ଲିନ ଯେ ଜାତ,
ଅର୍ଦ୍ଧ ଉର୍ଦ୍ଧ ରଜ ବୀଜ ହୋଇଲା ସମ୍ଭୁତ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ତିରିଲା ପୁରୁଷ,
ଯୁଗଳ ଜ୍ୟୋତି ସଂସାରେ ହୋଇଲା ପ୍ରକାଶ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଦିବସ ରଜନୀ,
ଅନ୍ଧାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହେଲା ଏ ନବ ମେଦିନୀ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ,
ଉଦେ ଅସ୍ତ ଏ ସଂସାରେ ହେଉଛି ବିରାଜ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ପାପ ପୂଣ୍ୟ,
ଶୁଭ ଅଶୁଭ ସଂସାରେ ହୋଇଲା ଭିଆଣ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଭକ୍ତ ଭଗବାନ,
ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ସଂସାରେ ହୋଇଲେ ବେନି ଜନ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଏବେ ହେଲା ମନ୍ଦ,
ତେଣୁକରି ସଂସାର ହୋଇଲା ନାନା ଛନ୍ଦ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଜନମ ମରଣ,
ଆସିବା ଯିବା ହେଉଛି କେବେ ନୋହେ ଶୂନ୍ୟ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ପରମ ଜୀବ,
ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ସଂସାରେ ଦିଶିଲା ସର୍ବ ଶୁଭ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲେ କୃଷ୍ଣ ରାଧା ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହୋଇଲା ଅଶେଷ,
ଅକଳଣା ଗର୍ଭ ସେହୁ କେବେ ନୋହେ ଶେଷ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଛପ୍ପାକୋଟି ଜନ୍ତୁ,

ସଞ୍ଚରିତ ହେଲେ ନିଜ ଶକତିର ହେତୁ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ତେତିସ୍କୋଟି ଦେବ,
ରଜଗୁଣେ ସଞ୍ଚରିତ ହୋଇଲେ ସଂଯୋଗ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ନବଲକ୍ଷ ତାରା,
ଆକାଶରେ ଜଳୁଛନ୍ତି ଯେସନେକ ହୀରା ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ନବକୋଟି ଦେବୀ,
ତିନି ଭୁବନରେ ଠାବେ ରହିଛନ୍ତି ଯୋଗୀ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଅଷ୍ଟକୋଟି ଯେ କାନ୍ତାନୀ,
ଧରିଛନ୍ତି ଖର୍ବକାତି ଖପର ଭବାନୀ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲେ ଚାରି ମେରୁ,
ଅଚଳ ହୋଇଅଛନ୍ତି କେତେଦିନଠାରୁ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲେ କ୍ଷୁଧା ତୃଷା,
ସେ ଦିନକୁ ଯେ ସବୁ ହେଲା ପ୍ରତି ଆଶା ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲେ ସତ ମିଛ,
ପାରୁ ଯେବେ ନିରାକାର ନିରୋଳାରେ ବାଛ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ପଞ୍ଚଭୁତ,
ପଞ୍ଚମ ଗୁଣରେ ଦେହ ହୋଇଲା ଶକତ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ମହୀ ଓ ଧରତୀ,
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ସ୍ଥିତି ଉତପତ୍ତି ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ହେତୁ ଚେତା,
ସ୍ତୋତ୍ର ତତ୍ତ୍ୱ ଭେଦରେ ଛିଡ଼ିଛି ସର୍ବକଥା ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା କାଳଗ୍ରହ,
ବ୍ୟାଧିରୂପେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇଲା ସର୍ବଦେହ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ,
ଅନ୍ନବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ଘୋଟିଛନ୍ତି ଦିବାରାତି ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ରସବାସ,
ପୁଷ୍ପଚନ୍ଦନ ବାସରେ ହୋଇଲା ପ୍ରକାଶ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ସରି ମଧୁ
ନିର୍ଝରୁ ଝରୁଛି ମହା ଶକତିର ସିନ୍ଧୁ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ତପତ ଉଷୁମ,
ସର୍ବ ଘଟେ ଆବୋରିଛ ସତ ରଜ ତମ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ବେନି ଜାତି,
ପୁରୁଷ ସ୍ତିରୀ ଯୋଡ଼ିଏ ତ୍ରିଭୁବନେ ଛନ୍ତି ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ କହନ୍ତା ବହନ୍ତା,
ଯେ ଯାହାର ଦୁଃଖ ସୁଖ ଲାଗିଅଛି ଚିନ୍ତା ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ କାମଦେବ ରତି,
ତେଣୁକରି ସଂସାରେ ଯୋଡ଼ିଲା ପତିପତ୍ନୀ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ସାତ୍ତ୍ୱିକ କରମ,
ସୁପଥରେ ବୁଲିବାରୁ ଲଭିଲେ କାରଣ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ସର୍ବଶ୍ରମ,
ତେଣୁକରି ସଂସାରେ ବୋଲିଟି ଏକ ନାମ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ରଜବୀର୍ଯ୍ୟା ହେଲା,
ସେହିଠାରୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭାଗ ବଣ୍ଟାଗଲା ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହୋଇଲା ସକଳ,
ମ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହୁ ସାଗରଅକୂଳ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ଫଳମୂଳ,
ଦେହଧାରୀ ଯେତେ ଖାଇ ବଞ୍ଚିଲେ ସକଳ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ତରୁ ତୃଣ,
ତେଣୁ କରି ସଂସାରେ ହୋଇଲା ଝାଡ଼ ବଣ ।
ମହିମା ସାଗରୁ ଜାତ ଦୟା କ୍ଷମା ଦୁଇ,
ତାରଣ ମାରଣ ତାର ଗୋଚରେ ଅଛଇ ।
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ହେଲା ଲୋଭ ଲାଭ,
ଗୃହ ଆବୋରି ଯତନେ କରାଇ ସଂଯୋଗ ।
ଛପ୍ପାକୋଟି ଜୀବ ଜାତ କରିଅଛି ସେହି,
ମାତା ରୂପେ ଜନ୍ମାଇ ଭାରିଯା ରୂପେ ଖାଇ ।
ମହିମା କଥାଟି ଯେହୁ ସାଗର ଶକତି,
ଅଙ୍ଗରୁମ ପ୍ରାଏ ଜୀବ କ୍ଷରିତ ଅଛନ୍ତି ।
ମହିମା ଠାରୁ ହୋଇଛି ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ,

ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ସେହୁ ପୁରୁଷେ ଅଖଣ୍ଡ ।
ଅକଳନା ବାରନିଧି ଅଲେଖର ପେଟ,
କୋଟି ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ନ ପାବନ୍ତି ଭେଟ ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ,
ମନ ଭେଦି ପାରିଲେ ଝଡ଼ିବ ପାପମାନ ।
ଶୁଣ ସାଧୁ ସୁଜନେ ମହିମା ବ୍ରହ୍ମ କଥା,
ମମ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହୁ ସାକ୍ଷାତେ କରତା ।
ହେ ମହିମା ମେରୁ ମୋର ନ ଧରିବ ଦୋଷ,
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା ଭଣେ ଭୀମଦାସ ।
ଇତି ଶ୍ରୀବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନଜନହିତା ଗୁରୁ,
ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ମହାବ୍ରହ୍ମ ଶକ୍ତିର ଆତଯାତ ବର୍ଣ୍ଣନେ
ଭେଦାଭେଦ ଚରିତ ବିଚାରଣେ ମହିମା ମେରୁ
କଥନେ ନାମ ସପ୍ତମୋଧ୍ୟାୟଃ ।

<u>ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ</u>

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁଦେବ,
କେତେ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ଅଟେ ମହିମାଙ୍କ ଗର୍ଭ ।
କେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣ ଚିହ୍ନି ଅଟେ କେବଣ ସ୍ୱରୂପ,
କେତେ ସରୁ କେତେ ଗୁରୁ କହ ତାଙ୍କ ରୂପ ।
କୋଟି କୋଟି ଜୀବ ତହୁଁ ହେଉଛନ୍ତି ଜାତ,
ଉଚିତ ବଚନ ଗୁରୁ କହିବ ଯେ ସତ୍ୟ ।
ଦେହଧାରୀ ହୋନ୍ତି ସର୍ବେ ତ୍ରିଭୁବନେ ଖ୍ୟାତି,
କେଉଁରୂପେ ଫେରି ହତ ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି ।
ଭାରଭାର ନାହିଁକି ଲାଗଇ ତାଙ୍କୁ କିଛି,
ଏହିରୂପେ ବୁଝାମଣା କେଉଁରୂପେ ଅଛି ।
ଏତେ ବୋଲି ପଡିଲେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପାଦଗତ,
ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଣ କହ ଏଥିର ଅରଥ ।
କେତେ କୁଳ କେତେ ଜଳ କେତେ ସ୍ଥଳ ଅଛି,
କେତେ କଳ କେତେ ନାଡ଼ ପାଖୁଡ଼ା ଫୁଟିଛି ।
ତହିଁର ଗଭୀର କେତେ ଯୁଣ ଉସର୍ଗତ,
କେତେ ଜଳ କେତେ ସ୍ଥଳ ହୋଇଅଛି ଯୁକ୍ତ ।
ଅଶେଷ ଭୁବନ ତାଙ୍କ ଗର୍ଭଗତେ ଠଣା,
ଚାରିଯୁଗେ କି ପ୍ରକାରେ ହେଉଛି କଳଣା ।
ଏ କଥା ବିଚାରି ମୋତେ କହ ନାରାୟଣ,
ଶୁଣିଲେ ପରତେ ଯିବା ପଞ୍ଚଭୁତ ମନ ।

<u>ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ</u>

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ତହିଁର ବିଧାନ,
ବୁଝାଇ କହିବା ତାଙ୍କ ଗର୍ଭ ନିରୂପଣ ।
କୋଟିଏ ଅଗ୍ନିର ଜିଣି ବିରାଜଇ ରୂପ,
କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟେ ଅଙ୍ଗ ବିରାଜେ ଝଟକ ।
କୋଟି ଚନ୍ଦ୍ରରୁ ଜିଣିଣ ଶରୀର ନିର୍ମଳ,
କୋଟିଏ ଜ୍ୟୋତିରୁ ଜିଣି ଶ୍ରୀମୁଖ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
ବାରଭାଗେ ବତିଶ ଯୋଜନ ଲକ୍ଷ ସ୍ଥଳୀ,
କନ୍ଦି କନ୍ଦି ହୋଇଣ ପଡ଼ିଛି ଦାଣ୍ଡ ଥଳି ।
ଡାହାଣରେ ବତିଶ ଯୋଜନ ଲମ୍ବ ଅଛି,
ଅନୁମାନ ଭେଦାନ୍ତରେ ତୋଳିକରି ବାଛି ।
କଟିଭାଗେ ବତିଶ ଯୋଜନ ଲକ୍ଷ ମହୀ,
ସେଠାରୁ ଯେ ଆସିଥିବ ସେ ପାରିବ କହି ।
ଅଗ୍ରଭାଗ ବତିଶ ଯୋଜନ ଲକ୍ଷ ଲମ୍ବ,
ଚଉକତି ସମାନରେ ହୋଇଛି ଆରମ୍ଭ ।
ଆୟତନକୁ ଆବୋରି ଅଛି ଗର୍ଭସ୍ଥିତି,

ଦ୍ୱାରେ ଚନ୍ଦନ ଅର୍ଗଳିଉଜାଣି ଉଠନ୍ତି ।
ଗର୍ଭମଧେ ମଣ୍ଡଳୀରେ ଶକତି ବସିଛି,
ଜୀବମାନଙ୍କର ପିଣ୍ଡ ଗଢା ହେଉଅଛି ।
ଉଜାଣି ଝର ଝରକୁ ଯେ ପାରିବ ଭେଟି,
ମହାଶୂନ୍ୟ ଭୁବନକୁ ଆସିବ ସେ ଉଠି ।
ସିଦ୍ଧ ହେଇଅଛି ତହିଁ ଗିରି ହ୍ରଦ ମଣ୍ଡ,
ଶିଶିର ପରାଏ ଜୀବମାନଙ୍କର ପିଣ୍ଡ ।
ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମରୁ ପିତା ଅଙ୍ଗରୁ କ୍ଷରୁଛି,
ସିନ୍ଧ ପ୍ରାଏ ହୋଇ ମାତା ପଦ୍ମରେ ପଶୁଛି ।
ମହିମା ଶକତି ପାଖଡ଼ାରେ ସସ୍ରଦଳ,
ତିନିଶ ଷାଠିଏ ଦିନ ଫୁଟିଅଛି ଫୁଲ ।
ସଦାବେଳେ ଅବିଚଳେ ବସନ୍ତ ବହୁଛି,
ଅବାୟ ବ୍ରହ୍ମର ତେଜ କିରଣ ପଡୁଛି ।
ଗଜାଖଞ୍ଜା ହୋଇ ତହିଁ ଅଙ୍କୁରିଛି ଗଜା,
ଲିଙ୍ଗ ଗୋଟାକରେ ଉପୁଜୁଛି ଦି ଦି ପୁଞ୍ଜା ।
ତେସନେକ ତିମିର ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଦେହେ ଅଛି,
ଜୀବ ପିଣ୍ଡରୁ ପବନ କ୍ଷରିତ ହେଉଛି ।
ମହାଶକତିରେ ଜୀବ ଛନ୍ତି ପନ୍ତି ପନ୍ତି,
ଭୂମିର ତିରଣ ପ୍ରାୟ ଉଦେ ହୋଇଛନ୍ତି ।
ସଞ୍ଚାର ହୋଇଅଛି ସେ ଶକତିର ମଞ୍ଜେ,
ମାତା ଗର୍ଭେ ଆସି ନିର୍ଭା ହୋଇଅଛି ପଛେ ।
ଶକତିରୁ କାଟିଦିଆ ହୋଇଅଛି ଥାଇ,
ମହମହିମାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ପାର ଉତ୍ତାରହିଁ ।
ଭଜି ଯୋଗ କର୍ମକାଣ୍ଡ ଯୁକ୍ତ ହେଲେ ଯାଇ,
ପଛେ ମନୁ ବ୍ରହ୍ମଗର୍ଭେ ପିଣ୍ଡକୁ ସଞ୍ଚଇ ।
ଶୁଣିଲୁକି ବାବୁ ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ରଞ୍ଜନା,
ମହିମାଙ୍କଠାରୁ ସବୁ ହେଉଛି ସର୍ଜ୍ଜନା ।
ସିନ୍ଧୁ ପ୍ରାଏ ଲହରୀ ପିଟୁଛି ଧୀର ଧୀର,
ଶକତିରୁ ଉଦ୍‌ଗାରି ପଡୁଛି ଭୂମିର ।
ଶକତିରୁ ଲିଙ୍ଗ ଜାତ ଜୀବର ପାଟଣ,
ଏ ସ୍ୱଭାବ ଲାଗିଅଛି କିଣା ଯେ ଦ୍ୱିକିଣା ।
ରୋଟ ମୁଁ କୋଣ ମୁଁ କି କହିବି ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି,
ଚର୍ମ ରୋଗମାନେ ମାଳ ମାଳ ହେଉଛନ୍ତି ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା,
ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେଲା ସ୍ୱାମୀ ଅସମ୍ଭବ କଥା ।
ଯାହାର ଗର୍ଭରୁ ଜୀବ ଜାତ ହେଉଛନ୍ତି,
ମେରୁମାନେ କେଉଁ ରୂପେ ହୋଇଲେ ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ଏ କଥା ବିଚାରି ମୋତେ କହ ତତ୍ତ୍ୱ ବୋଧ,
ବିଚାର କଲାବେଳକୁ ଲାଗୁଅଛି ଭେଦ ।
ଅନୁମାନ ବୁଦ୍ଧି ମୋର ନ ପାଉଛି ତହିଁ,
ଗୁପତ ନ କରି ମୋତେ ଫେଡ଼ି ଦିଅ କହି ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ହୋ ଭଗତ,
ଅତ୍ୟନ୍ତ କରି କହିବା ତହିଁର ଚରିତ ।
ମହିମା ଶକତି ଅଣଆକାର ଅକଣ୍ଟ,
ଅଚଳ ମେରୁ ପ୍ରମାଣେ ଚାରି ଯୁଣ ମୋଟ ।
ଊଣା ଯେ ଅଧିକ ତହିଁ କହି ନୁହେଁ କିଛି,
ଧର୍ମ ତରାଜୁରେ ସବୁ ତୁଳନା ହେଉଛି ।
ଯେସନେ ନଉକା ସ୍ଥଳେ ଜାର ପୁରିଥାଇ,
ସେହିରୂପେ ମହିମାଙ୍କ ଗର୍ଭଟି ଅଟଇ ।
ଯେଉଁ ରୂପେ ପକ୍ଷୀ ଜନ୍ତୁ ଡିମ୍ବେକ ପ୍ରସବେ,
ଦିବା ନିଶି ଜଗିଥାଇ ବାଳକର ଲୋଭେ ।
ଡ଼ିମ୍ବର ଖୋଳା ଭିତରେ ଛାଏଣି ବକଳ,
ବକଳ ଭିତରେ ପରିଅଛି ଫୁଲ ଜଳ ।
ଡୋଳାର ଭିତରେ ଯେଉଁ କେଶର ଅଟଇ,
ବିମ୍ବପ୍ରାଏ ଭାସୁଥାଇ ଢଳ ଢଳ ହୋଇ ।
ସେହିରୂପେ ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମର ଉଷ୍ମମ,

ମହାନିତ୍ୟ ଆକାଶ ଭୁବନ କହି ଡ଼ିମ ।
ସେହିପରି ମହିମାର ଉଦର ଅଟଇ,
ନବକ୍ଷିତି ଭାସୁଅଛି ଡ଼ିମ୍ବ ପ୍ରାଏ ହୋଇ ।
ଡ଼ିମ୍ବର ଭିତରେ ମହାବ୍ରହ୍ମର ଶକତି,
ମହିମା ଗର୍ଭରେ ମହାନିତ୍ୟ ରସେ ସ୍ଥିତି ।
ଯେସନେକ ଅଗାଧ ସିନ୍ଧୁରେ ଥାଇ ମୀନ,
ଜଳର ଭିତରେ ଚହଲଇ ଘନ ଘନ ।
ସେହି ରୂପେ ଅଟେ ମହା ମହିମାଙ୍କ ଗର୍ଭ,
ଗର୍ଭର ପରାଏ ଖେଳୁଛନ୍ତି ସର୍ବଜୀବ ।
ଯେସନେକ ମଥାର କେଶରେ ଥାଇ ଲିଖ,
ବହିବା ଲୋକକୁ ଗୁରୁ ନୁହଇ ଅଧିକ ।
ସେହିରୂପେ ମହିମାର ଶକତି ଅଟଇ,
ଛପ୍ପାକୋଟି ଜୀବଛନ୍ତି ଲିଖପ୍ରାଏ ହୋଇ ।
ଯେଉଁ ରୂପେ ଯୁଗଳରେ ରତିସୁଖ ପାଇ,
ପିତା କୋଳେ ମାତା ଯେସନେକ ବସିଥାଇ
ମାତା କୋଳେ ଯେସନେକ ବସିଥାଇ ପୁଅ,
ମନ ଆନନ୍ଦରେ ହସୁଥାଇ ଟହ ଟହ ।
ସେହିରୂପେ ମହିମାର ସ୍ୱରୁପେ ଆକୃତି,
ସ୍ଥଳରେ ବସିଛି ମହା ବିଷମ ଶକତି ।
ଶକତିର ଚଉକତି ମେଦିନୀ ସଞ୍ଚାର,
ଜୀବମାନ ତହିଁ କରୁଅଛନ୍ତି ବିହାର
ଚଳ ଅଚଳ ଏ ଦୁଇ ଉଡ଼ା ବୁଡ଼ା ଛନ୍ତି,
ଚାରିଖାନି ପିଣ୍ଡ ଜୀବ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି .... ।
ଯେସନେକ ବାସୁକୀ ଧରିଛି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ,
ମେରୁମାନେ ସ୍ତମ୍ଭ ହୋଇଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡକୁ ।
ମେରୁ ଆବୋରିଣ ଛନ୍ତି ସପ୍ତସିନ୍ଧୁ ପାଣି,
ସାଗର ଭିତରେ ନବଖଣ୍ଡ ଏ ମେଦିନୀ ।
ସେହିରୂପେ ମହିମା ଗର୍ଭରେ ନବ କ୍ଷିତି,
ମେରୁମାନେ ମାଳ ମାଳ ପୋତା ହୋଇଛନ୍ତି ।
ଶକତି ତାଳୁ ମୁରାଟ ହୋଇ ହୋଇଅଛି ଡେରା,
ମେରୁ ମାଳମାନେ ମହିମାର ଗର୍ଭଶିରା ।
ମହା ମହା ଅଚଳ ହୋଇଛି ମହୀଧର,
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଛପି ଯାଉଅଛି ଯୋଜନର ।
ବେନି ଯାନୁ ଲମ୍ବାଇଛି ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ,
ପୂର୍ବାଦି ଦିଗକୁ ମୁଖ ଶକତି ମୁହାଣ ।
ପଦ୍ମ ଓଲଟି ପଦ୍ମରେ ହୋଇଛି ଗୋପ୍ୟନ,
ନ ଦିଶଇ ଚିହ୍ନ ଅଚିହ୍ନାକୁ ପରିମାଣ ।
ବିନ୍ଦୁର ଝଲକ ପ୍ରାଏ ମୁଖର ସଂଯୋଗ,
ଯେଣିକି ଚାହିଁଲେ ଦିଶୁଅଛି ଚାରିଦିଗ ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ଗର୍ଭ ନିରୂପଣ,
ମହିମା ଅଙ୍ଗରେ ନିଜ ଶକତି ସମାନ ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଲୁଛନ୍ତି ଶୁଣିମା ଗୋସାଇଁ,
ମହିମା ଅଙ୍ଗରେ କିସ ଭୂଷଣ ଅଟଇ ।
କେଉଁ ଅଳଙ୍କାର ହୋଇଛନ୍ତି ଆଭରଣ,
କିସ କିସ ନାମ ଗନ୍ଧକର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ।
ବାଜବନ୍ଧୁ ବିଦ ମୁଦି ହସ୍ତ-ଖଡୁ ବାହୀ,
ଗୁପତ ନ କରି ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଦିଅ କହି ।
ପିନ୍ଧିଲା ବସନ ଅଙ୍ଗେ ଉତ୍ତରାଣ ପଡ଼ି,
କି ସୁତାରେ ବୁଣା ସେ ଯେ ଅଟେ କେଉଁ ଶାଢୀ ।
ଡୋର କଉପୁନୀ ବାନା ଏ ନିତ୍ୟର କିସ,
ବିଚାରି କହିବା ମୋତେ ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ଆଦିକନ୍ଦ,
ବୁଝାଇ କହିବା ତୋତେ ଅଳଙ୍କାର ଭେଦ ।
ଜାଣୁ ଯୋନି ବ୍ୟୁହ ହୋଇଛନ୍ତି ଯଶ ରାଜା,
ବେନିକରେ ଚର୍ମରାଶି ହୋଇଅଛି ଭୁଜା ।
ପଦଦ୍ୱାର ହୋଇଛନ୍ତି କାଳ ଯୋଗ୍ନୀ ଗଣେ,

ଭକ୍ତରସ ରୁଧିର ଆପ୍ୟାନ ଅନୁକ୍ଷଣେ ।
ଅଣ୍ଟା ଡୋର ହୋଇଛନ୍ତି ଅନନ୍ତ ଯେ ଅହି;
ଲାଞ୍ଜମୂଳେ ନାଭିତଳେ ଛନ୍ତି ମଦ ହୋଇ ।
କୌପୁନୀ ହୋଇଛନ୍ତି ମହାଦେବ ହର,
ଶିବ ଶିରେ ଶ୍ରୋଣି ପଡୁଅଛି ଝର ଝର ।
କଉପୁନୀ ଫେରକୁ ସେ କଟିରେ ଖୋସିଲା,
କୁମ୍ଭରୁ ଖସନ୍ତେ କୁମ୍ଭୀପଟ ବୋଲାଇଲା ।
ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇଛନ୍ତି ତହିଁ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ବିଭୁତି,
ମହା ମହିମା ସେ ଅବଧୂଟ ସେ ମୁରତି ।
ଚେତାକୁ କରି ଅଛନ୍ତି ଶୀତଳ ଚନ୍ଦନ,
ତତ୍ତ୍ୱପଦ ହୋଇଅଛି ତଇଳ ଚିକକଣ ।
ତମ ପଦ ହୋଇଅଛି ହଳଦୀ କୁଙ୍କୁମ,
ବ୍ରହ୍ମଧୁନି ଜାଗି କରୁଅଛନ୍ତି ବିଶ୍ରାମ ।
କର୍ମକାଣ୍ଡ ହୋଇଅଛି କର୍ପୁର ବାସନା,
ଜ୍ଞାନ କଳା ଗନ୍ଧ ହେଉଅଛହିଁ ମାର୍ଜ୍ଜନା ।
ପୂଣ୍ୟକୁ କରିଅଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗର ପୋଛ,
ନବାବ ମହିଁମା ମେରୁ ଉଦଣ୍ଡ ବଇଛ ।
ବୀରବର କ୍ଷତ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ବିଦ ବାହୁ,
ମୁଛକୁ ମୁଘଟ ଆଗେ ଦିଶେ ମହାବାହୁ ।
ହସ୍ତମୁଦି ଖଡୁ ବାହୀ କ୍ଷମା ଦୟା ପଦ,
କର ନେଉଟିଲେ କମ୍ପେ ତିନିପୁର ମଧ ।
ରାମ ନାମ ପଦ ହୋଇଛନ୍ତି ଅଙ୍ଗ ରମ;
ମାଳା ମାଳା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହୋଇଅଛି ଅଙ୍ଗ ହୋମ ।
ବେନି ସ୍ତନ ଜାଣ ସେ ଯେ ସାଗର ଅଟଇ,
ଛପ୍ପାକୋଟି ଜୀବ ପିଉଥିଲେ ନ ସରଇ ।
କରତା ନାମଟି ଏଳା ପଦେ ମହାବଳୀ,
ବୈକୁଣ୍ଠପୁର ହୋଇଛି ବେକେ କଣ୍ଠମାଳୀ ।
ବେନି ନେତ୍ରରେ କଜ୍ଜ୍ୱଳ ପୂଜା ଝଟକିତା,
ସତ୍ୟ ପଦ ହୋଇଅଛି ସିନ୍ଦୁର ର ଚିତା ।
ଆଭରଣ କରିଛନ୍ତି ଅମଳାନ ଶାଢୀ,
ମଛ କଛ ଅବତାର ଛନ୍ତି ପାଏ ପଡ଼ି ।
ଶୁଭ୍ର ନରସିଂହ ଶାଢୀ ଡୋର କଉପୁନୀ,
ବାମନ ରାମ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ସେହୁ କମ ବେନି ।
କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ଦୁଇ ଶାଢୀର ପଣନ୍ତ,
ବଉଦ ଶ୍ରୀପର୍ଶୁରାମ କମ ବିପରୀତ ।
ଦଶ ଅବତାର ହୋଇଅଛି ଶାଢୀ ସୂତା,
ଏମନ୍ତ ପ୍ରଭୁ ଅଟନ୍ତି ମହିମା ବିଧାତା ।
ସରସ୍ୱତୀ ହୋଇଛନ୍ତି କଣ୍ଠନଳା ସ୍ୱର,
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଅଙ୍ଗର ସିନ୍ଦୁର ।
ପାର୍ବତୀ ହୋଇଅଛନ୍ତି ଲକ୍ଷଣ ଆଚାର,
ମହିମା ପଦଟି ସେହୁ ଅଟେ ନାମ ସାର ।
ସାବିତ୍ରୀ ହୋଇଅଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗର ମଳି,
ବ୍ରହ୍ମା ହୋଇଛନ୍ତି ତହିଁ ଚରଣର ଧୂଳି ।
ରେବତୀ ରାଧିକା ବେନି ପୟର ଅଳତା,
ଅଶେଷ ମହିମା ଅଙ୍ଗେ ଆଗୋଚର କଥା ।
ଦ୍ୱାଦଶ କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି କିଙ୍କିଣୀ ବାଜେଣୀ,
ଝଲକି ଦିଶୁଛି ଏକ ଆରୋକକୁ ଜିଣି ।
ଦଶାଙ୍ଗ ଯୋଗ ହୋଇଛି ଦଶମ ଅଙ୍ଗୁଳି,
ଭେଦ ମୁଦି ଗଢି ପିନ୍ଧିଅଛନ୍ତି ଯାଉଁଳି ।
ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଯୋଗ ହୋଇଛି ଅଷ୍ଟଗୋଟି ଫୁଲ,
ଏକଘେନି ସୂତା ଗୁନ୍ଥି ଧରିଛନ୍ତି ମାଳ ।
ସପ୍ତାଙ୍ଗ ଯୋଗ ହୋଇଛି ସପ୍ତ ରଜ ଧାତୁ,
ସାତ କଳ୍ପ ମନୁ ଗଲେ ହୋନ୍ତି ପୁଷ୍ପରତୁ ।
ତେବେ ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ଶକ୍ତିକି ଚାହିଁନ୍ତି,
ତେଜ ପଡ଼ିଲେ ମହିମା ଗର୍ଭ ବାସ ହୋନ୍ତି ।
କବାଟ ପକାଇ ପ୍ରଭୁ ମଉନେ ରହନ୍ତି,
ମହିମା ଗର୍ଭରୁ ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହୁଅନ୍ତି ।
ଯେତେବେଳେ ସ୍ତିରୀମାନେ ରଜବତୀ ଜାଣ,

ରଜବତୀ ହେଲେ ଶୁଦ୍ଧ ହୋନ୍ତି ସାତ ଦିନ ।
ଯୋନୀର କୌପନୀ କାଢି ପକାଇ ଦିଅନ୍ତି,
ଦୋସରା ଖଣ୍ଡିଏ କଉପୁନୀ ପହରନ୍ତି ।
ସେହିରୂପେ ମହିମାର ଶକତିର ରୀତି,
ମହାଦେବ କଉପୁନୀ ଖଣ୍ଡିଏ ହୁଅନ୍ତି ।
ସାତକଳ୍ପ ମନୁଏ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୟ ଯାନ୍ତି,
ଆନ ମହାଦେବ ପୁଣି କୌପୁନୀ ହୁଅନ୍ତି ।
ବୁଝିଲୁ କି ନିରାକାର ମହମା ଚରିତ,
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ମନେ ହେବ ଆଚମ୍ଭିତ ।
ପରମ ହୋଇଅଛନ୍ତି ପଢିହାରୀ ଦୁତ, ।
ଜୀବମାନେ ତହିଁ ହେଉଛନ୍ତି ଗତାଗତ ।
ପଞ୍ଚତତ୍ତ୍ୱ ହୋଇଛନ୍ତି ତହିଁ ବାଦ୍ୟକାର,
ତାଣ୍ଡବ ନୃତ୍ୟ ଅଟଇ ଧ୍ୱନି ଘେନି ଘର ।
ପ୍ରକୃତି ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ଆସ୍ଥାନ ଜଗଡ଼ା,
ଖତ କୂଢ ଖଳା ପ୍ରାଏ ହୋଇଅଛି ପୂଡ଼ା ।
ମନ୍ତ୍ରମୂତିମାନ ମହିମାର ମଳ ମୁତ୍ର,
ନିତ୍ୟର ବାହାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ସମଛତ୍ର ।
ଛପ୍ପାକୋଟି ଜୀବ ଜନ୍ତୁ ଧରି ବାମହସ୍ତେ,
ନିତ୍ୟର ବାହାରେ ପଡ଼ି ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ସିଦ୍ଧ ପଦ ହୋଇଅଛି ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠିର ନଟ,
ଦେବମାନେ ଜାତ ହେଉଛନ୍ତି ଅନର୍ଯାପ୍ତ ।
ଚାରି କର୍ମ ହୋଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀପୟର ଛଳୀ,
ମହିମା ଭୁବନ ଜୀବ ଯେ ପାରିବ କଳି ।
ଅରୁଣ ନ ଉଦେ ଯେହୁ ସ୍ନାହାନ ସାରିବ,
ଅସାଧନା ଯୋଗେ ସେହୁ ଦର୍ଶନ କରିବ ।
ଦିବସରେ ଯେହୁ ଜାଣି ଭୋଜନ କରିବ,
ସେହୁ ଭେଦି ପାରିବ ବ୍ରହ୍ମର ସଦଭାବ ।
ସେହି ଏକା ମହିମାକୁ ପାଇବଟି ଭେଟ,
ନିଶ୍ଚୟ ଭେଟିବ ଯାଇ ଅଭୟ ବୈକୁଣ୍ଠ ।
ମହାନିତ୍ୟେ ଯେତେ ଛନ୍ତି ସେ ଏକା ଭଗତ,
ନର ଦେହଧାରୀ ଯେତେ କାମନା ଆଶ୍ରିତ ।
ତିନି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ସ୍ତିରୀ ପୁରୁଷ ଦୁଇଟି,
ମହିମାଙ୍କ ହସ୍ତେ ଅଛି ସମସ୍ତଙ୍କ ଚୁଟି ।
ବେନି ଜାନୁ ପାତି ବସିଛନ୍ତି ମହାବୀରା,
ଶକତି ଲିଙ୍ଗରେ ବସେ ଯେସନେକ ଧାରା ।
ଅଲେଖ ମହିମା ବୋଲି ଛଡ଼ ଗୋଟି କ୍ଷର,
ଯେ ଚିହ୍ନଇ ଦେବ ତାର ପାଦେ ନମସ୍କାର ।
ଶୂନ୍ୟ ମନ୍ଦିରେ ଅଛନ୍ତି ଅଲେଖ ବଏରାଗୀ,
ସେ ଚାରି ମହିମା ଛନ୍ତି ଚାରିଦ୍ୱାରେ ଜଗି ।
ମହିମାକୁ ସସ୍ରେ ନାମ ଜଗିଆ ସମ୍ଭବ,
ନାମକୁ ଜଗିଅଛନ୍ତି ସହସ୍ରେ ଗନ୍ଧର୍ବ ।
ଗନ୍ଧର୍ବକୁ ଜଗିଆ ଅଛନ୍ତି ଦେବଗଣ,
ଦେବଙ୍କୁ ଜଗିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ଦେବୀଗଣ ।
ଦେବୀମାନଙ୍କୁ ଜଗିଆ ଚଣ୍ଡୀ ଯେ ଚାମୁଣ୍ଡା,
ଚାମୁଣ୍ଡାକୁ ଜଗିଛନ୍ତି ଭୁତ ପ୍ରେତ ଲଣ୍ଡା ।
ପ୍ରେତକୁ ଜଗିଅଛନ୍ତି କାଳ ଭୟ ମାନେ,
ବାମ ଡାହାଣରେ ବସିଛନ୍ତି ବେନି ଜନେ ।
କାଳଭୟର ଜଗିଆ ନବଗ୍ରହମାନେ,
ମହାନିତ୍ୟ ବାହ୍ୟାରେ ଅଛନ୍ତି ଅନୁକ୍ଷଣେ ।
ମହିମା ଧର୍ମର ବାଟ ବହୁତ କଠଣ,
ଏହାକୁ ଜାଣିଲେ ଯିବ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ ।
ମହାନିତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇବ,
ତେବେ ନିଜେ ମହିମାକୁ ଦର୍ଶନ ପାଇବ ।
ମହିମା ଠାବରୁ ଆଉ କାହିଁ ଭେଟ ନାହିଁ,
ମାତାଙ୍କୁ ସେବିଲେ ସିନା ପିତା ଭେଟ ପାଇ ।
ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନେ ମୋର ନ ଧରିବ ଦୋଷ ।
ଶୁଦ୍ଧ ଅଶୁଦ୍ଧ ପୁରାଇ କରିବ ଅଭ୍ୟାସ ।
ମହିମା ନିଜ ଶକତି ନିରୂପଣ କଥା,

ଯେହୁ ସେ ପଢ଼ିବ ବୋଲାଇବ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା ।
ଅଲେଖ ମହିମା ପାଦପଦ୍ମେ କରି ଆଶ,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ଭଣେ ଭୀମ ଦାସ ।
ଇତି ଶ୍ରୀବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନଜନହିତା ଗୁରୁ-
ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଶକତି ଭେଦାଭେଦ ବର୍ଣ୍ଣନେ,
ସ୍ୱ ମହିମା ଚରିତ କଥନେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ
ବିଚାରଣେ ନାମ ଅଷ୍ଟମୋଧାୟଃ ।

<u>**ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ**</u>

ଅଲେଖ ସଦଗୁରୁ

ଅଲେଖ ସଦଗୁରୁ ରୂପଞ୍ଚ ସତ୍ୟ ଧର୍ମୋ ପ୍ରକାଶିତ,
ସର୍ବ ଧର୍ମୋପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭକ୍ତି ମୁକ୍ତି ନୀସଂଶୟ ।
ଅଲେଖ ଶରଣ ନିତ୍ୟ ସର୍ବ କାଳେ ପଦାମ୍ଭୁଜ,
ତେପାଦେ ବନ୍ଦତେ ନିତ୍ୟ ଭବବନ୍ଧ ପ୍ରମଚ୍ୟୁତେ,
ଅଲେଖ ଅବର୍ଣ୍ଣ ଶୈବ ଅଭେଦ ସର୍ବତ୍ର ଭେଦ,
ଅରୂପଞ୍ଚ ରୂପ ନାସ୍ତି ଅଦେହ ଅଦୃଶ୍ୟ ତତଃ ।
ଶବ୍ଦବିକାର ମଗ୍ନୟୋ ଅଲେଖ ପ୍ରତିଯୁଗନ୍ନୁଞ୍ଚ ।
ବ୍ରହ୍ମରୂପୋ ପରିତ୍ୟାଗ ସତ୍ୟଧର୍ମୋନିରୂପଣ ।
ଅଲେଖ ଅରୂପଶୈବ ଅଣାକ୍ଷର କ୍ଷରୟତେ,
ମାତ୍ରା ବିଦ୍ୟା ବୋଲୋପଞ୍ଚ ତତପରେ ପରମ ବିଭୁ ।
ଅମାତ୍ର ଶବ୍ଦ'ରହିତ ସ୍ୱର ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଜିତ,
ବିନ୍ଦୁନାଦଜଳାତୀତ ଯସ୍ତଦେବ ସ ବେଦବିତ ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁସାଇଁ,
ଭଲ କଥା ଗୋଟିଏ ପଚାରୁଅଛି ମୁହିଁ ।
ଅନୁମାନ କରି ହୃଦେ ବିଚାରିଛି ଭାବ,
ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେଲା ସ୍ୱାମୀ ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ମହାବ୍ରହ୍ମ ଶକତି ମହିମା ନିରୂପଣ,
ବିସ୍ତାର କରି ଶ୍ରୀମୁଖେ କହିଲ ଆପଣ ।
ଯାହା ମୋ ସଂଶଯ ଥିଲା ହୃଦୟର ଗତେ,
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ମନେ ପାଇଲି ପରତେ ।
ପିଣ୍ଡକୁ ପବିତ୍ର ଏହି ଜୀବକୁ କାରଣ,
ଆବର ରହିବ ହେତୁ ଚିଆଁ ହଇତନ ।
ଏତେ ବୋଲି ନିରାକାର ଶିରେ କରଯୋଡ଼ି,
ଦନ୍ତରେ ତିରଣ ଧରି ଗୁରୁପାଦେ ପଡ଼ି ।
ଭୋ ପ୍ରଭୁ ଗୋସାଇଁ ମୋତେ ହୁଅ ପରସନ୍ନ,
ସସ୍ରଦଳ ପଦ୍ମକୁଞ୍ଜ କେମନ୍ତ ବିଧାନ ।
କି ପ୍ରକାରେ ରଞ୍ଜନା ହୋଇଲା ଆଦ୍ୟାନ୍ତରୁ,
ସଂଶୟ ଫେଡ଼ିଣ ମୋରେ କହିବ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ।
କେତେ ଆୟତନ ଅଟେ ସେ କୁଞ୍ଜର ସ୍ଥଳୀ,
କେବେ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ତାର ହୋଇଛି ମଣ୍ଡଳୀ ।
ଖଣ୍ଡ ଶ୍ରେଣୀ ଓରା କେତେ ଲାଗିଅଛି ତହିଁ,
କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଘର ନିବାଡ଼ିଛି କାହିଁ ।
ଏହିମାନେ ପ୍ରସନ୍ନେ କହିବା ଜଣାନନ୍ଦ,
ଏତେ ବୋଲି ଧଇଲେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପାଦବିନ୍ଦ ।
ନିରୂପଣ କରି ମୋତେ କହ ତହିଁ କଥା,
ତୁମ୍ଭେ ତ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବ୍ରହ୍ମ ପଦରେ ଶକତା ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ମହାନିତ୍ୟ ସସ୍ରେ ଦଳ କୁଞ୍ଜର ସଞ୍ଚାର ।

ଅନାମିକା ବୋଲି ଭୂମି ଖଣ୍ଡ ଏକ ଥିଲା,
ପରମ ଅନ୍ଧାର ଆଦ୍ୟ ନାମ ସଞ୍ଚାରିଲା ।
କର୍ମ ଇଟା ପଥର ବସାଇ ଅଛି ତହିଁ,
ଜ୍ୟୋତିରୂପ ଜ୍ଞାନ କଳା ତିନିରୂପ ଦେଇ ।
ସେ ମନ୍ଦିର ସ୍ଥଳୀ ଆଠ ଯୁଣହିଁ ଓସାର,
ଅଠର ଯୋଜନ ଉଚ୍ଚ ଉପରକୁ ତାର ।
ଉଦେ ଅସ୍ତ ମେରୁ ତହିଁ ହୋଇଛି ତୁଳିଆ,
ସସ୍ରେ ଶେଣୀ ଲାଗି ମୁଦ ମାରିଛି ଚୂଳିଆ ।
ସତ୍ୟ ତ୍ରେତୟା ହୋଇଛି ଉତ୍ତର ପାରିଆ,
ରାମନାମ ଶେଣୀ ତହିଁ ଲାଗିଛି ଧରୁଆ ।
ଦ୍ୱାପର କଳି ହୋଇଛି ଦକ୍ଷିଣର ଖମ୍ବ,
ଚାରି ଯୁଗ ଚାରିଗୋଟି ପାରିଆର ଦମ୍ଭ ।
ସସ୍ର ମୁଖି ବ୍ରହ୍ମା ତହିଁ ଚଉକିଆ ସ୍ତମ୍ଭ,
ଶତ ମୁଖି ବ୍ରହ୍ମା ତହିଁ ଚଉକି ଆରମ୍ଭ ।
ବାର ମୁଖ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମା ପୂର୍ବ ତୁଳିଆ ଚଉକ,
ଦଶମୁଖୀ ବ୍ରହ୍ମ ତାର ପଡ଼ିଅଛି ଦେଖ ।
ଅଷ୍ଟମୁଖୀ ଓରା ବ୍ରହ୍ମ ପାଟି ପଡ଼ିଅଛି,
ଛଡ଼ମୁଖୀ ବେଦବ୍ରହ୍ମା ମାନେଟି ବସିଛି ।
ଚାରି କବି କରକାଣ୍ଡ ହୋଇ ସେ ମନ୍ଦିରେ,
ଅର୍ଥ ଲୁହା କଣ୍ଟା ପିଟା ହୋଇଛି ତହିଁରେ ।
ସେ ଚାରି ପଣ୍ଡିତ ହୋଇଛନ୍ତି ପାଣି ପାଟି,
ସହସ୍ରେ ପାଖୁଡ଼ା କୁଞ୍ଜ ଘର ଅଛି ବାଣ୍ଟି ।
ଚଉଷଠି ସିଦ୍ଧରଷି ମନ୍ଦିର ର ଖମ୍ବ,
ଧାଡ଼ିଧାଡ଼ି ପୋତା ହୋଇଛନ୍ତି ଅତି ଦମ୍ଭ ।
ନାଗାନ୍ତ ଯୁଗାନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ପିଣ୍ଡା କୋଠା;
ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବେଦାନ୍ତ ତହିଁ ପାବଚ୍ଛ ଉଠା ।
ତେତିସ୍କୋଟି ଦେବ ହୋଇଛନ୍ତି ରୁଅ ବତା,
ଦ୍ୱାଦଶ ସ୍ୱରୂପ କମ ପଟାଇଛି ଲତା ।
ଷୋଳକଳା ହୋଇଅଛି ମନ୍ଦିରର ବାଟ,
ଷୋଳ ପରକାରେ ତହିଁ ଲାଗିଛି କବାଟ ।
କେତେ ମୁଁ କହିବି ସେହି ମନ୍ଦିର ଉପମା,
ସ୍ତମ୍ଭ ହୋଇଛନ୍ତି ତହିଁ ପୁଞ୍ଜା ପୁଞ୍ଜା ବ୍ରହ୍ମା ।
ଚାରିନାମ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ମନ୍ଦିର କାନ୍ଥ,
ମହାବ୍ରହ୍ମ ଶକତିରୁ ମହିମା ବିଦିତ ।
ଷୋଳକ୍ଷର ହୋଇଅଛି କବାଟ ଅର୍ଗଳି,
କିଳିଣିର ଖଞ୍ଜାମାନ ପଡ଼ିଛି ଯାଉଁଳି ।
ବତିଶ ନାମଟି ହୋଇଅଛି ଦ୍ୱାରବନ୍ଧ,
ଦୋମୁହାଁ ସର୍ପ ହୋଇଛି ଶିଙ୍କୁଳିରେ ଛନ୍ଦ ।
ଭାଗବତ ମୂଳ ତହିଁ ହୋଇଅଛି ଚକି,
ଦ୍ୱାରବନ୍ଧେ ବଲାପିଟା ହୋଇଅଛି ମୁଖୀ ।
କୁଞ୍ଚାକଡ଼ା ହୋଇଅଛି ପବନର ଗୋଡ଼,
କବାଟର ଫରୁଆ ହୋଇଛି ପାଣି ହାଡ଼ ।
ହରି ରାମ କୃଷ୍ଣ ପଟା ହୋଇଅଛି ଯୋଡ଼ା,
ଚଉଭୁଜୀ କୁଞ୍ଜ ଘର ସହସ୍ରେ ପାଖୁଡ଼ା ।
ସହସ୍ରେକ ନାମ ତହିଁ ହୋଇଛି କବାଟ,
ଏକା ବଖୁରିକେ ଅଛି ପୁଞ୍ଜେ ଲେଖେ ବାଟ ।
ମହାନିତ୍ୟ ପଦ କୁଞ୍ଜ ସହସ୍ରେ ପାଖୁଡ଼ା,
କେହି କାହାକୁ ନ ଲାଗି ହୋଇଅଛି ଛିଡ଼ା ।
ପାଖୁଡ଼ା ଗୋଟାକେ ଅଛି ସହସେ ବଖୁରୀ,
ଜ୍ୟୋତିର୍ମଏ ବ୍ରହ୍ମତହିଁ ଛନ୍ତି ବିଜେକରି ।
ସହସ୍ରେ ପାଖୁଡ଼ା ଯାକ ସହସ୍ରେକ କୋଠା,
ମାଟିକି ପଥର ନୁହେଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଇଟା ।
ସର୍ଜନା କଳ୍ପଣା ଝଣ୍ଟି ଅଳ୍ପଣା ହୋଇଛି,
ଏକକୁ ଆରକେ ତହିଁ ବିରାଜି ବାସୁଛି ।
ବାରକଳା ତହିଁ ହୋଇଅଛି ଚିତ୍ରପଟ,
ବିଚିତ୍ର କମେ ମନ୍ଦିର ଦିଶୁଛି ପ୍ରଘଟ ।
ଆପ ତେଜ ବାୟବ ଯେ ଧରତୀ ଆକାଶ,
ପଞ୍ଚଭୂତମାନ କୁଞ୍ଜ କୁଠାର ଆଶୀଷ ।

ଜପତପ ହୋଇଛନ୍ତି ଗଣି ଅନାବତା,
ବେଦାନ୍ତକୁ ଖଞ୍ଜିଅଛି ପାଟଫୁଲି ସୂତା ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ସିଦ୍ଧି ସେହି ମନ୍ଦିର ରେ ରୁଅ,
ଶ୍ରୋତା ବକ୍ତା କଣ୍ଠା ପିଟା ହୋଇଛି ସର୍ବୟ ।
ଧର୍ମ ଦୋଇଅଛି କୁଞ୍ଜ କୋଠା ଅଧିକାରୀ,
ଚିଆଁ ଚଇତନ ତହିଁ ଛାଞ୍ଚୁଣୀ ପହିଁରି ।
ମନ ହୋଇଅଛି ସେ ମନ୍ଦିରେ ଲୁଣ୍ଡାହାଣ୍ଡି ।
ବିଚାରଟି କରୁଛି ନିର୍ମଳ ଘରଖାଣ୍ଡି ।
ଛଡ଼ ବ୍ରହ୍ମବାସୀ ତହିଁ ଖଟିଛନ୍ତି ସେବା,
ସସ୍ରେ ଦଳ ପଦ୍ମ କୁଞ୍ଜ କି ଉପମା ଦେବା ।
ବେଦର କଲ ହୋଇଛି କୋଠା ଆଭରଣ,
ସେଠାବକୁ କାହିଁ ଆଉ ଜନ୍ମାଦି ମରଣ ।
ସସ୍ରେ ଦଳ ପଦ୍ମ କୁଞ୍ଜ ନିବାଡ଼ କରିଛି,
ମେଦିନୀ ମାଳକୁ ଛଣବିଡା ଛାଇଅଛି ।
ଶୁଭ ଅନୁକଳ ହୋଇଅଛି ବାମ ବତା,
ଖଣ୍ଡିଏ ଖଡ଼ନ ଖସେ ଆଗୋଚର କଥା ।
ନବଲକ୍ଷ ତାରା ବସିଛନ୍ତି ହୀରାକଣି,
ମହାନିତ୍ୟ କୁଞ୍ଜଘର ବିଚିତ୍ର ମଣ୍ଡଣି ।
ଶୋଳକ ସୁମୃତି ହୋଇଛନ୍ତି ଝରି ଝମ୍ପା,
ଅର୍ଥ ସମ୍ପାଦରେ ମରା ହୋଇଛନ୍ତି ଛପା ।
ଆପତେଜ ତହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରାତାପ,
ଝଟକି ଦିଶୁଛି ପୁର ଆକାଶ ସ୍ୱରୂପ ।
ହରତା କରତା ଦୁଇ ଛାମୁ ଆଜ୍ଞାକାରୀ,
ଏ ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତହୁଁ ଆତଯାତ କରି ।
କହନ୍ତା ବହନ୍ତା ଦୁଇ କୁଞ୍ଜ ଦ୍ୱାରପାଳ,
ରାତ୍ର ଦିନ ବାରି ନୁହେଁ ସେ ପୁର ଧବଳ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ବିରାଜଇ ତେଜ,
ବିହି ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଲାଗି ହୋଇଅଛି ଉଜ ।
ଶାହାଶ୍ର ପଥରେ କେତେ ଦେବି ମୁଁ ଉପମା,
କଳି ନ ପାରନ୍ତି ଯାକୁ ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ବ୍ରହ୍ମା ।
ଅନ୍ତ କରି ନୋହେ ମହାନିତ୍ୟ କୁଞ୍ଜ କଥା,
ଏକକୁ ଆରେକ ସବୁ ହୋଇଛନ୍ତି ଜିତା ।
ଏ କୋଠାର କମ ଆର କୋଠାର ନ ଆସେ,
ବଖୁରିକେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣମାନ ଦିଶେ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ମନ୍ଦିର ଚରିତ,
ଚିତ୍ରରୁ ବିଚିତ୍ର କାମ ବହୁ ବିବର୍ଜିତ ।
ମହାନିତ୍ୟ ସସ୍ରଦଳ କୁଞ୍ଜର ଆକୃତି,
ଦୀର୍ଘପ୍ରତି ସମାନ ହୋଇଛି ଚଉକତି ।
ନବଗ୍ରହ ହୋଇଛନ୍ତି ଜୁଲୁକି କବାଟ,
ଜୁଲ୍ଲା ଦରପଣ ବସି ଦିଶୁଛି ପ୍ରଘଟ ।
କାଛ ଛାଏଣିରେ ସର୍ବେ ଫୁଟିଛନ୍ତି ଲତା,
ସାକ୍ଷାତରେ ପଟ ପଟ କହୁଛନ୍ତି କଥା ।
ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ ତହିଁ ଏକାନ୍ତ ଚାହାଣି,
କଦଳୀଭଣ୍ଡା ପରାଏ ପଡ଼ିଅଛି ବେଣୀ ।
ଅନଳ ହୋଇଛି ତହିଁ ଚଉକୀ ପହାରୀ,
ଶବଦ ଭେଦଟି ତହିଁ ହୋଇଛି ଦୁଆରୀ ।
କୁଞ୍ଜଘର ମନ୍ଦିରରେ ବ୍ରହ୍ମ ତେଜମୟେ,
ଚାରିଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତରେ ନୁହନ୍ତି ସେ କ୍ଷୟେ ।
ଦିବସରଜନୀ ତହିଁ ଉଲଟିଆ କାଛ,
କଳଣା ନ ଯାଇ ଅଗୋଚର ପଥ ।
କାଳଗଣମାନେ ତହିଁ ଅଛନ୍ତି ଦୁଆରୀ,
ବଖରା ଗୋଟିକେ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ଜଗୁଆଳୀ ।
ଯମ ରାଜା ହୋଇଅଛି ତହିଁ କୁଞ୍ଜ ବେଢା,
ମାଳ ମାଳ ପୋତା ହୋଇଅଛି ତହିଁ ଗୁଡ଼ା ।
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ଆଦିକନ୍ଦ,
କହିଦେବା କୁଞ୍ଜ ପଦ୍ମ ପାଖୁଡ଼ାର ବନ୍ଧ ।
ପ୍ରଥମ ପାଖୁଡ଼ା ଏକାକ୍ଷର ବୋଲି କହି,
ଅନାମରୁ ଶୂନ୍ୟ ନାମ ଉଦିତ ଅଟଇ ।

ଏକ ପାଖୁଡ଼ାରୁ ତହିଁ ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇଲା,
ଅଧେକ ଅଣ୍ଡିରା ଅଧେ ମାଇ ବୋଲାଇଲା ।
ତ୍ରୟ ବୀର୍ଯା ଅର୍ଦ୍ଧ ମାତ୍ରା ତୃତୀୟ ପାଖୁଡ଼ି,
ଯେସନେକ ବୃକ୍ଷପରେ ଶାଖା ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ।
ଚତୁର୍ବେଦ ହୋଇଅଛି ପାଖୁଡ଼ା ସେ ଚାରି,
ଚଉରସ ରୂପେ ସେ ମନ୍ଦିର ଅଛି କରି ।
ପଞ୍ଚଭୁତ ହୋଇଅଛି ପଞ୍ଚମ ପାଖୁଡ଼ା,
କର୍ମମାନେ ଆଡ଼ ବତା ହୋଇଛନ୍ତି ଧଡ଼ା ।
ଛଡ଼କ୍ଷର ସଷ୍ଟମ ପାଖୁଡ଼ା ବୋଲି ଜାଣ,
ସଷ୍ଟମ କଳାରେ ପୁର ହୋଇଛି ନିର୍ମାଣ ।
ସତ ସିନ୍ଧୁ ହୋଇଅଛି ସପ୍ତମ ପାଖୁଡ଼ା,
ଫେଣା ବୁଲାଉଛି ତହିଁ ଅବନା ଅଛଡ଼ା ।
ଅଷ୍ଟକୁଳା ନାଗ ତହିଁ ଅଷ୍ଟମ ପାଖୁଡ଼ି,
ପନ୍ତି ପନ୍ତି ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ବେଢ ପଡ଼ି ।
ନବଧା ଭକ୍ତି ହୋଇଛି ନବମ ପାଖୁଡ଼ା,
ମୂଳ ବୀଜଠାରୁ କ୍ଷରୁଛନ୍ତି ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା ।
ବାର ପଦ୍ମ ହୋଇଅଛି ଦ୍ୱାଦଶ ପାଖୁଡ଼ି,
ନାଭି ମଣ୍ଡଳୁ ଯେସନେ ଲାଗିଅଛି ନାଡ଼ି ।
ଚଉଦ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଚତୁଦର୍ଶମ ପାଖୁଡ଼ା,
ମାଳ ମାଳ ସର୍ପ କୁଞ୍ଜ-ମନ୍ଦିରରେ ଭିଡ଼ା ।
ପନ୍ଦର ତିଥି ହୋଇଛି ପନ୍ଦର ପାଖୁଡ଼ା,
କ୍ଷରି ଯାଉଅଛି ପୁର ଯେସନେ ଲହଡ଼ା ।
ଯୋଡ଼ଦଶ ପାଖୁଡ଼ାରେ ଷୋଡ଼ଦଶ ଲତା,
ଅବିକାରମାନେ ତହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି ବତା ।
ଏକୋଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତହିଁ ଏକୋଶ ତହୁଁରୀ,
ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତଳହିଁ ସର୍ବେଛନ୍ତି ପୂରି ।
ଚବିଶ ପଟଳ ମନ୍ତ୍ର ଚବିଶ ପାଖୁଡ଼ା,
ପଚାଶ କର୍ଣ୍ଣରେ ନିବାଡ଼ିଛି କୁଞ୍ଜ ବେଢା ।
ଅଣତ୍ରିଶ ପାଖୁଡ଼ା ମନ୍ଦିର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ,
କେ କାହାକୁ ନୁହେ ଊଣା ରୂପ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ।
ଏକଚାଳିଶ ପାଖୁଡ଼ା ବଢିଗଲା ଯେଣୁ,
ମହାନିତ୍ୟ ପଦ୍ମ କୁଞ୍ଜ ବୋଲାଇଲା ତେଣୁ ।
ଚଉଷଠୀ ପାଖୁଡ଼ା ହୋଇଲା ଯେତେବେଳେ,
ଚଉଷଠୀ ବ୍ରହ୍ମ ଘର ନାମହିଁ ନିରୋଳେ ।
ଅଶୀ ଶହେ ପାଖୁଡ଼ା ରଚିଲା ଏହିପରି,
ବେଦପତି ବ୍ରହ୍ମା ହେଲେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ନ ପାରି ।
ବିଶାଶହେ ପାଖୁଡା ହୋଇଲା ଯେଣୁ ପୁର,
ପାଖୁଡ଼ାକେ ବୋଲାଉଛି ସହସ୍ରକ ଘର ।
ଶୁଣ ବାବୁ ନିରାକାର ଠିକ ଠିକ କଥା,
ସସ୍ରେ ପାଖୁଡ଼ାରୁ ପୁର ଅଛି ଅଗଣିତା
ସଂଖ୍ୟା କରି ମନ୍ଦିର କହିବା କେତେ ବଢି,
ଅଙ୍କପଢା ଜନମଧେ ନ ପାରିବେ ଧର ।
ମହାନିତ୍ୟ ପଦ୍ମ କୁଞ୍ଜ ସହସ୍ରେ ପାଖୁଡ଼ା,
ସକଳ ବଖୁରି ଭୂମି ହୋଇଛି ଚଉଡ଼ା ।
ଅଶେଷ ଭୁବନ ତହିଁ ମହାନିତ୍ୟ କୁଞ୍ଜ,
ଗଣା ପୋଛା କଲେ ତହିଁ ମନ ହେବ ଉଜ
ଚଉଖୁଣ୍ଟିଆ ସେ ପୁର ହୋଇଛି ନିର୍ମାଣ,
ଅନ୍ତ କରି ନୋହେ ଯେସନେକ ଗିରି ବଣ ।
କ୍ଷୟ ବୃଦ୍ଧି ନୁହେ ପୁର ଅଟଇ ଅକ୍ଷଏ,
ସ୍ତିରୀ ପୁରୁଷ ଅଛନ୍ତି ଯୋଡ଼ାଏ ଯୋଡ଼ାଏ ।
ବୃଦ୍ଧ ବୃଦ୍ଧା ନୁହନ୍ତି ସେ ସବୁଦିନେ ଯୁବା,
ପ୍ରତିଦିନେ ସୁମଙ୍ଗଳେ ହେଉଛନ୍ତି ବିଭା ।
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ବୟସ ଭୂଷଣ ସେ ଭୁବନେ,
ବରକନ୍ୟା ବେଶ ହୋଇଛନ୍ତି ସର୍ବଜନେ ।
କେହି କାହାକୁ ନୁହନ୍ତି ପାତର ଅନ୍ତର,
ସାଆନ୍ତ ସେବକ ଏକ ଆସ୍ଥାନେ ବିହାର ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିବା ଜ୍ଞାନ ରାଜି,

କୁଞ୍ଜ ମନ୍ଦିରର କଥା ନ ପାରିଲେ ବୁଝି ।
ସଂଖ୍ୟାକରି ଯାହା ସେ କହିଲ ମୋ ଆଗରେ,
କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ସଂଶୟ ଲାଗିଲାମୋ ମନରେ ।
ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରି ମୋତେ କହିଦିଅ ବାଛି,
ସୁଧା ଶ୍ରୀଛାମୁରୁ ଶୁଣି ମନେ ପ୍ରତେ ଅଛି ।
ଅଣହିସାବ ହେଉଛି ମନ୍ଦିର ସଞ୍ଚାର,
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ପ୍ରଥମ ପାଖୁଡ଼ା ପରେ ତିନି ବସାଇଲା,
ଦ୍ୱିତୀୟ ଚାରି ମିଶନ୍ତେ ଅଷ୍ଟମ ହୋଇଲା ।
ତୃତୀୟରେ ପଞ୍ଚମ ପାଖୁଡ଼ା ଗଲା ବସି,
ହେଜାକୁ ତେର ହୋଇଲା କହିଦେଲୁ ବାଛି ।
ଚତୁର୍ଥରେ ସମସ୍ତ ପାଖୁଡ଼ା ବସାବନ୍ତେ,
ଲେଖାକୁ ହୋଇଲା ଉଣାଇଶ ପରିଯନ୍ତେ ।
ପଞ୍ଚମରେ ସପ୍ତମ ପାଖୁଡ଼ା ପରକାଶ,
ଦେବତାକୁ ଘେନି ତହୁଁ ହେଲା ସତାଇଶ
ଷଷ୍ଟରେ ତ ଅଷ୍ଟମ ପାହୁଡ଼ା ବସାଇଲା,
ସତାଇଶ ଘେନି ପଞ୍ଚତିରିଶ ହୋଇଲା ।
ସପ୍ତମରେ ନବମ ପାଖୁଡ଼ା ବସାଇଲା,
ପଞ୍ଚତିରିଶକୁ ଘେନି ଚୌରାଳିଶ ହେଲା ।
ଅଷ୍ଟମରେ ଏକାଦଶ ପାଖୁଡ଼ା ବସିଲା,
ଚଉରାଳିଶକୁ ଘେନି ପଞ୍ଚାବନ ହେଲା ।
ନବମରେ ଦ୍ୱାଦଶ ପାଖଡ଼ା ବସାବନ୍ତେ,
ପଞ୍ଚାବନୁ ହେଲା ଅଠଷଠି ପରିୟନ୍ତେ ।
ଦଶମରେ ଚଉଦ ପାଖୁଡ଼ା ବସାଇଲା,
ଅଠଷଠି ମିଶାବନ୍ତେ ଛୟାସୀ ହୋଇଲା ।
ଏଗାର ଷୋଳ ପାଖୁଡ଼ା ବସାଇଲା ଯହୁଁ,
ବୟାଶୀ ମିଶାବନ୍ତେ ହୋଇଲା ଅଠାନଉ ।
ଦିବସରେ ଦଶମ ପାଖୁଡ଼ା ବସାଇଲା,
ଅଠାନଉରେ ଶଏଅଷ୍ଟ ଉଉର ହେଲା ।
ସସ୍ର ନାମ ହୋଇଲା ଯେ ସହସ୍ର ପାଖୁଡ଼ା,
ସହସ୍ର ଦଳ ପଦ୍ମକୁଞ୍ଜ ମନ୍ଦିର ଆଖଡ଼ା ।
ଗନ୍ଧର୍ବମାନେ ଦୁଆରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ତହିଁ,
ସୁବର୍ଣ୍ଣରେ ବେତ ସର୍ବେ ହସ୍ତେ ଛନ୍ତି ଲାଇ ।
ମହାବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରଭୁ କରିଅଛନ୍ତି ବିଜୟେ,
ମହାନିତ୍ୟ ଭୁବନେ ସର୍ବଦା ଜୟେ ଜୟେ ।
ଲକ୍ଷେ ଘଣ୍ଟ ଲକ୍ଷେ ଶଙ୍ଖ ସେଠାରେ ବାଜୁଛି,
ଲକ୍ଷେ ଲକ୍ଷେ ଚାମର ଛତ୍ର ଯେ ଉଡୁଅଛି ।
ଲକ୍ଷେ ବୀର ଲକ୍ଷେ ତୂର ଲକ୍ଷେ ଘଣ୍ଟ ଘଣ୍ଟ,
ଲକ୍ଷେ ଲକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି ଭାର ବଣ୍ଟା ।
ଲକ୍ଷେ ଗଛ ଦୀପ ଜଳୁଅଛି ନିରନ୍ତର,
ଲକ୍ଷେ ନେତ ଲକ୍ଷେ ପାଟ ଉଡ଼େ ଫରହର ।
ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନିଶାଣ ଟମକ ବାଜୁଅଛି,
ସିନ୍ଧୁ ଗରଜନ ପ୍ରାଏ ଶବଦ ଶୁଭୁଛି ।
ଲକ୍ଷେ କନ୍ୟା ତହିଁ ଖଟିଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞାପାଳି,
ଲକ୍ଷେ ଅର୍ଘାସ୍ଥଳୀ ଧରି ଲକ୍ଷେ ଦୀପବଳୀ ।
ହରିବୋଲ ହୁଳହୁଳି ପଡ଼େ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ,
ନୃତ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ମହାନିତ୍ୟ ଭକ୍ତଗଣ ।
ଲକ୍ଷେକ ମାଳ ଦିହୁଡୀ ଜଳୁଅଛି ତହିଁ,
ରାତ୍ର ଦିବସହିଁ କିଛି ବାରଣ ନ ଯାଇ ।
ଲକ୍ଷେ ଝାଞ୍ଜ ଲକ୍ଷେ ତାଳ ବାଜେ ଏକାବେଳେ,
ଗହ ଗହ ଶୋଭା ମହାନିତ୍ୟର ମଣ୍ଡଳେ ।
ଲକ୍ଷେ ମର୍ଦ୍ଦଳ ମୃଦଙ୍ଗ ବାଜେ ଘୁମୁ ଘୁମୁ,
କୁଞ୍ଜ ମଧରେ ବିଜୟ କରିଛନ୍ତି ଛାମୁ ।
ଅଗର ଚନ୍ଦନ ଚୁଆ କର୍ପୂର ସହିତେ,
ଅଙ୍ଗେ ଲିପା ଲିପି ହେଉଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
ଅଭୟ ଭୁବନ ସେ ଯେ ଭୟ ଭ୍ରାନ୍ତି ନାହିଁ,
ଯମ ରାଜାଗଣେ ସେବା ଖଟିଛନ୍ତି ଯହିଁ ।

ଶୁଣିଲକି ଆଦିକନ୍ଦ କୁଞ୍ଜର ବୃତ୍ତାନ୍ତ,
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ମନେ ହେବ ଆଚମ୍ବିତ ।
କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ନିରାକାର ମନେ ହେଲେ ତୋଷ,
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ଭଣେ ଭୀମ ଦାସ ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନଜନ ହିତା
ଗୁରୁଶିଷ୍ୟା ସମ୍ବାଦେ ସସ୍ରାଦେ ସସ୍ରଦଳ କୁଞ୍ଜ ଆତଜାତ
ବର୍ଣ୍ଣନେ, ଭେଦାଭେଦ ବିଚାରଣେ
ନାମ ନବମୋଧାୟଃ ।

<u>ଦଶମ ଅଧାୟଃ</u>

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁଦେବ,
ସସ୍ରେଦଳ ପଦ୍ମକୁଞ୍ଜ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ଅଶ୍ରୁତ ଅମୂର୍ତ୍ତ କଥା ମନ୍ଦିର ବିଧାନ,
ସଂଖ୍ୟା କରି ମୁଖେ କହିବ ବା କେଉଁ ଜନ ।
ଅପୂର୍ବ ଚରିତ ଏ ଅଟଇ ବିଦ୍ୟାରସ,
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିଲେ ପାତଳ ହେବ ଧ୍ୱଂସ ।
ଅନୁମାନୀ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ହୋଇବ ଯେ ଜନ,
ସେହି ସେ ବୁଝିପାରିବ ଏତେ କଥାମାନ ।
ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେବ ଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀ ନାରାୟଣ,
କୁଞ୍ଜ ନିରୂପଣ ଶୁଣି ପ୍ରତେ ଗଲା ମନ ।
ଆସ୍ଥାନର ବିଧିମତ ଫେଡି ମୋତେ କହ,
ଶୁଣିକରି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇବ ମୋର ଦେହ ।
ମହିମାଙ୍କ ସିଂହାସନ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାର,
କେତେ କେତେ ଘଟଣା ହୋଇଛି ଆସ୍ଥାନର ।
ଦଣ୍ଡ ସିଂହାସନ କେତେ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ଅଛି,
ଏହା ମୋତେ ନିରୂପଣ କହିଦିଅ ବାଛି ।
କେତେ ପାବଚ୍ଛ ବସିଛି ଆସ୍ଥାନ ମଧରେ,
କେହୁ ଶେଯ ମୁଚୁଳି ହୋଇଛି ସେହି ପୁରେ ।
କେତେ ପୁର କେତେ ବାହୀ ଲାଗିଛି ତହିଁରେ,
ମହିମା ପ୍ରଭୁ ବିଜୟ ଯୋଗ ଆସନରେ ।
ଏକଥା ବିସ୍ତାରି ମୋତେ କହ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା,
ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଶୁଣି ମନେ ରହିବ ମୋ ଚେତା ।
ଏତେ ବୋଲି ନିରାକାର ଶିରେ କର ଦିଏ,
ପୁଣ ପୁଣ ପ୍ରଣାମ ଢାଳିନ ଗୁରୁ ପାଏ ।
ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ
ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ତୋ ଆଗେ କହିବା ସିଂହାସନର ପ୍ରଚାର ।
ଚାରି ଯୁଣେ ତହିଁ ରହିଅଛି ଦୀର୍ଘପ୍ରତି,
ସମାନରେ ସମ ହୋଇଅଛି ଚଉକତି ।
ସି ସି ଧି ଧି ହୋଇଅଛି ବେନି ଖଟପୁଆ,
ରାମ ନାମ ଲାଗିଅଛି ଆଡ଼େଣୀ ମଚୁଆ ।
ର ର ରସ୍ଥ ହୋଇଅଛି ଆରି ବେନି ପୁଇ,
ହରେ କୃଷ୍ଣ କ୍ଷର ଆଡ଼େ ହୋଇଛି ମଚୁଇ ।
ଅଅ ଆଆ ହୋଇଅଛି ଖଟ ଖୁର ବାଣୀ,
ଇଇ ବେନିକ୍ଷର ତହିଁ ହୋଇଛି ଛନ୍ଦଣି ।
ଉଉ ବେନିକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ବେନିଭଣ୍ଡା;
ଋଋ ବେନିକ୍ଷର ତହିଁ ଠିଆବାହୀ ଦଣ୍ଡା ।
.... ବେନିକ୍ଷର ତହିଁ ବସିଅଛି ଖୁରା,
ଫରୁଆ ଲାଗିଛି ତହିଁ ହୀରା ତେଜ ତୋରା ।

ଏ ଐ ବେନିକ୍ଷର ଆର ପୁଆ ଖୁଇ,
ଫରୁଆ ବସିଛି ନୀଳା ତେଜ ପ୍ରାଏ ହୋଇ ।
ଓ ଔ ବେନିକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ଶେଯ,
ରା ରା ପୁଷ୍ପ ବିଞ୍ଚି ତହିଁ ହୋଇଛି ସରୋଜ ।
ଅ ଓ ଅଙ୍ଗ ହୋଇଅଛି ମଥାର ମୁଚୁଳି,
ମହାବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରଭୁ ବିଜେ ଅକୁଳି ।
ଡାହାଣରେ ବସିଅଛି ଷଅଷ୍ଟ ପାବଛ,
ଯାଇ ପାରିଲେ ଦେଖିବୁ ବାବୁ ନୁହେଁ ମିଛ ।
ବାମ ଭାବେ ଷଅଷ୍ଟ ପାବଛ ବସିଅଛି,
ଶରଣ ରକ୍ଷଣେ ବେନିଭୁଜ ଟେକିଅଛି ।
ଅଗ୍ରଭାଗେ ବସିଅଛି ଛଡ଼ ଯେ ପାବଛ,
ଶୟନରୁ ଚାହିଁଲେ ଦିଶୁଛି ସ୍ୱର୍ଗ ମଞ୍ଚ ।
ପୂର୍ବ ଭାଗେ ଷଅଷ୍ଟ ପାବଛ ବସିଅଛି,
ପ୍ରଳୟ ସଂହାର ପୃଷ୍ଟ ଭାଗେ ଲୁଚାଇଛି ।
ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣେ ବାର ପାବଛ ବସିଲା,
ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମକୁ ଘେନି ଚବିଶ ହୋଇଲା ।
ଉଅ ହୁଅ ସସ ଅଟନ୍ତି ସେ ତିନିଜନ,
ମହିମାଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ଲିପୁ ଅଛନ୍ତି ଚନ୍ଦନ ।
ହିଁ ଶ୍ଲି କ୍ଲିନ ସେ ଅଟନ୍ତି ତିନି ମୂର୍ତ୍ତି,
ମହିମାଙ୍କ ବେନିପାଦ ମଞ୍ଜାଳୁ ଅଛନ୍ତି ।
ଅଞ୍ଜ ବୀଜ ସ୍ୱେଦ ବୀଜ ଉଦ ବୀଜ ତିନି,
ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଆଉଁଶୁଛନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ଶିରେ ଘେନି ।
ରାମ ମମ ଶବଦହିଁ ତିନି ଲୋକ ଛନ୍ତି,
ଶୟନ ଭୋଜନ ଠାରେ ଖଟଣିଆ ନିତି ।
ଅଷ୍ଟ ଜ୍ୟୋତି ଦୀପ ତହିଁ ଛାମୁ ରୁଖା ଦୀପ,
ଚତୁମୁଖ ଜାଗର ଜଳୁଛି ଚାରିପାଖ ।
ସାତସିନ୍ଧୁ ହୋଇଅଛି ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଝରି,
ମହାବ୍ରହ୍ମ ମହିମା ସେ ଧୁଅନ୍ତି ମୁଖାର ।
ଜ୍ଞାନର କଳ୍ପ ହୋଇଛି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଚାନ୍ଦୁଆ,
ଯମୁନା ନଦୀ ହୋଇଛି ଶ୍ରୀପୟର ଧୁଆ ।
ଚାରି ଅଗ୍ନି ପଟୁଆରି ଛନ୍ତି ଚଉପାଶେ,
ମଧ୍ୟେ ବିଜୟେ ମହିମା ବ୍ରହ୍ମ ପରକାଶେ ।
କ ଅକ୍ଷର ହୋଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀବୀର କାହାଳୀ,
ଶବଦ ଘାଟରେ ପୁର ପଡୁଛି ଉଛୁଳି ।
ଖ ଅକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ଖଞ୍ଜରୀକା ବାଦ୍ୟ,
ଘୁଉ ଘୁଉ କମ୍ପୁଅଛି ମହାନିତ୍ୟ ମଧ ।
ଗ ଅକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ମନ୍ଦିରା ମେ ତିନି,
ସୁସ୍ୱର ଶବଦ ବାଯୁଅଛି ଟିଣି ଟିଣି ।
ଜ ଅକ୍ଷର ହୋଇଛି ପିଟା ଘଡ଼ି ଘଣ୍ଟ,
ଝାଉଁ ଝାଉଁ ଶବଦ କରୁଛି ମହା ଆଣ୍ଟ ।
ଡ ଅକ୍ଷର ହୋଇଛି ଆୟ ଅଳଙ୍କାର,
ମହିମାଙ୍କ ଶିରିଅଙ୍ଗ ଦିଶେ ଶୋଭାକାର ।
ଚ ଅକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ଶ୍ୱେତ ଯେ ଚାମର,
ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ପକାଉ ଅଛନ୍ତି ଧୀର ଧୀର ।
ଛ ଅକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ଛତର ଯେ ସତି,
ଧବଳମୟେ ଦିଶୁଛି ମହାନିତ୍ୟ କ୍ଷିତି ।
ମ ଅକ୍ଷର ତହିଁ ପରେ ଜଳୁଅଛି ଦୀପ,
ଫୁଟି ଦିଶୁଅଛି ମହିମାଙ୍କ ନିଜ ରୂପ ।
ଝ ଅକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ତହିଁ ଫୁଲଝରା,
ମହିମା ମଧରେ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଅଛି ଝରା ।
ଞ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ହୋଇଛି ନିଶାଣ,
ଦୁଲୁ ଦୁଲୁ ବାଜଣା ବାଜଇ ମହାଟାଣ ।
ଟ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହୁ ହୋଇଛି ଟମକ,
ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଯାକ ଶୁଭୁଛି ଚମକ ।
ଠ ଅକ୍ଷର ଠାକୁର ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ନାମ,
ଲୀଳା ଲାଗିଅଛି ତହିଁ ମହାନିତ୍ୟ ଧାମ ।
ଡ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ପଡ଼ିହାରୀ ଡାକ,
ତଦନ୍ତରେ କଳନା କରୁଛି ଚଉପାଖ ।

ଢ ଅକ୍ଷରଟି ହୋଇଅଛି ବଜା ଢୋଲ,
ଶବଦରେ ଭୁବନ କମ୍ପୁଛି ଦଲ ଦଲ ।
ଅଣ ଅକ୍ଷର ହୋଇଛି ଅନୁମାନ ବୁଦ୍ଧି,
ଲକ୍ଷେ ବନ୍ଧେ ଲୀଳାରଙ୍ଗ ଭିଆଉଛି ସିଦ୍ଧି ।
ଟ ଅକ୍ଷରଟି ହୋଇଅଛି ତାଳ ଝାଞ୍ଜ,
ଯହିଁକି ଯେମନ୍ତ ସାଜେ ଲଗାଇଛି ଖଞ୍ଜ ।
ଥ ଅକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ତା ତା ଧିନାଥେଇ,
ମୃଦଙ୍ଗ ବାଜୁଛି ସଞ୍ଚାରକୁ ଫେଇ ।
ଦଅ ଅକ୍ଷର ହୋଇଛି ଦାଉଣ୍ଡି ଆ ବାଦ୍ୟ,
ଦାଉ ଦାଉ ଶବଦ କରୁଛି ମହାନାଦ ।
ଧଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ଧାରଣା ଧରତୀ,
ଏକ କର୍ମରେ ଚାଳନ୍ତି ସର୍ବେ ଏକ ଜାତି ।
ନଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ନଫୁରି ବଜଣା,
ଡାକୁଅଛି ଧର ଧର ତିନିପୁର ଜିଣା ।
ପଅ ଅକ୍ଷରଟି ହୋଇଅଛି କରପଖା,
ଅନୁକ୍ଷଣେ ପଡୁଅଛି ପାରୁଶରେ ଶାଖା ।
ଫ ଅକ୍ଷର ତହିଁ ବରଷୁଛି ଫୁଲ,
ଆମୋଦ ବାସନା ବାସେ ମହାନିତ୍ୟ ସ୍ଥଳ ।
ବଅ ଅକ୍ଷରଟି ହୋଇଅଛି ଯେ ବାଂଶୋରୀ,
ଶବଦ ମଧୁର ଧ୍ୱନି କରେ ଶିରି ଶିରି ।
ଭଅ ଅକ୍ଷର ହୋଇଛି ଭାଷା ପରବନ୍ଧ,
ଭାବ ଭୋଳେ ପୟରୁ ଝରୁଛି ମରକନ୍ଦ ।
ମଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ମର୍ଦ୍ଦଳ ଡମ୍ବରୁ,
ବଜଣାରେ କମ୍ପମାନ ହୁଏ ଗିରି ମେରୁ ।
ଯଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ କରୁଛି ଯତନ,
ଯେଣିକି ଚାହିଁଲେ ତେଣେ ଦିଶେ ଘନ ଘନ ।
ରଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ରାହାସ ମଣ୍ଡଳୀ,
ଲୀଳା ଲାଗିଅଛି ଆରେ ଆରେକକୁ ବଳି ।
ଲଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ଲାବଣ୍ୟ ସୁନ୍ଦର,
ଗହ ଗହ ଧ୍ୱନି ଶୁଭିଅଛି ନିରନ୍ତର ।
ବଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ବେହେଲା ସିତାର,
ପଞ୍ଚମ ପ୍ରକାରେ ବାଦ୍ୟ ବାଜୁଛି ସୁସ୍ୱର ।
ଶ୍ରୀ ଅକ୍ଷର ହୋଇଅଛି ସିତାର ସାରଙ୍ଗା,
ଅଶେଷପ୍ରକାରେ ହେଉଅଛି ନୃତ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ।
କ୍ଷଅ ଅକ୍ଷରଟି ଶଙ୍ଖ ଶିଘା ହୋଇଅଛ,
ଜୟ ଜୟ ଶବଦ ତ୍ରିପୁର ଉଛୁଳୁଛି ।
ସଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ଶୋରତା ବକତା,
ହରି ରସ ମଦ୍ୟପାନେ ସର୍ବେ ମଏ ମତ୍ତା ।
ହ ଅକ୍ଷରଟି ହୀରା ଅଙ୍ଗ ତେଜ ମଏ,
ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଶୁକଳ ଦିଶେ ସବୁଙ୍କର କାଏ ।
କ୍ଷ ଅକ୍ଷରଟି ଲାଗିଅଛି ଲୀଳାଖେଳ,
ମହିମା ବିଜୟ ମହାନିତ୍ୟର ମଣ୍ଡଳ ।
ବସନ୍ତ ପବନ ତହିଁ ବହୁଛି ଶୀତଳ,
ଅଗୁରୁ ଚନ୍ଦନ ବାସ ଗନ୍ଧ ପରିମଳ ।
ଶରଦ ଉଷୁମ ଦୁଇ ପରକାର ଅଛି,
ମହାନିତ୍ୟଅଭୟ ଭୁବନ ବୋଲାଉଛି ।
ଜ୍ଞାନୀମାନେ ସେଠାବକୁ ଛନ୍ତି ଅନୁସରି,
ଧର୍ମ ପୂର୍ଣ୍ଣଯାଏ କେହି ନ ପାରନ୍ତି ଧରି ।
ତାରଣ ମାରଣ ତହିଁ ସର୍ବ ପୂରିଅଛି,
ସ୍ଥିତି ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟ ନ ବାଧଇ କିଛି ।
ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଯେତେ ଦେହ ଧରିଛନ୍ତି,
ମହିମା ଶକତି ଠାରୁ ସର୍ବେ ଉତପତ୍ତି ।
ଦିବସ ରଜନୀ ଲୀଳା ଲାଗିଅଛି ତହିଁ,
ସେହିଠାରେ ଚାରିଯୁଗ ମୁହୁର୍ତ୍ତେ ଲାଗଇ ।
ଅକ୍ଷୟ ମହିମା ସେ ନୁହଇ କ୍ଷୟ ବୃଦ୍ଧି,
ଅନାଦିଠାରୁ ମହିମା ଅଟନ୍ତି ସେ ଆଦି ।
ମହିମା ନାମଟି ସେ ଅଟନ୍ତି ମହାମାୟୀ,
ଅନାଦି ଦୋରେହା ହେଲେ ଆଦି ଦିଏ ଖାଇ ।

ଏହିରୂପେ ନାଶ ଯାଉଛନ୍ତି ଏ ଜଗତ,
 ସମସ୍ତେ ଅଟନ୍ତି ଆଦି ମହିଁମା ଭଗତ ।
ଆଦି ଅନାଦି ତ ଏ ଅଟନ୍ତିମାତା ପିତା,
ପିତାଠାରେ ଦ୍ରୋହ କଲେ ସଂହାରଣ ମାତା ।
ଅଲେଖଙ୍କ ଭଗତ ହୋଇବ ଯେଉଁ ଜନ,
ମହିମା ଭଜିଲେ ସିନା ବ୍ରହ୍ମେ ହେବ ଲୀନ ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁସାଇଁ,
ଛଡ଼ ପାବଛ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଫେଡ଼ି ଦିଅ କହି ।
କେଉଁମାନେ ଷଅଷ୍ଟ ପାବଛେ ବସିଛନ୍ତି,
ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଆଜ୍ଞା ହେଉ ହେବ ମୋକ୍ଷଗତି ।
ନିରାକାର ବଚନେ କହନ୍ତି ଗୁରୁଦେବ,
ଶୁଣବାବୁ ଆଦିକନ୍ଦ ପାବଛ ସଂଯୋଗ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ପ୍ରଥମ ପାବଛ ଗୋଟା କଲ୍ପନା ଅଟଇ,
କଲ୍ପନା କ୍ଷରନ୍ତେ ନାଦ ଆସୁଅଛି ବହି ।
ଦ୍ୱିତୟ ପାବଛ ଗୋଟି ଜନମ ଜାତକ,
କୋଟି କୋଟି ସଞ୍ଚରିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଦେଖ ।
ତୃତୀୟ ପାବଛ ଗୋଟି ମରଣ ଅଟଇ,
ସ୍ଥିତି ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟ ସଂହାର କରଇ ।
ଚତୁର୍ଥ ପାବଛ ଗୋଟି ହୁଅନ୍ତି ନିଗମ,
ଯାହାକୁ ଯେମନ୍ତ ବାଣ୍ଟି ଲାଗିଅଛି କର୍ମ
ପଞ୍ଚମ ପାବଛ ଗୋଟି ଜନମ ହୋଇଲା,
ଅଚଳ ପାବଛ ସେ ଚଲାକି ତହୁଁ ହେଲା ।
ଷଅଷ୍ଟ ପାବଛ ଗୋଟି ଅଟଇ ସ୍ଥାବର,
ଛଡ ବେଦର ଉପରେ ମହିମାଙ୍କ ଘର ।
ଅଭୟ ମହିମା ତହିଁ ବିଜେ କରିଛନ୍ତି,
ଅଚିନ୍ତା ଭୁବନ ସେ ନ ଥାଇ ଭୟ ଭ୍ରାନ୍ତି ।
ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ବାନା ମହିମାଙ୍କ ସିନା,
ମହିମା ଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ କେହି ନାହିଁ ଜିଣା ।
ଗତି ମୁକତି ପଦକୁ ହୃଦେ ବହିଛନ୍ତି,
ଶରଣ ବୋଇଲେ ଗର୍ଭଗତରେ ରଖନ୍ତି ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ କି କରିବ କାଳ,
ସିଂହ ପ୍ରାଏ ଫେରୁଥିବ ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳ ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ କି କରିବ ଯମ,
ପାଦତଳେ ପଡ଼ି ଯମ କରିଯିବ କ୍ଷମ ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ କି କରିବ ରୋଗ,
ଏ ତିନି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନିଶ୍ଚେ କରିବ ସେ ଭୋଗ ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ କି କରିବ ମୃତ୍ୟୁ,
ଅନନ୍ତ ଗର୍ଭେ ରହିବ ପାଇ ନିଜ ହେତୁ ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ କି କରିବ ଦେବୀ,
ଭଗତ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲେ ପଳାଇବ ଭାଗି ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ କି କରିବ ଗ୍ରହ,
ଭଗତ ଅଙ୍ଗେ ପଡ଼ିଲେ ପାଇବ ସେ ଦ୍ରୋହ ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନେ କି କରିବ କାଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡା
ଭଗତ ଅଙ୍ଗେ ପଡ଼ିଲେ ହେବ ମସି ଗୁଣ୍ଡା ।
ମହିମା ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ କି କରିବ ବାଣ,
ଯେ ପେଷିବ ଲେଉଟାଇ ଘେନିବଟା ପ୍ରାଣ ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ମହିମାଙ୍କ କଥା,
ମହିମା ପଦଟି ଯେହୁ ବଡ଼ ସାରକଥା ।
ମହିମାଙ୍କ ଠାରୁ ବଡ଼ ନାହିଁନା ସଂସାରେ,
ମହିମାହୁଁ ଆତଯାତ ତିନି ଜଗତରେ ।
ଚାରିଖାନି ଜୀବ ତହୁଁ ହେଉଛନ୍ତି ଜାତ,
ବିଚାରିଲେ କ୍ଷଣକ ମାତ୍ରକେ କରେ ହତ ।
ତାହାର ସଞ୍ଚିଲା ସିନା ଅଶେଷ ଭୁବନ,
ମନକଲେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ କରେ ରଣଭଣ ।
ଛପ୍ପାକୋଟି ଜୀବ ତାର ଲେଖାରେ ଅଛନ୍ତି,
ଯାହା ବିଚାରିବ ତାହା ସେହି ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ରତ୍ନ ସିଂହାସନରେ ମହିମା,
ପଦ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବର୍ଣ୍ଣି କି ଦେବି ଉପମା ।
ଅଶେଷ ଭୁବନଠାରୁ ଅଧିକ ସେ ପୁରୀ,
କୋଟି କୋଟି ବ୍ରହ୍ମା ଯାକୁଛନ୍ତି ଆଶ୍ରେକରି ।
ଚାରିକୋଟି ବିଷ୍ଣୁ ଚଉପାଶେ ଅନୁସରି,
ଚାରିପାଦେ ମହିମା ତହିଁରେ ବିଜେ କରି ।
କୋଟି କୋଟି ବ୍ରହ୍ମା ଧରି ଅଛନ୍ତି ପୟର,
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପଛରେ ଛନ୍ତି କୋଟି ବିଶେଶ୍ୱର ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପଛରେ ଛନ୍ତି କୋଟି ସଦାଶିବ,
ଶିବଙ୍କ ପଛରେ ଛନ୍ତି କୋଟିଏ ଗନ୍ଧର୍ବ ।
ବେଦ କଳ୍ପ କାଛ ଚଉପାଶେ ହୋଇଅଛି,
ଅଭୟ ମହିମା ବ୍ରହ୍ମ ଅଚିନ୍ତାରେ ଅଛି ।
ଅଭୟ କବାଟମାନ ଲାଗିଅଛି ତହିଁ,
ଅଦଭୁତ କଣ୍ଟାମାନ ପିଟିଅଛି ତହିଁ ।
ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ମହିମା ଜାଣନ୍ତି ସର୍ବ କଥା,
ଅଶେଷ ଭୁବନ ପୁର ସମସ୍ତ ବାରତା ।
ଜୟ ଜୟ ଶ୍ରୀ ମହିମା ଚରଣେ ଶରଣ,
ସୁଧା ମରକନ୍ଦ ଦେଇ କର ଉଧାରଣ ।
ଜୟ ଜୟ ଶ୍ରୀ ମହିମା ଭକ୍ତ ହିତକାରୀ,
କୃପାନେତ୍ରେ ଚାହିଁ ମୋତେ ଥିବ ଦୟାକରି ।
ପଶ୍ଚିମ ଦିଗ ଦୁଆର କବାଟ ପକାଇ,
ମହିମା ଚରଣେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଳୟ କରଇ ।
ଉତ୍ତରଦ୍ୱାର କବାଟ ପକାଇ ତକ୍ଷଣ,
ମହିମା ଚରଣ ବିନ୍ଦେ ମାଗଇ ଶରଣ ।
ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ୱାର କବାଟ ତହୁଁ ପକାଇଲେ,
ଶତେବାର ପ୍ରଣମିଣ ଶିରେ କର ଦେଲା ।
ପୂର୍ବ ଦୁଆର କବାଟ ପକାଇ ସଧିର,
ମହିମାକୁ ଚାହିଁ ବୋଲେ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ।
ମହା ମହିମା ସେ ଅଲେଖଙ୍କ ପାଟରାଣୀ,
ମନ୍ଦିର ମଧରେ ଛନ୍ତି ଅବ୍ୟକତ ମଣି ।
ଚାରିଦୁଆରେ କବାଟ ପଡ଼ିଲାକ ମୃଦ,
ସେ ମନ୍ଦିର ମୂଳ ଦ୍ୱାରୀ ହୋଇଅଛି ଭେଦ ।
ଭକତ ହୋଇଲେ ଅନୁସରି ସେହିଠାକୁ,
କାଳ ବେଳ ନିକଟ ହେଲାଣି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ।
ଏ ଯୁଗରେ ମହିମା ଭଜିଲେ କର୍ଯ ଅଛି,
ଅନ୍ୟ କର୍ମାର୍ଥରେ ଆଉ ସୁଖ ନାହିଁ କିଛି ॥
ହୋଇବେ ସମସ୍ତେ ଯେବେ ମହାନିତ୍ୟ ବାସୀ,
ଭଜ ଏତେବେଳେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଦାସ ଦାସୀ ।
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ସାରସ୍ୱତ ବାଣୀ,
ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଧ୍ୟାୟିକରି ଭୀମଦାସ ଭଣି ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନ ଜନ ହିତା
ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଶକତି ଭେଦା-ଭେଦ
ବର୍ଣ୍ଣନେ ନିଜ ମହିମା ଚରିତ କଥନେ
ଆଗମ ନିଗମ ବିଚାରଣେ ନାମ
ଦଶମୋଧାୟଃ

ଏକାଦଶ ଅଧାୟ

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁସ୍ୱାମୀ,
ଜଣାନନ୍ଦ ପୁରୁଷ ସକଳ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ।
ମହିମା ନାମଟି ଯେହୁ ମହାବ୍ରହ୍ମ ସେହି,

ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ମନେ ପ୍ରତେ ଗଲି ମୁହିଁ ।
ନିଜ ମହିମା ମନ୍ଦିର କବାଟ ପଡ଼ିଲା,
ମହାନିତ୍ୟ ପୁର କଥା କେମନ୍ତ ହୋଇଲା ।
ବ୍ରହ୍ମର ଭୁବନ ସେ ଯେ ଅମରାଧିପୁର,
କେତେ ପ୍ରକାରରେ ତୋଳା ହୋଇଛି ମନ୍ଦିର ।
କୁଞ୍ଜ ମଣ୍ଡଳକୁ ଘେନି ମହାନିତ୍ୟ ଭୁଇଁ,
ଚାରି ଦ୍ୱାରେ କେତେ କେତେ ମନ୍ଦିର ଅଛଇ ।
କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ନିର୍ଭା ହୋଇଛି ମନ୍ଦିର,
କେତେ କେତେ ଖମ୍ବ ପାଟି ଲାଗିଛି ତହିଁର ।
ଏ କଥା ବିସ୍ତାର ମୋତେ କହ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା,
ମହାନିତ୍ୟ ଭୁବନରେ ବସତିର କଥା ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
କହିଦେବା ମହାନିତ୍ୟ ଭୁବନ ବିଚାର ।
ଉତ୍ତର ଦୁଆରେ ଅଛି ଏକସ୍ତମ୍ଭ ଘର,
ଛାଉଣି ଦିଶଇ ଦୀର୍ଘ ଚଉଡ଼ା ପ୍ରକାର ।
ଖମ୍ବମୂଳେ ତିଆରି ହୋଇଛି ରତ୍ନ ବେଦୀ,
ପରମ ପୁରୁଷଙ୍କ ବଇଠକ ଗାଦି ।
ମହାନିତ୍ୟ ଭୁବନର ଦ୍ୱାର ଯେ ଉତ୍ତର,
ଘର କରିଛନ୍ତି ଷୋଳଲକ୍ଷ ପର୍ମେଶ୍ୱର ।
ଷୋଳଲକ୍ଷ ପରମକୁ ଷୋଳଲକ୍ଷ ଜୀବ,
ସେବା ଭକ୍ତି ଲାଗି କରୁଛନ୍ତି ପୂଣ୍ୟ ଭୋଗ ।
ରାମ ନାମ ପଦ ହୋଇଅଛି ଘଡ଼ିଘଣ୍ଟ,
ବ୍ରହ୍ମସେବା କରି ବୋଲୁଛନ୍ତି ଉଠ ଉଠ ।
ପରମ ଜ୍ୟୋତି ଶବଦ ହୋଇଛି ପହାରୀ
ଷୋଳ ଲକ୍ଷର ଆକାର ମନ୍ଦିରକୁ ଧରି ।
ନିର୍ଭା ହୋଇ ଅଛି ପୁର ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଇଟା
ନବରତ୍ନ ତିଆରି ହୋଇଛି ଘର କୋଠା ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତେଜ ପତର ହୋଇଛି ଛାଉଣି,
ଶୋଭା ଦିଶୁଅଛି ପୁର ଅପୂର୍ବ କାହାଣୀ ।
ଉତ୍ତର ଦୁଆର ବିଧି ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାର,
ପଶ୍ଚିମ ଦୁଆର କଥା ଶୁଣ ନିରାକାର ।
ଧବଳ ମୟ ଦିଶୁଛି ପଶ୍ଚିମ ଦୁଆର
ଏକୌଶ ଲକ୍ଷ ଅନନ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଘର ।
ରାତ୍ର ଦିନ ବାରଣ ନୁହଇ ସେ ଦୁଆରେ,
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଭଗତ ଲାଗିଛି ନିରନ୍ତରେ ।
ଅଶ୍ରୁତ ଅଦୃଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି ସେହି ପୁର,
ଅନନ୍ତ ନାମଟି ଘଣ୍ଟା ହୋଇଛି ତହିଁର ।
ଅନନ୍ତ ଶବଦ ତହିଁ ହୋଇଛି ପହାରୀ,
ଏକୌଶ ଲକ୍ଷ ମନ୍ଦିର ଆତ୍ରାନ୍ତକୁ ଧରି ।
ପୁରମାନ ମଣ୍ଡଣି ହୋଇଛି ମନୋହର,
ଚାହିଁଦେଲେ ଦିଶୁଅଛି ବିଚିତ୍ର ପ୍ରକାର ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ପଶ୍ଚିମର ରୀତି,
ବୁଝାଇ କହୁଛି ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ୱାର ବିଭୁତି ।
ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗ ଦୁଆରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଛନ୍ତି,
ବାର ଲକ୍ଷ ଅଛି ତହିଁ ମନ୍ଦିର ବିଭୁତି ।
ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ହୋଇଅଛି ଘଡ଼ି ଘଣ୍ଟା,
ନିରନ୍ତରେ ସ୍ନେହ ଭକ୍ତି ଲାଗିଅଛି ନିଷ୍ଠା ।
ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମଟି ତହିଁ ହୋଇଛି ପାହାରୀ,
ଚଉଦ ଲକ୍ଷ ମନ୍ଦିର ଆକାରକୁ ଧରି ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଇଟା ପଥର ଲାଗିଅଛି ତହିଁ,
ଅଷ୍ଟ ଧାତୁ ନୁହେଁ ବ୍ରହ୍ମ ଜାତି ସେ ଅଟଇ ।
ଛାଉଣି ହୋଇଛି ତହିଁ ତେଜପତ୍ର ମାନ,
ଶୋଭାକାର ଦିଶୁଛି ଘଟଣା ଅନୁମାନ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ତହିଁର ଭିଆଣ,
ବୁଝାଇ କହିବା ଯେତେ ପୂର୍ବର ବିଧାନ ।
ପୂର୍ବ ଦ୍ୱାରେ ବାର ଲକ୍ଷ ମନ୍ଦିର ବସତି,
ଚବିଶ ଲକ୍ଷ ରାଧିକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଛନ୍ତି ।

ରଙ୍ଗ ପିଙ୍ଗଳ ହିଙ୍ଗୁଳା ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଇଟା,
ବଇଡୁର୍ଯା ବ୍ରହ୍ମଜାତି ତହିଁ ପିଣ୍ଡା କୋଠା ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାମଟି ତହିଁ ହୋଇଛି ପାହାରୀ,
ବାର ଲକ୍ଷ ମନ୍ଦିରର ଆକାରକୁ ଧରି ।
ନାରଦ ଶବଦ ହୋଇଅଛି ଘଡ଼ି ଘଣ୍ଟା,
ଶୁଭ ଅନୁକୂଳ ବାରି ହେଉଅଛି ପିଟା ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ମହାନିତ୍ୟ କଥା,
ଲଗା ଫୁଟାଇ କହିଲେ ବଢ଼ିଯିବ ପୋଥା ।
କୃଷ୍ଣ ମଣ୍ଡଳରେ ଚଳେ ମୃଦଙ୍ଗ କର୍ତ୍ତାଳ,
ଶଙ୍ଖ ଶିଙ୍ଗା କାହାଳିରେ ଶବଦ ଚହଳ ।
ପରମ ମଣ୍ଡଳେ ଚଳେ ସିତାର ବେହେଲା,
ଝାଞ୍ଜ ମର୍ଦ୍ଦଳ ଶବଦେ ମେଦିନୀ ଉଛୁଳା ।
ଅନନ୍ତ ମନ୍ଦିରେ ବାଜେ ଖଞ୍ଜଣୀ ମନ୍ଦିରା,
ଏକତାଳୀ ବାଦ୍ୟ ନାଦ ପୃଥିକମ୍ପା ଧାରା ।
ଜଗନ୍ନାଥ ମଣ୍ଡଳରେ ନିଶାଣ ଟମକ,
ଦେବୀଙ୍କର ବାଦ୍ୟ ସେ ଯେ ପୃଥିକି ଚମକ ।
ଅନନ୍ତଙ୍କ ପୁରେ ଲାଗିଅଛି ଲକ୍ଷେ ଲୀଳା,
ମହା ବ୍ରହ୍ମ ଜ୍ଞାନର କୋଟିଏ ତେଜ କଳା ।
ଜଗନ୍ନାଥ ପୁରରେ ଲାଗିଛି ଲକ୍ଷେ ନାଟ,
ସେହିଠାରୁ ରଚନା ହେଉଛ ନଟକୁଟ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୁରରେ ଲକ୍ଷେ ଲୀଳା ଆଭରଣ,
କାମ ପ୍ରେମ କଳ୍ପଣାଟି ହେଉଛି ଉଦ୍ୟାନ ।
ପରମ ମନ୍ଦିରେ ଲାଗିଅଛି ଲକ୍ଷେ ଲୀଳା,
କୋଟିଏ ଅନଳ ଦିଶେ ଜ୍ୟୋତି ବ୍ରହ୍ମକଳା ।
ଅନନ୍ତ ମଣ୍ଡଳୁ ଜାତ ହେଉଛି ଅନଳ,
ପରମ ମଣ୍ଡଳୁଜାତ ପବନ ଶୀତଳ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମଣ୍ଡଳୁ ଜାତ ହେଲେ ନାଦ ବିନ୍ଦୁ,
ଜଗନ୍ନାଥ ଭୁବନୁ ପ୍ରକାଶ ରୂପ ଇନ୍ଦୁ ।
ଅନନ୍ତ ମଣ୍ଡଳୁ ଜାତ ହେଉଅଛି କ୍ଷୀର,
ପରମ ମଣ୍ଡଳଜାତ ହେଉଅଛି ନୀର ।
କୃଷ୍ଣ ମଣ୍ଡଳରୁ ଜାତ ହେଉଛି ବକତା,
ଜଗନ୍ନାଥ ମଣ୍ଡଳରୁ ସ୍ଫୁରୁଛି ବାରତା ।
ଅନନ୍ତ ଅଙ୍ଗରୁ ଜାତ ହେଉଛି ଶବଦ,
ପରମ ଅଙ୍ଗରୁ ଜନ୍ମ ହେଉଅଛି ଭେଦ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଙ୍ଗରୁ ଜାତ ହେଉଅଛି ବେଦ,
ଜଗନ୍ନାଥ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରୁ ହେଉଛି ସମ୍ବାଦ ।
ଅନନ୍ତ ମନ୍ଦିରୁ ଜାତ ହେଉଅଛି ହାଇ,
ଦେହ ଆଳସିଳ ହେଲେ ନିଦ୍ରା ତ ଘୁମାଇ ।
ପରମ ମନ୍ଦିରୁ ଛାଇ ଜନମ ହୋଇଲା,
ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ବ୍ରହ୍ମତେଜ ଜାଲ ବେଢାଇଲା ।
କୃଷ୍ଣ ମନ୍ଦିରୁ ତହୁଁ ଘୋଟିଲା ଅଚେତା,
ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରୁ ଜନ୍ମିଲା ଅଶକତା ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ମଣ୍ଡଳ ଆକାର,
ଶିର କର୍ଣ୍ଣ ଲଲାଟର ଚତ୍ରର ବିଚାର ।
ତୋଳା ହୋଇଅଛି ପାଞ୍ଚହାତିଆ ମନ୍ଦିର,
ଛଡ଼ ଖୁମ୍ବେ ତିଆରି ହୋଇଛି ସେହୁ ଘର ।
ସାତ ହାତ ଘର ତହିଁ ଉସର୍ଗ ଆରମ୍ଭ,
ତ୍ରିଅ ଶ୍ରେଣୀ ଉଠାଇଛି ପୋତି ନବ ଖୁମ୍ବ ।
ନବହାତିଆ ମନ୍ଦିର ହୋଇଛି ରଚନା,
ଷୋଳ ଖୁମ୍ବେ ନିର୍ଭାଶେଣୀ ଅଟେ ଗୋଟି ସିନା ।
ବାରହାତିଆ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ହୋକିଛି,
ଅଠର ଖୁମ୍ବରେ ନବ ଶ୍ରେଣୀ ଚଢାଇଛି ।
ଚଉଦହାତିଆ ଘର କରିଅଛି ତହିଁ,
ଚବିଶ ଖୁମ୍ବରେ ବାରଶେକାଣୀ ଅଛି ଲିହି ।
ଷୋଳହାତିଆ ମନ୍ଦିର ମହା ନିତ୍ୟେ ଅଛି,
ଅଠତିରଶ ଖୁମ୍ବରେ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଛି ।
ଶ୍ରେଣୀ ଲାଗିଅଛି ତହିଁ ଉନବିଂଶ ଖଣ୍ଡ,
ଆବର ଲାଗିଛି ତହିଁ ଚାରି କଣ କାଣ୍ଡ,

ଅଠର ହାତିଆ ଘର ସେ ଭୁବନେ ଅଛି,
ପଚାଶ ଖୁମ୍ବରେ ପୁର ନବାଡ଼ ହୋଇଛି ।
ପଞ୍ଚବିଂଶ ଖୁମ୍ବ ଶେଣୀ ଲାଗିଅଛି ତହିଁ,
ଓରାମାନ ଲାଗିଅଛି କଳଣା ନ ଯାଇ ।
ଏକୋଶହାତିଆ ଘର ସେ ଭୁବନ ଜାଣ,
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଖୁମ୍ବ ଲାଗିଅଛି ପରମାଣ ।
ଦୁଇପଣ କୋଡ଼ିଏକ ଶ୍ରେଣୀ ଅଛି ଲାଗି,
କାନ୍ଧିଆ ପଡ଼ିଛି ତହିଁ ଧାରଣା ନିଯୋଗୀ ।
ଚବିଶହାତ ମନ୍ଦିର ମହାନିତ୍ୟେ ଦେଖ,
ପଚାଶ ଖୁମ୍ବ ଲାଗିଛି ଅନୁମାନେ ଲେଖ ।
ଅଷ୍ଟାଦଶ ହାତରେ ରଞ୍ଜନା ଯେଉଁ ପୁର,
ଷାଠିଏ ଖୁମ୍ବରେ ଯାଇ ହୋଇଛି ତିଆର ।
ତିନିପଣ ଦୁଇ କୋଡ଼ି ଲାଗିଅଛି ଶେଣୀ,
ଅନୁଭବ କଲା ଲୋକ ପାରିବ ଯେ ଜାଣି ।
ବତିଶ ହାତରେ ହୋଇଅଛି ଯେଉଁପୁର,
ଚଉଷଠୀ ଖୁମ୍ବ ପୋତି ହୋଇଛି ତିଆର ।
ଚାରିପଣ ଦୁଇକୋଡ଼ି ଶେଣୀ ଅଛି ପଡ଼ି,
କରତ ବଛନା ପ୍ରାଏ ଦିଶେ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ।
ଛତିଶ ହାତରେ ନିବାଡ଼ିଛି ଯେଉଁ ଘର,
ଅଶୀଏ ପାଞ୍ଚ ଖୁମ୍ବରେ ହୋଇଛି ତିଆର ।
ପାଞ୍ଚପଣ ଦୁଇକୋଡ଼ି ଶେଣୀ ଅଛି ଚଢି,
ଚାଏଣି ଆକୃତି ଦିଶେ ଯେସନେକ ନାଡ଼ି ।
ଚାଳିଶ ହାତ ମନ୍ଦିର ଅଛି ମହାନିତ୍ୟ,
ଶହେ ଅଷ୍ଟ ଖୁମ୍ବ ଲାଗେ କହୁଅଛି ତୋତେ ।
ଦୁଇଶ ଷାଠିଏ କୋଡ଼ି ଲାଗେ ତାର,
ତୋ ଆଗେ କହୁଛି ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର ।
ଅଠଚାଳିଶ ହାତରେ ଅଛି ଯେଉଁ ଘର,
ବିଶାଶହେ ଖୁମ୍ବ ଲାଗି ହୋଇଛି ତିଆର ।
ତିନିଶ ପଣେକ ଶେଣୀ ଲାଗେ ବାବୁ ତହିଁ,
ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ ଫେଡ଼ି ଦେଲୁ କହି ।
ବାଉନହାତିଆ ପୁର ମହାନିତ୍ୟ ପୁରେ,
ଦୁଇପଣ ଖୁମ୍ବ ଲାଗିଅଛି ସେ ତହିଁରେ ।
ତିନିଶତ ତିନିକୋଡ଼ି ଲାଗିଅଛି ପାଟି,
କଳି ନୁହେ ଘର ଅନୁମାନରେ ନ ଘଟି ।
ଛପନ ହାତ ଘରଟି ହୋଇଛି ରଞ୍ଜନା,
ବିଶାଶହେ ଖୁମ୍ବ ଲାଗି ହୋଇଛି ଘଟଣା ।
ସାତପଣ ଶେଣୀ ଲାଗିଅଛି ଶେ ମନ୍ଦିରେ ,
ଖୁମ୍ବ ବସିଅଛି ଘରମାନଙ୍କ ଉପରେ ।
ଷଠୀହାତ ପରିୟନ୍ତେ ଅଛି ଯେଉଁ ଘର,
ଦୁଇଶତ ଦୁଇକୋଡ଼ି ଖମ୍ବରେ ତିଆର ।
ତିନିଶତ ଦୁଇପଣ ପାଟି ଲାଗେ ତହିଁ,
ସେ ମନ୍ଦିର ନରଲୋକ କଳି ନ ପାରଇ ।
ଷାଠିଏ ହାତିଆ ଠାରୁ ଘର ଆଉ ନାହିଁ,
ତହିଁରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ପୁର ବୋଲି କହି ।
ଷାଠିଏ ଭିତରେ ଯେତେ ଘରମାନ ଛନ୍ତି,
ଲେଖାରେ ବିଖୁରି ସେ ଯେ ମନ୍ଦିର ବୋଲନ୍ତି ।
ଷାଠିଏ ହାତ ଭିତରେ ହୁଏ ଯେତେ ଘର,
ପୁର ବୋଲାଯାଏ ଭୁବନେକ ଅନ୍ତେଶ୍ୱର ।
ତହିଁରୁ ଅଧିକ ଯେବେ ତିଆର ହୁଅଇ,
ବିଶାଶହେ ହାତ ହେଲେ କୁଞ୍ଜେ ଲେଖାଯାଇ ।
ତହିଁରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ଯୋଜନେ ଅଟଇ,
ଯୋଜନରେ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ଚଉରାଶୀ କହି ।
ତହିଁରୁ ଅଧିକ ଯେବେ ଚାରିଯୁଣ ହୁଏ,
ନିତ୍ୟ ସ୍ଥଳୀ ଭୂମୀ ସେ ଯେ ଦ୍ୱାଦଶ ବୋଲାଏ ।
ତହିଁରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ମଣ୍ଡଳ ଅଟଇ,
ଆଠଯୁଣ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତି ସ୍ଥଳା ବୋଲି କହି ।
ତହିଁରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ବଢେ ଅଣସଂଖ୍ୟା,
ମହାନିତ୍ୟ ସସ୍ରଦଳ କୁଞ୍ଜେ ହୁଏ ଲେଖା ।

ତହିଁରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ପଦ୍ମ ବୋଲି କହି,

ପଦ୍ମରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ଗର୍ଭଟି ଅଟଇ ।

ଗର୍ଭରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ବୋଲାଏ ଶକତି,

ଶକ୍ତିରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ମହାବ୍ରହ୍ମ ମୂର୍ତ୍ତି ।

ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ମନ୍ଦିର ସଞ୍ଚାର,

ଅପୂର୍ବ ଚରିତ ଏ ଅଟଇ ବିଦ୍ୟାସାର ।

ଆହୁରି କଥାଏ ତୁହି ଶୁଣ ଆଦିକନ୍ଦ,

ବୁଝାଇ କହିବା ରଚନାର ଭେଦ ବନ୍ଧ ।

ସେ ଯେଉଁ ମଣ୍ଡଳ ମହାନିତ୍ୟ ଜାଣ,

ସ୍ତିରୀ ପୁରୁଷ ଦୁଜାତି ହୋଇଛି ଭିଆଣ ।

ଦୁଇଜାତି ଭେଦ କଥା ଶୁଣ ନିରାକାର,

କହିଦେବା ତୋତେ ଭେଦ ବର୍ଣ୍ଣର ବିଚାର ।

ପୁରୁଷ ଅନ୍ତ ସ୍ୱରୁପ ଶମ୍ଭୁର ଆକାର,

ସ୍ତିରୀ ଅଙ୍ଗରେ ଶକ୍ତିନ ଭିନେ ପରକାର ।

ଦୁଇ ରୂପ ଦୁଇ ଜାତି ରଞ୍ଜିତ ସେ ଜାଣ,

ଏକ ବ୍ରହ୍ମରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇଲେ ଜନମ ।

ଏକ ଶକତିରୁ ଯେହୁଁ ହେଲେ ଦୁଇ ଜାତ,

ବେନି ବର୍ଣ୍ଣ ତେଣୁ କରି ହୋଇଲେ ଏକାନ୍ତ ।

ଗୁରୁଙ୍କୁ ସେବି ପୁରୁଷ ବୋଲାଇଲା ଦାସ,

ସ୍ତିରୀ ଗୁରୁ ପାଦେ ସେବି ହେଲେ ଦାସୀଦାସ ।

ଯେସନେକ ଜଳ ପବନର ଭେଦ ନାହିଁ,

ପୁରୁଷ ଯେତିକି ଯିବ ସ୍ତିରୀ ଯିବ ତହିଁ ।

ଯେସନେ ମାଟି ପଥର ସର୍ଜିଲା ଦଇବ,

ଏମାନଙ୍କୁ ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନ କରି କେ କହିବ ।

ଯେସନେକ କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ଛନ୍ତି ବେନି ମୂର୍ତ୍ତି,

ଏକା ପାଖୁଡ଼ା ଗୋଟିକ ହୃଦେ ଫଳଛନ୍ତି ।

ସେହି ରୂପେ ପତି ପତ୍ନୀ ଏକ ବ୍ରହ୍ମେ ଜାତ,

ଭିନ୍ନାଭିନ୍ନ ଯେ କରିବ କୁଳ ଯିବ ହତ ।

ବ୍ରହ୍ମ ଭଗତିରେ ଆଉ ବର୍ଣ୍ଣ ଭେଦ ନାହିଁ,

ଯେ ଭେଦ କରିଲେ କୁମ୍ଭୀ ନର୍କରେ ପଡ଼ଇ ।

ଗୁରୁ ଦୁଆରକୁ ସର୍ବେ ଅଟନ୍ତି ସମାନ,

ସ୍ତିରୀ ବା ପୁରୁଷ ତହିଁ ନାହିଁ ବଡ଼ ସାନ

ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମେ ବେନି ଜନ ହୋଇଛନ୍ତି ଜାତ,

କାୟା ବର୍ଣ୍ଣ ଭେଦ ସିନା ରହିଲା କଥାତ ।

ସ୍ତିରୀ ପୁରୁଷ ଏହି ରଞ୍ଚନାର ମୂଳ,

ଯୁଗଳ ପଣ୍ଡାନ୍ତେସିନା ସବୁ ହେଲା ଠୁଳ ।

ଯେତେବେଳେ ମାଟି ପୃଥି ନଥିଲାକ ହୋଇ,

ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳରେ ନ ଥିଲେଟି କେହି ।

ଜଳ ପବନର ଠାରୁ ଜ୍ଞାନ ଆଉ ନାହିଁ,

ଏଠାରୁ ଅଧିକ ହେଲେ ଭେଦାନ୍ତ ଅଟଇ ।

ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମଭେଦ ବାଣୀ,

ଠିକ ଠାକ କରି ତୋତେ ବୁଝାଇଲୁ ଆଣି ।

ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ବେନି ଚରଣକୁ ଆଶ,

ବ୍ରହ୍ମା-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ଭଣେ ଭୀମ ଦାସ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଗୀତା ସୁଜନଜନ ହିତା ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ

ସମ୍ବାଦେ, ମହାନିତ୍ୟ ଗୁରୁମନ୍ଦିର ବର୍ଣ୍ଣନେ, ଭେଦା

ଭେଦ କଥନେ ଆଗମ ନିଗମ ବିଚାରଣେ ନାମ

ଏକାଦଶୋ ଧ୍ୟାୟଃ ।

<u>ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ</u>

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିବା ନାରାୟଣ,

ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେଲା ସ୍ୱାମୀ ଉଚିତ ପ୍ରମାଣ ।
ଠିକ ଠିକ କରି ବେଦ ମତରେ କହିଲ,
ଭେଦାନ୍ତ ନିର୍ଗୁଣ ଜ୍ଞାନ ଗୁପତେ ରଖିଲ ।
ଅନନ୍ତ ନାମଟି କେଉଁ ଅକ୍ଷର ଶବଦ ।
ଫେଡ଼ି ମୋତେ ଶୁଣି ଆତ୍ମା ହେଉ ବୋଧ
ପରମ ନାମଟି କିସ ଶବଦ ଗୋଚର,
ଏ କଥା ବିଚାରି ମୋତେ କହ ଜ୍ଞାନ ସାର ।
କୃଷ୍ଣ ନାମ ଶବଦ ଅଟଇ ଭେଦ କିସ,
ଏହା ମୋତେ ଫେଡ଼ି କହ ହେବ ମନ ତୋଷ ।
ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ କିସ ଶବଦ ତା ଅଟେ,
ଅକ୍ଷର ଭେଦରେ ମୋତେ କହ ଏହି ଘଟେ ।
ଏତେ ବୋଲି ନିରାକାର ଯୋଡ଼ି ବେନିକର,
ପାଏ ପଡ଼ି ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗରେ ନମିଲେ ପୟର ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଗୁରୁଦେବ ବୋଲୁଛନ୍ତି ଶୁଣ ନିରାକାର,
ବୁଝାଇ କହିବା ତୋତେ ଭେଦର ବିଚାର ।
ଏ ଘଟ ଶିର କମଳ ମେରୁଦଣ୍ଡ ଶିଖେ,
ପୃଷ୍ଟ ଭାଗରେ ଅନନ୍ତ ବିଜୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ।
ଡ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ଓଁ କାରେ ବସିଲା,
ଶକତି ପରାଏ ଆକାରରେ ବିଶ୍ରାମିଲା ।
ନଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ନାମ ବୋଲାଇଲା,
ନାମରୁ ଭେଦାନ୍ତ ତହୁଁ ଚେତା ସରିଗଲା ।
ତଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ତାରଣ ଅଟଇ,
ଭେଦ ନିର୍ଗୁଣକୁ ରୁରି ବର୍ଣ୍ଣଟି ବସଇ ।
ଓଁ ଅକ୍ଷରଟି ଦିଶେ ଅଗ୍ନି ତେଜମଏ,
ଶକତି ବସିଛି ତହିଁ ଅଗ୍ନି ତେଜ ପ୍ରାଏ ।
ନଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ଦିଶେ ତମ୍ବାବର୍ଣ୍ଣ,
ନଅ ମଅ ଦୁଇମଧେ ଭେଦ ଅଛି ଜାଣ ।
ତଅ ଅକ୍ଷରଟି ବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶଇ ଧବଳ,
ଜ୍ଞାନ ନେତ୍ର ଥିବ ଯାର ପାଇବ ସେ ସ୍ଥଳ ।
ଅନନ୍ତ ନାମଟି ଯେହୁ ତିନିକ୍ଷର ବସେ,
ଏ ମଥାର ପୃଷ୍ଠଭାବେ ରହିଅଛି ପାଶେ ।
ଅନନ୍ତ ବୋଲନ୍ତେ ଅନୁମାନ ନ ପାଇଲା,
ଉହାଡ଼ରେ ରହିବାରୁ ଆଗୋଚର ହେଲା ।
ପରମ ନାମର ଭେଦ ଶୁଣ ଏବେ ବାବୁ,
ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରି ତୋତେ କହିଦେବା ସବୁ ।
ପଅ ଅକ୍ଷରଟି ଅଟେ ପ୍ରାଣ ଶକ୍ତି ଲିଙ୍ଗ,
ମଣ୍ଡଳ ଆକାରେ ତାର ହୋଇଛି ଆରମ୍ଭ ।
ରଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ଶରଣ ରକ୍ଷଣ,
ରରକୁ ପଟରେ ହେଲେ ନୋହିବ ମରଣ ।
ମଅ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ମଇ ଅଟେ ଜାଣ,
ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲେ ମୋହ ମାୟା କରେ ଭ୍ରମ ।
ପଅ ଅକ୍ଷରଟି ଦିଶେ କୁଙ୍କୁମ ବରଣ,
ପଦ୍ମ ପ୍ରାଏ ଢଳଢଳ ଅରୁଣ ପ୍ରମାଣ ।
ରର ଅକ୍ଷରଟି ଦିଶେ ଶୁକ୍ଳାମ୍ବର ମୂର୍ତ୍ତି,
ତହିଁର ଶବଦମାନେବେଦାନ୍ତ ଆକୃତି ।
ମ ଅକ୍ଷରଟି ଦ୍ୱୋଛନା ଦିଶେ କଳାପ୍ରାଏ,
ଯେ ଚିହ୍ନି ପାରିବ ଦେଖ କି ଜାଜୁଲ୍ୟମଏ ।
ପଅ ମଅ ବେନିକ୍ଷର ମଧରେ ପ୍ରକାଶେ,
ରରକ୍ଷର ଭେଦ ଅର୍ଥ ସବୁଙ୍କୁ ନ ଆସେ ।
ପରମ ନାମଟି ତହିଁ ବସେ ତିନିକ୍ଷରେ
ଆବୋରି ରହିଛି ଶିର କର୍ଣ୍ଣ ବାମକରେ ।
କୃଷ୍ଣ ନାମରେ ଶବଦ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ତୋ ଆଗେ କହିବା ଫେଇ ଭେଦର ବିଚାର ।
କୁଉ ଅକ୍ଷରଟି ଯେଉଁ କାମ ଶକ୍ତି କଳା,
ଶୁଭ ଅକ୍ଷରେ କା ହୋନ୍ତେ କଳପ ଜନ୍ମିଲା ।
ର ଅକ୍ଷରଟି ଯେହୁ ଅଟେ ରଜ ରସ,
ରା ରାଗ ଭିତରେ ପ୍ରେମ ଭେଦରେ ପ୍ରକାଶ ।

ସ ଅକ୍ଷରଟି ତହିଁ ପବନ ହୋଇଛି,
ପାଣିର ବଳେ ପବନ ବଢ଼ ଉଠୁଅଛି ।
କୁଉ ରୁପଟିର ଦେଖ ଗଉର ବରଣ,
ଶକତି ଆକାରେ ହୋଇଅଛି ଆଭାରଣ ।
ରଉ ଅକ୍ଷର ବର୍ଣ୍ଣଟି ଦଧିପ୍ରାଏ ଦିଶେ,
ଚେତାବିନ୍ଦୁ ବ୍ରହ୍ମ ତହିଁ ଲାଳୁଆ ପ୍ରକାଶେ ।
ସଅ ଅକ୍ଷର'ଟି ଦିଶେ ପଣ୍ଡୁର ବରଣ,
ଶଶୀ ତେଜ ଦ୍ରୋଛନା ଅଟଇ ବିସ୍ତାରଣ ।
କୃଷ୍ଣ ନାମ ଶବଦରେ ତ୍ରିଅକ୍ଷର ବସେ,
କୁରୁକ୍ଷଣ ମାତ୍ର ଦୁଇ ଅର୍ଥରେ ନମିଶେ ।
ଏହି ଶିର ମୁଖଦ୍ୱାର ବର୍ଣ୍ଣ ଭେଦ କଥା,
ଶୁଣ ନିରାକାର ତୁହୋ ମନେ ଧର ଚେତା ।
ଭ୍ରୂଲତା ପଟରେ ଜ୍ଞାନ କପୋଳରେ ନ୍ୟଏ,
ବୁଝାଇ କହିଲେ ଭେଦ ମହାଦୂରନୁହେଁ ।
ଜଗନ୍ନାଥ ନାମରେ ଭେଦାନ୍ତ ଦେବାକହି,
ଏକମନ ହୋଇ ଶୁଣ ବେନିକର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ।
ଜଅ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହ୍ନୁ ଜୀବନ ସେ ଲିଙ୍ଗ,
କୋଟି କୋଟି ତହିଁରୁ ଦେଉଛି ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗ ।
ଗଅ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହ୍ନୁ ଗର୍ଭ ବୋଲି କହି,
ଭାତଫୁଟା ପ୍ରାଏ ବ୍ରହ୍ମ ପଞ୍ଚମ ହୁଅଇ ।
ନଅ ଅକ୍ଷରଟି ବହୁଅଛି ନାମରାଶି,
ସୋହାତିରେ ପଡ଼ି ଆସେ କାଳିନ୍ଦୀରେ ଭାସି ।
ଥଅ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହ୍ନୁ ତୁଳକ ନିକିତି,
ବ୍ରହ୍ମକୁ ମରମ ଖଞ୍ଜେ ଦେଉଛି କରତି ।
ଜଅ ଅକ୍ଷର ବରଣ ଅରୁଣର କାନ୍ତି,
ଢ଼ଗ ଢ଼ଗ ସେ ଶକ୍ତିରୁ ଉଠିଛି ତପତି ।
ଗଅ ଅକ୍ଷର ଦ୍ରୋଛନା ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ,
ଚମକି ଶବଦ ଘେନି ମଣ୍ଡଳା ପ୍ରକାଶେ ।
ନଅ ଅକ୍ଷରର ରୂପ ଶ୍ୱେତ ବର୍ଣ୍ଣ ଦିଶେ,
ଜୀବ ଅଙ୍ଗେ ଭେଦ ଭୁତ ଭବିଷ୍ୟ ପ୍ରକାଶେ ।
ଥଅ ଅକ୍ଷର ଚରଣ ହୀରାକଣି ପ୍ରାୟେ,
ପାରା ପ୍ରାଏ ଢଳ ଢଳ ହେଉଛିତ କାୟେ ।
ଶର ବର୍ଣ୍ଣ ଡାହାଣ ଭାଗର ଏହୁ ଅର୍ଥ,
ଡାହାଣ ଭାଗରେ ଛନ୍ତି ଜୀବ ମୁକ୍ତି ଭୁତ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ମହାନିତ୍ୟ ବ୍ୟୁହ,
ଏହାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ଭେଦିଲେ ରହେ ନିଜ ଦେହ ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା,
ଏ ଯେ ମହା ତିତ୍ୟସ୍ଥଳୀ ନିରୂପଣ କଥା ।
ପିତା ଅଙ୍ଗେ ଜୀବ ପିଣ୍ଡ ଘଟଣା ହେଉଛି,
ହେତୁ ଚେତା ଦୁଇ ଏ କାହିଁରୁ ପାଉଅଛି ।
୦ଳରୂପ ଧରି ସିନା ଆକାଶୁ ଖସିଲା,
ପିତା ଅଙ୍ଗ ତେଜି ମାତା ପଦ୍ମରେ ପଶିଲା ।
ପିତା ଅଙ୍ଗୁ ସକଳ ଧରିଣ ଆସିଥିଲା,
କି ଅବା ମାତା ଗର୍ଭରେ ସମସ୍ତ ପାଇଲା ।
ବିନ୍ଦୁରୂପ ଦ୍ରୋଚନା ଧଇଲା କେଉଁପରି,
କେତେଠାରୁ ଠୁଳାନ୍ତ ହୋଇଲା ଭାଗକରି ।
ପିତାର ଅଙ୍ଗ ଶକତି ନିଷ୍ଠା ବୋଲି କହି,
କି ପ୍ରକାର ପାଣି ଲାଳ ହେଲା କହ ଫେଇ ।
ଏ କଥା ଗୋଟାକୁ ମୋର ବହୁତ ସଂଶୟ,
ଏଥିର ଅରଥ ସନ୍ଧି ତତ୍ତ୍ୱ ମୋତେ କହ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ତୁହୋ ଶୁଣ ଆଦିକନ୍ଦ,
ବୁଝାଇ କହିବା ଜୀବ ପ୍ରିଣ୍ଡ ଭେଦ ବନ୍ଧ ।
ଆକାଶ ମଣ୍ଡଳୁ ଶୂନ୍ୟ ହେଉଅଛି ଜାତ,
ଶୂନ୍ୟ ରୂପ ବିନେ ଗୋଡ଼ ଆକାର ସମ୍ଭୂତ ।
ପବନ ଗୋଡ଼ରୁ ଜାତ ହେଉଅଛି ଭେଦ,
ପବନ ପାଦ ଶବ୍ଦରୁ ସଞ୍ଚରୁଛି ନାଦ ।

ନାଦର ଉଝାଳ ଘେନି ଜାତ ହେଲା ବିନ୍ଦୁ,
ଆକାରେ ପ୍ରକାଶ ହେଲା କୁହୁଡ଼ିଆ ବିନ୍ଦୁ ।
ଅ ବୋଲନ୍ତେ ଆସି ଆକାର ଧଇଲା,
ଶୂନ୍ୟ ଭେଦ ଶବଦ ବେଦାନ୍ତ ଯୁକ୍ତ ହେଲା ।
ଶୂନ୍ୟ ପବନ ଆକାରେ ହାନ୍ଦୋଳନ୍ତେ ଭରି,
ବିନ୍ଦୁ ବ୍ରହ୍ମ ଦିଶିଲା ଯେସନେ ଛଳ ବାରି ।
ଜଳ ମନ୍ଥନ କରନ୍ତେ ଜ୍ୟୋତି ରୂପ ହେଲା ,
ବ୍ରହ୍ମ ଯୋଗସ୍ଥଳେ ପଡ଼ି ଜୀବ ବୋଲାଇଲା ।
ଯେତେବେଳେ ଜୀବ ପିଣ୍ଡ ଘଟଣା ହେଉଛି,
ସବୁ ଠୁଳ କରି ଅନାହତେ ସିଝାଉଛି ।
ଅନନ୍ତ ନାମ ତହିଁରେ ମିଶାଉଛି ଅଠା,
ମେଦକରି ଏକଠାରେ ବାନ୍ଧୁଅଛି ମେଣ୍ଟା ।
ପରମ ନାମଟି ତହିଁ ହେଉଅଛି ପାଣି,
ଅଠାଣି ପେଶାଣି ସିନା ହେଉଅଛି ବେନି ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାମଟି ତହିଁ ଚୁମ୍ବକ ଟାଙ୍ଗଣା,
ମେଦକରି ଜୀବ ପିଣ୍ଡ ହେଉଛି ପାଙ୍ଗଣା
ଜଗନ୍ନାଥ ନାମଟି ହେଉଛି ରୂପ ଜାତି ।
ସକଳ ମିଶାଇ ଏକ ଠାବରେ ପାଗନ୍ତି ।
ଅନନ୍ତଙ୍କ ତ୍ରିଅକ୍ଷର ଲାଗିଅଛି ତହିଁ,
ପରମ ତ୍ରୟ ଅକ୍ଷର ଷଅଷ୍ଟ ବୋଲାଇ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ତ୍ରିଅକ୍ଷର ତହିଁରେ ମିଶୁଛି,
ତିନି ତିନି ଥର କଲେ ନବମ ହେଉଛି ।
ଜଗନ୍ନାଥ ଚାରିକ୍ଷର ତହିଁରେ ମିଶୁଛି,
ତ୍ରିଗୁଣ ବୋଲନ୍ତେ ନରେ ଅକ୍ଷର ଲାଗୁଛି ।
ସେ ତେରଅକ୍ଷର ତେର କଳା ବୋଲାଉଛି,
ତେର ଗୁଣେ ଜୀବ ପିଣ୍ଡଘଟଣା ହେଉଛି ।
ତେବେ ସିନା ବୋଲାଉଛି ବ୍ରହ୍ମ ବୀଜ ନାମ,
ଜୀବ ଘଟଣାଟି ଜ୍ଞାନୀ ଜନଙ୍କୁ ଅଗମ୍ୟ ।
ଯେତେବେଳେ ବ୍ରହ୍ମ ବୀଜ ସ୍ଥଳରୁ ଖସୁଛି,
ମହିମା ଶକତି ଖମ୍ବ ଉପରେ ବସୁଛି ।
ମହିମାଙ୍କ ହସ୍ତନାହିଁ ଲାଗିଲେ ନ ଆସେ,
କର୍ମ କାଣ୍ଡବର ବାଞ୍ଛା ଦେଲେ ଯାଇ ଖସେ ।
ବ୍ରହ୍ମ ବୀଜ ଯେତେବେଳେ ଖସି ଆସୁଅଛି,
ଲଲାଟ ଚନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳେ ବେଢାଏ ବୁଲଛି ।
ବିହି ଧାତା ଧରିଛନ୍ତି କର୍ମଦଣ୍ଡ ଛପା,
ଜୀବ ମୁଣ୍ଡେ ଛପା ଦ୍ୟାନ୍ତି ଅତ୍ୟେକ୍ଷର ଲେଖା ।
ତେବେ ସିନା ଜୀବ ବିନ୍ଦୁ ପିତାଅଙ୍ଗୁ ଆସେ
କର୍ମ ସିଦ୍ଧି ଘେନି ତହିଁ ମାତା ଅଙ୍ଗେ ପଶେ ।
ହଅ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହେତୁ ବୋଲି ଜାଣ,
ପିଣ୍ଡ ଶକ୍ତିର ପଶନ୍ତେ ହୁଅଇ ସିହାଣ ।
ଚଅ ଅକ୍ଷରରୁ ଚେତା ହେଉଅଛି ଜାଣ,
ରଜ ବୀଜ ପିଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ରହିଛି ପରାଣ ।
ପିତା ଅଙ୍ଗ ମଧ୍ୟେ ଘେନି ଆସୁଛି ନିର୍ଗୁଣ,
ମାତାର ଅଙ୍ଗରୁ ପାଉଅଛି ଗୁଣ ଜ୍ଞାନ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ଜୀବ ନିରୂପଣ,
ଏ ପ୍ରକାରେ ଆତ୍ମାପିଣ୍ଡ ହୋଇଛି ସର୍ଜନ ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ନାରାୟଣ,
କଥାଏ ପୁଛିବି କୋପ ନ କରିବା ପୁଣ ।
ଏ ଘଟରେ କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଗୁରୁ,
କହି ଆଜ୍ଞା ହେଉ ମତେ ସୁଧା ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ।
ବାମେ କି ଡାହାଣେ ଛନ୍ତି ନ ଜାଣଇ କିଛି,
ଗୁରୁ ମୁଖେ ଶୁଣିଥିଲେ ପରତେ ମୋ ଅଛି ।
ଗୁରୁ ନ କହିଲେ କିଛି ସଂଶୟ ନ ଯାଏ,
ଦେଖିଲା ଶୁଣିଲା କଥା ଅପରତେ ଥାଏ ।
ନିରାକାର ମୁଖକୁ ଚାହିଁଣ ଗୁରୁ ହସି,
ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ ଠୁଳଶୂନ୍ୟବାସୀ ।
ଅପ୍ରସନ୍ନ ଭେଦ ତୋତେ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବା,

ତୁ ଯେବେ ଅପ୍ରତେ ଗଲୁ ବୁଝାଇ କହିବା ।
ପଦେ ପଦେ ସୁଧାରସ ଅଟଇ ଏକଥା,
ଭେଦି ପାରିଲେ ମୂରୁଖ ହେବ ଜ୍ଞାନବନ୍ତା ।
ଏ ଘଟର ବାମ ପାରୁଶରେ ଗୁରୁଛନ୍ତି,
ମହିମା ଛାମୁରେ ନେଇ ଦର୍ଶନ କରାନ୍ତି ।
ଏ ପିଣ୍ଡ ପ୍ରାଣର ସେ ଅଟନ୍ତି ଦିକ୍ଷା ଗୁରୁ,
ଜୀବନକୁ ତାରି ନ୍ୟନ୍ତି ପ୍ରକୃତି ପିଣ୍ଡରୁ ।
ଏ ଘଟକୁ ଜଗୁଆଳ ପରମ ପୁରୁଷ,
ଜୀବନ ସମିପେ ସାକ୍ଷୀ ରୂପେ ପରକାଶ ।
ବାମ ଅଙ୍ଗଠାରୁ ଦେହ ପ୍ରଳୟ ହେଉଛି,
ପଶ୍ଚିମ ଭାଗକୁ ଫେରି ଡାହାଣେ ଘୋଟିଛି
ବାମ ଅଙ୍ଗୁ ରୋଗମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଜାତ,
ଦେହରେ ପୀଡ଼ା କରନ୍ତେ ଆତ୍ମା ହୁଏ ହତ ।
ଯମର ଭୁବନେ ଅଛି ଡାହାଣ ଅଙ୍ଗରେ,
ପରମକୁ ଆଜ୍ଞା ଘେନି ଆସ୍ୟା ଖ୍ନ୍ନ ନରେ ।
ଜୀବ ଯହିଁ ନାମ ତହିଁ ଛନ୍ତି ଏକ ଫାଳେ,
ଡାହାଣ ଭାଗରେ କଣ୍ଠ ଚକ୍ରର ମଣ୍ଡଳେ ।
ଦ୍ୱାଦଶ ଯୁଣେକ ତହି ଛଡା ଛଡି ଅଛି,
ମୋହ ତେଜି ଜୀବଆତ୍ମା ଚେତି ନ ପାରୁଛି ।
ପରମକୁ ଜୀବ ଖୋଜୁଅଛି ନିରନ୍ତରେ,
ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ସେ ଦୁଇ ଛନ୍ତି ଏକଠାରେ ।
ଯେସନେ ଜିହ୍ଵାର ଅଗ୍ର ନାଶାକୁ ନ ଯାଏ,
ସେହି ରୂପେ ପରମଟି ଜୀବପାଶେ ଥାଏ ।
ଯେସନେ ବେନିନେତ୍ରେ ହୋଇଛି ଯାଉଁଳି,
ଏ ନେତ୍ରରୁ ଆର ନେତ୍ର ନ ଦିଶେ ଆଙ୍ଗୁଳି ।
ସେହିପରି ଜୀବ ଧର୍ମ ଛନ୍ତି ଏକଠାରେ,
ମଧରେ ବାରଣ ହୋଇଛନ୍ତି ଏ ପ୍ରକାରେ ।
ଯେସନେକ ଜଳକୁମ୍ଭ ମଥାପରେ ଥାଇ,
ଓହ୍ଲାଇ ପିଇବେ ସିନା ତୃଷା ତ ପଳାଇ।
ଅନୁମାନ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ଜଳକୁ ପିଇଲା,
ନୋହିଲେ ସେ ଜଳ ଥାଇ ତୃଷାର୍ତ୍ତରେ ମଲା ।
ସେହିରୂପେ ମଥାପରେ ଅଛିନିଜ ନାମ,
ନାମ ନାମ ବୋଲି ପ୍ରାଣୀ ହେଉଛନ୍ତି ଭ୍ରମ ।
ତୁ ଅବା ବୋଲିବୁ କାଳ କେଉଁଠାରୁ ଆସେ,
ଆପଣା ଘଟୁ ଭବୁକି ଆତ୍ମାଲିଙ୍ଗେ ଗ୍ରାସେ ।
କହିଲା ଶୁଣିଲା କଥା ମିଥ୍ୟା ଏ ବଚନ,
ତତ୍ତ୍ୱକୁ ପାଇବୁ ତହି ଦେହ କଲେ ଜ୍ଞାନ ।
ରାମ ରାମ ବୋଇଲେ କି କ୍ଷୟ ଯିବ ପାପ,
ଭାତ ଭାତ ବୋଇଲେ କି ପଳାଇବ ଭୋକ ।
ଆହାର ଭକ୍ଷିଲେ ସିନା ଆତ୍ମା ବୋଧ ହେବ,
ନାମକୁ ଭଜିଲେ ସିନା ମୁକତି ଲଭିବ ।
ଭଜିବାରେ କି ଲାଭ ଶୁଣିଲେ ଯାଇ ସିନା,
ଶୁଣିବାରେ କି ଲାଭ ପଢିଲେ ଯାଏ ଜଣା ।
ପଢିବାରେ କି ସୁଖ ବୁଝିଲେ ସିନା ଅଛି,
ବୁଝିବାରେ କିସ ପ୍ରିୟ ଭେଦ କର ବାଛି ।
ଭେଦ କଲେ କି ହେବ ଭଜିଲେ ଅଛି ସବୁ ।
ଭଜୁଥିଲେ କି ହେବ ତେଜିଲେ ମିଳେ ପ୍ରଭୁ ।
ତେଜ୍ୟା କଲେ କି ହୋଇବ ଧରି ନ ପାରିଲେ,
ଧରିଲେ କିସ ହୋଇବ ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲେ ।
ଚିହ୍ନିଲେ କି ହେବ ବାନ୍ଧି ଯେମନ୍ତ ନ ପାରେ,
ବାନ୍ଧିଲେ କି ହେବ ଯେବେ ଜାଗ୍ରତେ ନ ଧରେ ।
ଧଇଲେ କ ହେବ ଲଭି ପାରିଲେ କି ଯାଇ,
ମଞ୍ଜି ପାରିଲେ ବ୍ରହ୍ମରେ ତେବେ ଲୀନ ହୋଇ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରକାର ଜ୍ଞାନର ଆଚାର;
ନିର୍ବେଦ ନିଷ୍କାମ ବ୍ରହ୍ମ ଭକ୍ତିର ବିଚାର ।
ବ୍ରହ୍ମ ନିଜ ଆସ୍ଥାନକୁ ଗୋଟିଏ ଉହାଡ଼,
ତାହାଙ୍କ ଭକତି ଅଟେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ।
ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲିବାର କଥା ବହୁତ କଠିଣ,

ସତ୍ୟ ଧର୍ମ ପାଳିବାର ବଢାଇ କଷଣ ।
ବ୍ରହ୍ମକୁ ଭଜିଲା ଲୋକ ବ୍ରହ୍ମେ ହୋନ୍ତି ଲୀନ,
କ୍ରିୟା କର୍ମ-କଲାମାନେ ମାୟାରେ ବନ୍ଧନ ।
ସତ୍ୟ ଆଶ୍ରେ କଲା ଶୂନ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମେ ପଶେ,
ପାପ କର୍ମ କଲା ଲୋକ ନରକେ ନିବାସେ ।
ବିହି କର୍ମ କଲା ଲୋକ ମହତକୁ ପାଏ,
କୁକର୍ମ କରିବା ଲୋକ ଯମପୁର ଯାଏ ।
ସତ୍ୟଟି ଶୁକଳ ଅଟେ ମିଥ୍ୟା ପଦ କଳା,
କାଳିଆ ନୁହନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ନୁହନ୍ତି ଧବଳା ।
ଶୁଣିଣ ସେ ନିରାକାର ମନେ ଗଦ ଗଦ,
ତତକ୍ଷଣେ ନମିଲେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପଦ୍ମପାଦ ।
ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନେ ମୋର ଦୋଷ ନ ଧରିବ,
ଶରଣ ପଶୁଛି ପାଦେ ସୁଦୟା କରିବ ।
ଦୋଷ ଅପରାଧ ମୋର କ୍ଷମା କର ସବୁ,
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଭଗତମାନେ କରିଛନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ।
ତୁମ୍ଭ ପାଦେ ଭୃତ୍ୟ କରି ମୋତେ ପାରି କର,
ଦନ୍ତରେ ତିରଣ ଧରି ପଡୁଛି ପୟର ।
ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ବେନି ପାଦେ ପରଣାମି,
ଦିବାନିଶି ଡାକୁଅଛି ରଖ ଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀ ।
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ-ଗୀତା ପ୍ରବନ୍ଧେ ପ୍ରକାଶ,
ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଧ୍ୟାୟି ଭଣେ ଭୀମ ଦାସ ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ସୁଜନଜନହିତା
ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ, ଘଟଭେଦ ଆତଯାତ
ବର୍ଣ୍ଣନେ ଶିର କର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡଳ ବ୍ୟୁହ ମଥନେ
ଆଗମ ନିଗମ ବିଚାରଣେ ନାମ
ଦ୍ୱାଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା,
ଯାହା ଆଜ୍ଞା ହେଲା ସ୍ୱାମୀ ଆଗୋଚର କଥା ।
ଉଚିତ ପ୍ରମାଣ କଥା ସତ୍ୟ ଏ ବଚନ,
ଗୁରୁପାଦ ଧରି ପ୍ରଲମ୍ବିତ ପୁଣ ପୁଣ ।
ଭୋ ଗୁରୁ ବିନତି ମୋର ଘେନିବାର ହେଉ,
ମନରୁ ସଂଶୟ କଥା ମୋର ଦୂରେ ଯାଉ ।
ଉତ୍ତମ କଥାଏ ଆସି ପଡିଲା ମୋ ମନେ,
ଆଜ୍ଞା ହେଲେ ପଚାରିବି ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଚରଣେ ।
ଏ ଶରୀରେ ହଂସ ମାନଙ୍କର କି କି ନାମ,
ବିସ୍ତାରି କହିବା ମୋତେ ନ କରିବା ତମ ।
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ମନେ ପ୍ରତେଯିବ,
ଏ ସଂଶୟ ତୁମ୍ଭ ବିନୁ ଆନ କେ କହିବ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ବୁଝାଇ କହିବା ହଂସ ମାନଙ୍କ ସଞ୍ଚାର ।
ଅକ୍ଷର ଗୋଟିଏକ ହଂସ ବୋଲି କହି,
ପାଣି ପବନ ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗରେ ଖେଳଇ ।
ହାଡ ହାଡ ମନ୍ଦିର ସେ ଅଗ୍ନି ବିରାଜିତ,
ତେଣୁ ଅଙ୍ଗରେ ପୁରିଛି ଉଷ୍ମ ତପତ ।
ସ ଅକ୍ଷରଟି ଅଟେ ଗୋଟିଏ ସେ ହଂସ,
ଚେତା ଚମକୁତ ଥାଏ ଅଙ୍ଗକୁ ପରାସ ।
ଶବଦର ଘର ତହିଁ ଆବୋରିଛି ଚେତା,
ଅସ୍ଥି ମାଂସ ରୋଗ ଚର୍ମେ କରେ ତେଣୁ ବ୍ୟଥା ।

ପଅ ଅକ୍ଷରଟି ଗୋଟାଏକ ହଂସ କହି,
 ପାଣି ପବନ ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗରେ ଖେଳଇ ।
ତେଣୁକରି ପବନ ଏ ଦେହେ ଖେଳୁଛି,
ସମୁଦ୍ରରେ ଗଙ୍ଗା ପ୍ରାଏ ଶରୀରେ ବୁଲୁଛି ।
ରାଆ ଅକ୍ଷରଟି ରାଜହଂସ ବୋଲାଉଛି,
ରାଆର ମଣ୍ଡଳୁ ତୁଣ୍ଡ ବଚନ ଫିଟିଛି ।
ରାଆ ଶାବଦୁ ହେଉଛି ରାମ ନାମ ପଦ,
ତେଣୁକରି ନାମ ରାଶି ଜନ୍ମରେ ସମ୍ବାଦ ।
ହ ଅକ୍ଷର ମନ୍ଦିରଟି ଅଗ୍ନି ମଏ ତେଜ,
ଅରୁଣ ପରାଏ ତହୁଁ ପେଲୁଅଛି ଝାଞ୍ଜ ।
ସଅ ଅକ୍ଷର ମଣ୍ଡଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୀତଳ,
ହସ୍ତ ଦ୍ରୁଷ୍ଟି ନ ଗମଇ ପାଣିରୁ ପାତଳ ।
ପ ଅକ୍ଷର ମଣ୍ଡଳ ଶିଶିର ହେମମଏ,
ହେମାଳ ଭୂମି ରହି ନୋହେ ଘାଏ ।
ର ଅକ୍ଷର ମଣ୍ଡଳଟି ସର୍ବଦା ଶୀତଳ,
ଘୁ ଘୁ ଘୁ ଘୁ ଶବଦ ଶୁଭିଛି କୋଳାହଳ ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ହଂସରେ ଚରିତ,
ନ ବୁଝି ପାରିଲେ ଅର୍ଥ ବହୁତ ବିଚିତ୍ର ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାଆ ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ସଦଗୁରୁ,
ଆହୁରି କଥାଏ ଆଜ୍ଞା ହେଉ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ।
ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ମହାଶୂନ୍ୟ କାହକୁଟି କହି,
ତିନିଥରେ ତିନିଗୋଟି ଶବଦ ବନ୍ଧଇ ।
ନିର୍ବେଦ ବୋଲିବା କଥା କେମନ୍ତ ଶବଦ,
ବୁଝାଇ ବହିବା ମୋତେ ତତ୍ତ୍ୱ ଭେଦାଭେଦ ।
ନିଷ୍କାମ ବୋଲିବା କଥା କେମନ୍ତ ବିଧାନ,
ଏହା ମୋତେ ପ୍ରସନ୍ନେ କହିବା ନାରାୟଣ ।
ଅରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ଶବଦ ବୋଲିବା କି ହେତୁ,
 ଏ ସନ୍ଦେଶ ବୁଝାଇ କହିବା ଜ୍ଞାନ ତତ୍ତ୍ୱ ।
ଅନାମିକା ବୋଲିବାର କେବଣ ବିଭୁତି,
ଅନାମ ବୋଲିବା ପଦ କିସ ଆଦି ରୀତି ।
ଅକ୍ଷଏ ବୋଲିବା ପଦ କେମନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ,
ପହା ମୋତେ ପ୍ରସନ୍ନେ କହିବା ଗୁରୁଦେବ ।
ସଗୁଣ ନିର୍ଗୁଣ ବୋଲିବାର କେଉଁ ବିଧି,
ଏହା ମୋତେ ବିଚାରି କହିବା ଜ୍ଞାନ ସିଦ୍ଧି ।
ନିଗମ ଦୁର୍ଗମ ବୋଲି କେମନ୍ତ ପରାଏ,
ଏକଥା ଶୁଣି ମୋ କର୍ଣ୍ଣେ ମନେ ବଡ଼ ଭଏ ।
ଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀ ବୋଲିବାର ଶବଦ ତା କିସ,
ଏହା ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ହେଉ ହେ ବ୍ରହ୍ମପୁରୁଷ ।
କର୍ତ୍ତା ପ୍ରଭୁ ବୋଲିବାର କେବଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତ,
ବୁଝାଇ କହ ଏଥିର କାରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।
ଅଲେଖ ମହିମା ବୋଲିବାର କେଉଁ ହେତୁ,
ଏହା ମୋତେ ବୁଝାଇ କହିବା ଜାତୁ ମାତୁ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ବୁଝାଇ କହିବା ତିନି ଶୂନ୍ୟର ବିଚାର ।
ଠୁଳ ଶୂନ୍ୟ ପୁରକୁ ଶୁନ୍ୟେକ ବୋଲି କହି,
ବାବୁ ନିରାକାର ତୋର ଭୁବନ ଅଟଇ ।
ମହାନିତ୍ୟ ଭୁବନ ଶୁନ୍ୟେକ ବୋଲି କହି,
ସେ ଶୂନ୍ୟରେ ରହିଛନ୍ତି ମହିମା ଗୋସାଇଁ ।
ତହିଁ ଉପରକୁ ଅଛି ଅଲେଖ ଭୁବନ,
ଦ୍ୱିତୀୟ ଶୂନ୍ୟରୁ ଗୋଟେ ବୋଲାଉଛି ଶୂନ୍ୟ ।
ଗୁରୁ ବୋଲିବାର କଥା ପଚାରିଲୁ ଯାହା,
 ଶୁଣ ନିରାକାର ତୁ ହୋ ଅଗମ୍ୟ ସେ ଗହା ।
ଗଅ ଅକ୍ଷରଟୀ ଯେହୁ ଆଜ୍ଞାଟି ଗରିଷ୍ଟ;
ନ ପାଳି ପାରିଲେ ତାଙ୍କୁ ପଡୁଥାଏ ରିଷ୍ଟ ।
ରଅ ଅକ୍ଷରଟି ରକ୍ଷା ରକ୍ଷଣ ସେ ପଦ,
ବଚନ ଅବଜ୍ଞା କଲେ ପଡ଼ଇ ପ୍ରମାଦ ।

ପ୍ରଭୁ ବୋଲିବାର ପଦ ପ୍ରାଣଟି ଅଟଇ,
ଘରରୁ ଜୀବ ଛାଡ଼ିଲେ ପ୍ରାଣ ନାଶ ଯାଇ ।
କ୍ଷଅ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହ୍ନୁ ପରମ ପୁରୁଷ,
ଛଡ଼ାଇ ହୁଅନ୍ତେ ଜୀବ ଭବେ ଗଲା ନାଶ ।
ଉଅ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହ୍ନୁ ଭୂତାନ୍ତ ଭବିଷ୍ୟ,
ନ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ କାଳଭୟ କରେ ନାଶ ।
ସ୍ୱାମୀ ବୋଲିବାର କଥା ଶୁଣ ନିରାକାର,
ବୁଝାଇ କହିବା ତୋତେ ତହିଁ ର ବିଚାର ।
ସଅ ଅକ୍ଷର ଯେହ୍ନୁ ସତ୍ୟବାଦୀ ଅଟେ,
ନ ଧରି ପାରିଲେ କାଳ ମରଣହିଁ ଘୋଟେ ।
ନିଷ୍କାମ ବୋଲିବା ପଦ ଶୁଣ ବାବୁ ତୁହି,
ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରି ତୋତେ କହିଦେବା ଫେଇ ।
.... ଅକ୍ଷର ଯେହ୍ନୁ ସାକ୍ଷାତେ ସେ ନାମ,
ନିରୋଳାରେ ଥାଇ ନ ଲାଗଇ କାଳଯମ ।
ସ୍କାଆ ଅକ୍ଷରଟି ଯେହ୍ନୁ କାମନା ଅନଙ୍ଗ,
କାମନା ଦେହରେ ନାମ ହୋଇଥାଇ ସଙ୍ଗ ।
ଅଗ୍ନିର ଭିତରେ ଅଗ୍ନି ପଡ଼ିଲେ କି ପୋଡ଼େ ।
ଅଗ୍ନି କି ଅଗ୍ନି ସ୍ୱରୂପ ଖାଇବ କି ଦାଢୋ
ସେହିରୂପେ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ହୋଇଛନ୍ତି ସ୍ନେହ,
ଲିଙ୍ଗେ ବ୍ରହ୍ମ ପଶିଯାନ୍ତି ଲାଗିବ କି ମୋହ ।
ଜଳର ଭିତରେ ମୀନ ମରଇ କି ବୁଡ଼ି,
ସେହିରୂପେ ନିଷ୍କାମ ବ୍ରହ୍ମର ନିଆଁ ଧାଡ଼ି ।
ମୃତ୍ତିକା ପାଷାଣ ନୁହେ ଏକଠାରେ ରହି,
ମାଟିସଙ୍ଗେ ପଥର ଇ ଯିବ ମାଟି ହୋଇ ।
ସେହିରୂପେ ନିଷ୍ଠା ବ୍ରହ୍ମକାମନା ଭିତରେ,
କଳ୍ପଣାରୁ ସେ ମାୟା ନଭେଦେ ଅଙ୍ଗରେ ।
ନିର୍ଗୁଣ ବୋଲିବା କଥା ଶୁଣ ଆଦିକନ୍ଦ,
ବୁଝାଇ କହିବା ତୋତେ ତାର ଭେଦବନ୍ଧ ।
ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମଟି ଗୁଣ ଭିତରରେ ଥାଇ,
ଗାୟନ କରନ୍ତେ ଯଶ ପରା ରସ ପାଇ ।
ଗୁଣ ପାଶେ ..... ଶବ୍ଦ ଯେ ଚିହ୍ନି ପାରିବ,
ନିରାଧାର ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସେ ଦର୍ଶନ କରିବ ।
ନିର୍ବେଦ ବୋଲିବା କଥା ପଚାରିଲୁ ମୋତେ,
ସାବଧାନ ହୋଇଶୁଣ କୁହଇ ମୁଁ ତୋତେ ।
ନିଗମ ବ୍ରହ୍ମଟି ଯେହ୍ନୁ ବେଦାନ୍ତରେ ଥାଇ,
ନ ଚିହ୍ନି ପାରିବ ଯେବେ ଶାଆସ୍ତ୍ରେ ଭୁଲାଇ ।
ବେଦରେ ନିରୋଳ ରୂପେ ଥାଇ ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମ;
ବେଦତତ୍ତ୍ୱକୁ ନ ଚିହ୍ନି କରୁଥାନ୍ତି କର୍ମ ।
ତେଣୁ କରି ଭ୍ରମ ହୁଏ ସବୁଙ୍କର ଚିତ୍ତ,
ବେଦର ତତ୍ତ୍ୱଟି କେହି ନ ପାଆନ୍ତି ଅନ୍ତ ।
ଅକ୍ଷଏ ବୋଲିକା କଥା ଶୁଣ ଠୁଳବାସୀ,
ତତ୍ତ୍ୱବୋଧ କରି ତୋତେ କହିବା ବିଶ୍ୱାସୀ ।
ଓ ଓ ପାଶେ କ୍ଷମା ମାତ୍ରା ବସିଅଛି ଯେଣୁ,
କ୍ଷରକ୍ଷର ନାହିଁ ତହିଁ ଅଣାକ୍ଷର ତେଣୁ ।
ଅଲେଖ ମହିମା ପଦ ପଚାରିଲୁ ମୋତେ,
ଛଡ଼ଗୋଟା ଅକ୍ଷର ଭେଦାନ୍ତ ଅଦଭୂତେ ।
ଅ ଅ କ୍ଷ କ୍ଷ କ୍ଷର ଅର୍ଥ ଯେ କରିବ,
ଶରଣ ମାଗି ତା ପଦ୍ମପାଦରେ ନମିବ ।
ମ ମ ହି ହି ମା ମା କ୍ଷର ଯେ ଦେବ ଚିହ୍ନାଇ,
ପ୍ରତେଯିବୁ ତାରପାଦେ ଖଟିଥିବୁ ତୁହି ।
ଛଡ଼ ଗୋଟା କ୍ଷର ଯେହ୍ନୁ ପରଚେ କରିବ,
ମହିମା ଭଜିବା ତାର ସୁଫଳ ହୋଇବ ।
କେତେ ପ୍ରାଣୀ ନାମ ବୋଲୁ ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ,
କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରକେ ଜୀବ କି ତରଇ ।
ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ମୁକତି ପାଇବ,
ନୋହିଲେ ଲେଉଟି ଫେରି ଯମ ଦଣ୍ଡ ହେବ ।
ମହିମା ବୋଲିବା କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି,
ନିଜ ମହିମାର ଅନ୍ତ କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ।

କେହୁଣୀ ଠାବରେ ନାହିଁ ସବୁଠାରେ ଥାନ୍ତି,
ଆତ୍ମା ଜ୍ଞାନୀ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ଚରିତ ବିଧାନ,
ଲତାପ୍ରାଏ କଥାକେତେ କରିବା ଆଧାନ ।
ଆହୁରି କଥାଏ ତୋତେ କହିଦେବା ବାଛି,
ମନକୁ ତୋହର ଯେବେ ପ୍ରତେ ନ ପାଉଛି ।
ଗୁରୁ ବୋଲି ଉଚ୍ଚାରନ୍ତେ ଆଜ୍ଞା ବୋଲାଇଲା,
ଆତ୍ମାଭେଦି ଭଗତଙ୍କୁ ହିତାନ୍ତ ବୋଇଲା ।
ସ୍ୱାମୀ ବୋଲି ବଖାଣନ୍ତେ ଗଲା ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ,
ଉର୍ଦ୍ଧ ଆକାଶେ ଚାହିଁଲେ କିଛି ନ ଦିଶଇ ।
ପ୍ରଭୁ ବୋଲିବାକୁ ସେହୁ ପାଶେ ନ ରହିଲା,
ଅରୂପ ବୋଲନ୍ତେ ରୂପ ରେଖ ନ ଦିଶିଲା ।
ନିର୍ଗୁଣ ବୋଲନ୍ତେ ହେଲା ଗିରି ପ୍ରାଏ ଅଣସଯ ।
ସୁଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କୁ ହୁଏ ଫୁଲମାଳ ପ୍ରାୟ,
ସେ ବ୍ରହ୍ମକୁ କରି ସେ ପାରନ୍ତି ଆଏ ବୟ ।
ନିର୍ବେଦ ବୋଲନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ନ ବସିଲା କ୍ଷର,
ଅଦଭୁତେ ଯୁକ୍ତ ହେଲା ଶୂନ୍ୟର ଆକାର ।
ଲିର୍ଗୁଣ ବୋଲନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଗୁଣ ନ ଲାଗଇ,
ରଜ ବୀଜରୁ ସେ ପ୍ରଭୁ ବାହାର ଅଟଇ ।
ଅକ୍ଷଏ ବୋଲନ୍ତେ ତାର କ୍ଷୟ ବୃଦ୍ଧି ନାହିଁ,
ଅପାଲଟା ବ୍ରହ୍ମ ସେ ଯେ ପାଲଟ ନୁହଇ ।
ନିଷ୍କାମ ବୋଲନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ମଳ ହୋଇଲା,
ମାୟା ମୋହରେ ନ ପଶି ନିଷ୍ଚନ୍ତେ ରହିଲା ।
ଅନାମ ବୋଲନ୍ତେ ତାର ନାମ ରାଶି ନାହିଁ,
ରୂପରେଖ ଧରି ଆକାଶକୁ ଉଡ଼ି ଯାଇ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମର ନିର୍ଣ୍ଣୟ,
ଏ ଘଟ ଭିତରେ ତୋର ଭେଦ ଥୟ ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁସାଇଁ,
ଜୀବ ଆତ୍ମା ନିଜ ସ୍ଥାନ କେମନ୍ତ ଅଟଇ ।
ପରମର ନିଜ ସ୍ଥାନ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାର,
ଭୋ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଆଜ୍ଞା କର ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶୁଣ ବାବୁ ନିରାକାର ଆତ୍ମାର ବିଚାର,
ଜୀବ ନିଜ ସ୍ଥାନ ଘର ଯେମନ୍ତ ପ୍ରକାର ।
କାଚ ଘଟ ଭିତରେ ଯେ ପୂରିଥାଇ ଜଳ,
ଯେତେ ସୀମାନ୍ତର ଥାଇ ଦିଶେ ଢଳଢଳ ।
ସେହି ରୂପେ ଜୀବଆତ୍ମା ଏ ଘଟରେ ଅଛି,
ଜୀବ ନିଜ ସ୍ଥାନେ ଜଳ ବୁନ୍ଦେ ଆଚ୍ଛୋଶିଛି ।
ସେ ଭିତରେ ଜୀବଆତ୍ମା ଅଛି ମୀନ ପ୍ରାଏ,
ଜଳ ପଙ୍କ ହ୍ରଦହିଁ ନ ଲାଗେ ତାଙ୍କ କାଏ ।
ପାଣିର ଫୋଟକା ପ୍ରାଏ ତହିଁର ଆକାର,
ସେହି ସ୍ଥାନେ ଜୀବ ଆତ୍ମା କରୁଛି ବିହାର ।
ଜୀବ ଆତ୍ମା ରୂପ ଦିଶେ କୁଙ୍କୁମ ବରଣ,
ତାହାର ପୁତ୍ର ଅଟନ୍ତି ଚିଆ ଚଇତନ ।
ଅକ୍ଷାତେ ଯୁବତୀ ଜାଣୁ ଯଉବନ ଅଛି,
ଏ ଘଟରେ ଏକଶତ ପଣକୁ ଯେ ଗଛି ।
ଯୁବତୀ ବୋଲନ୍ତେ ଜୀବ ଭୋଗ ବିଳସିଲା,
ପରମ ସାକ୍ଷୀ ରୂପରେ ଅଲଗା ବସିଲା ।
ତେଣୁକରି ଜୀବଆତ୍ମା ପଶୁଅଛି ଆପେ,
ବଡ଼ଶୀ କଣ୍ଟାରେ ମୀନ ଆୟଉ ଯେ ରୂପେ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ଆତ୍ମା ଭେଦାଭେଦ,
ଶରୀ ଅର୍ଥ ବ୍ରହ୍ମ ଗୀତା ନିରୂପଣ ପଦ ।
ପରମ ପବିତ୍ର ଏବେ ଶୁଣ ସାବଧାନେ,
ତୁ ଯେବେ ଅପ୍ରତେ କଲୁ କହୁ ତୋ ବଚନେ ।
ଶୁକ୍ଳାମ୍ବର କାନ୍ତି ବେଦ ତହିଁର ଆସ୍ଥାନ,
ପବନ ଚଳୁଛି ତହିଁ କ୍ଷଣେ ନାହିଁ ଶୂନ୍ୟ ।
ସିଂହାସନେ ବସିଛନ୍ତି ପରମ କୁଶଳ,

କୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ରରୁ ଜିଣି ଅସ୍ଥାନ ଶୀତଳ ।
ତହିଁର ପାରୁଶେ ନାସା ପବନର ଘର,
କମାର ଧୁକଣାପ୍ରାଏ ତହିଁର ଆକାର ।
ସେହିଠାରୁ ପବନ ହେଉଛି ଆତଯାତ,
ଯନ୍ତ୍ର ସୂତ୍ରେ ଫେରୁଅଛି ଏ ଦେହ ସୁଚେତ ।
ଯେସନେକ କୀଟ ଟାଣିଥାଇ ଜାଲ ତାର,
ସେରୁପେ ପବନ ହୁଏ ଏଘଟେ ସଞ୍ଚାର ।
ଏ ଜୀବ ପରମ ଯେତେ ଦିନ ଘରେ ଥାଇ,
ତେତେଦିନ ମାତୃପିଣ୍ଡ ସ୍ନେହ ପାଉଥାଇ ।
ପାଣି ପବନରେ ପିଣ୍ଡ ହୋଇଅଛି ଜାତ,
ଜୀବ ପରମଟି ଏ ଘଟରେ ସାମରଥ ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ଜୀବମର୍ମ କଥା,
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ମନେ ଧର ହେତୁ ଚେତା ।
କୋଟିଏ ଜନ୍ମର ସାଧି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୋଇଛି,
ହେତୁ ନ ଧରି ପାରନ୍ତେ ଅଯଶ ହୋଇଛି ।
ହଅ ଅକ୍ଷରକୁ ପ୍ରତେ ହୁଅ ନିରନ୍ତରେ,
ମମକ୍ଷର ଲାଗିଅଛି ତହିଁର ପାଶରେ ।
ମାମା କ୍ଷର ବସିଅଛି ତହିଁର ପାଖକୁ,
ଏକ ଠାରେ ଥାଇ ନାଚୁଅଛି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ।
ଏହିରୂପେ ଚାରିଯୁଗ ଯାଉଅଛି ବହି,
ହେତୁ ବ୍ରହ୍ମ ନିଜ ନାମ ନ ପାବନ୍ତି କେହି ।
ଅଅକ୍ଷରେ ଅବ୍ୟୁଗତ ଅବନା ଅଟଇ,
ତାହାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଲେ ହେତୁ ବୁଡ଼ିଯିବ ନାହିଁ ।
ଲଲକ୍ଷର ଲାଗିଅଛି ତହିଁ ର ପାଶକୁ,
ସତ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ କରିକେହି ନାହିଁ ଚିହ୍ନି ବାକୁ ।
ଖଖ କ୍ଷର ବସିଅଛି ତହିଁର ଆଗରେ,
ଛଡ଼କ୍ଷର ଗୁନ୍ଥାଅଛି ଅନାମିକା ଡୋରେ ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ବୃତ୍ତାନ୍ତ,
ତୋ ଦେହରେ ଭେଦି ତୁ ହୋ କର ଆଦିଅନ୍ତ ।
କର୍ଣ୍ଣ ଶିର ଚତ୍ରରୁ ଲାଗିଛି ସୂତା ପ୍ରାଏ,
ଯନ୍ତ୍ର ଚଳୁଅଛି ତହିଁ ପବନର ଦେହେ ।
ପରମ ମଣ୍ଡଳୁ ଚଲା ହେଉଅଛି କଳ,
ତାର ଲାଗିଛି ଆଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ଅଗ୍ରର ମଣ୍ଡଳ ।
ତେଣୁକରି ପବନ ଚଳୁଛି ସର୍ବଠାରେ
ଭେଦରୂପେ ନିଶବଦେ ଖେଳୁଛି ଦେହରେ
ଜୀବ ମଣ୍ଡଳରୁ ତହିଁ ଲାଗିଅଛି ଧାରା,
ରୁଧିର ପଡୁଛି ଦେହେ ଜଳ ପ୍ରାଏ ତୋରା ।
ତେଣୁକରି କଞ୍ଚାଅଛି ସର୍ବାଙ୍ଗ ଶରୀର,
ଯେଉଁଠାରେ ଖଣ୍ଟି ଦେଲେ ବହଇ ରୁଧିର ।
ହେତୁ ମଣ୍ଡଳ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଲାଗିଅଛି ଲତା,
ଶ୍ରୁତା ଶ୍ରୁତି ହେବାରୁ ଭାବୁଛି ସର୍ବ କଥା ।
ସର୍ବାଙ୍ଗଶରୀରେ ଲାଗିଅଛି ଚେତାଗ୍ରହ,
ଯହିଁରେ ଛୁଇଁଲେ ଚିଆଁଉଛି ଏହି ଦେହ ।
ନିଅ ନାମ ମଣ୍ଡଳରୁ ନିଦ୍ରା ପ୍ରସରୁଛି,
କୁହୁଡ଼ି ପରାଏ ଏ ଶରୀରେ ଘୋଟିଅଛି ।
ଓଁ ମଣ୍ଡଳରୁ ଆଳସିକ ଉଦେ ହୋଇ,
ପିଣ୍ଡ ଅଶକତ କରି ଆଶାରେ ଘାରଇ ।
କାଳର ଅଙ୍ଗରୁ ଅଙ୍ଗେ ପଡ଼ିଗଲେ ଛାଇ,
ଦେହଧାରୀ ହୋଇ ଯେତେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଶୋଇ ।
ଶୁଣିଲୁକି ନିରାକାର ଦେହର ଭେଦାନ୍ତ,
ବୁଦ୍ଧି ଯାର ଥାଇ ତାକୁ ବୋଲି ଜ୍ଞାନବନ୍ତ ।
ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନେ ମୋର ନ ଧରିବ ଦୋଷ,
ମୂର୍ଖ କବି ଅଟଇ ମୁଁ ବାଳୁତ ବୟସ ।
କୃପା କରିଥିବ ଦେଇ ଆଶିଷ କଲ୍ୟାଣ,
ସାଧ ସୁଜ୍ଞଜନଙ୍କ ଚରଣେ ମୋ ଶରଣ ।
ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ପଦ ସାରସ୍ୱତ,
ମହାନିତ୍ୟ ଭୁବନରୁ ହୋଇଛି ଉକତ ।
ଅନାମ ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମ ମହିମା ଅଶେଷ,

ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା ଭଣେ ଭୀମ ଦାସ ।
ଇତି ଶ୍ରୀ ନିରୂପଣ-ଗୀତା ସୁଜନ ଜନ-ହିତା
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଜୀବ ପରମ ଚରିତ
କଥନେ ଭେଦାଭେଦ ବର୍ଣ୍ଣନେ ଆଗମ
ନିଗମ ବିଚାରଣ ଗୁରୁଦେବ ପ୍ରସନ୍ନେ
ନାମ ତ୍ରୟୋଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ନିରାକାର ଉବାଚ
ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁଦେବ,
ବ୍ରହ୍ମନିରୂପଣ ଜ୍ଞାନୀଜନଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ସକଳ କହିଲେ ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ ଫେଇ,
ବେନି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ମନେ ପ୍ରତେ ଗଲି ମୁହିଁ ।
ସକଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ମୋତେ ବୁଝାଇ କହିଲ,
ଆହୁରି କଥାଏ ସ୍ୱାମୀଗୁପତେ ରଖିଲ ।
ଅବଧୂତ ଅଣାକାର ଅବ୍ୟଗତ ମଣି,
ଆଶ୍ରୟ କରିଛି ପାଦେ କେଉଁ ନାମ ଘେନି ।
ବ୍ରହ୍ମ କର୍ମ ଆଦ୍ୟ ଅନ୍ତ କହ ମୋ ଆଗର,
ଏତେ ବୋଲି ନିରାକାର ଧରି ଶ୍ରୀପୟର ।
ଅନାମ ବ୍ରହ୍ମର ଅଙ୍ଗ ଚିହ୍ନାଇ କହିଲ,
ତ୍ରିପୁର ସଂସାର ମୋତେ ଉଦ୍ଧରି ଧଇଲ ।
ସତ୍ୟ କଥା କରି ମୋତେ କହ ଭକ୍ତି କଥା,
ନିରାକାର ବଚନେ କହନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ବେତ୍ତା ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ନିରାକାର,
ବ୍ରହ୍ମ ଭକତିର କଥା ଅତି ନିରାଧାର ।
ଶାନ୍ତଶୀଳ ଦୟା କ୍ଷମା ହୃଦରେ ବହିବୁ,
ବଚନ ଶୁଣି ପ୍ରଥମେ କୋପିତ ନୋହିବୁ ।
ପୃଥିର ପରାଏ ଦେହ ଯେ ସହି ପାରୁଛି,
ମାୟା ମୋହ ଜିଣି କିଛି ଦିନ ସେ ରହୁଛି ।
ଧୀର ସମୀର ହୋଇବୁ ନ କରିବୁ ରୋଷ,
କ୍ରୋଧ ତମ ଜାତ କଲେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ନାଶ ।
ମେଦିନୀ ପରାଏ ଯେବେ କରିପାରୁ ଶ୍ରମ,
ଅଙ୍ଗରେ ଖେଳିବ ତୋର ଅନାମିକା ବ୍ରହ୍ମ ।
ଜଳ ପ୍ରାଏ ଯେବେ ମନ ହେବ ଅକାରଣ,
ତେବେ ଲଭିବୁ ବ୍ରହ୍ମକୁ କହୁଅଛି ଜାଣ ।
ମେଦିନୀରେ କେତେ କଥା ଉପଦର୍ପ ନାହିଁ,
ବସୁମତୀ ଯେଉଁ ରୂପେ ସମ୍ଭାଳିଛି ମହୀ ।
ସେହିରୂପେ ଯେବେ ବାବୁ ହେବ ତୋର ଅଙ୍ଗ,
ଅନାମ ବ୍ରହ୍ମରେ ନିଶ୍ଚେ ହୋଇବୁ ତୁ ସଙ୍ଗ ।
ଜଳ ଯେ ବରଷା କରେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତର,
ସର୍ବଠାରେ ପଡ଼ଇ ସେ ଥାଇ ଅନ୍ତର ।
ଜଳଆରଭି ପରାଏ ଧର୍ମ କର ତୁ ହୋ ବାବୁ,
ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମର ଭଗତ ଯେବେ ହେବୁ ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦେ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରତିଦିନ,
ଅମୃତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡୁ ଅଛଇ କିରଣ ।
ତେଜ ପଡିଲା ମାତ୍ରକେ ହୋଇଲା କି ମାରା,
ସର୍ବସମ ଦିବାକର ଅଟେ ତାଙ୍କ ଧାରା ।
ଯେଣୁ ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମର ଆଜ୍ଞା ଛନ୍ତି ବହି,
ତେଜ ପଡ଼ି କୃତ ଦୋଷ ହେଉଅଛି ଦହି ।
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାଏ ଧର୍ମ କରିବୁ ଯେମନ୍ତେ,
ଅଲେଖ ବ୍ରହ୍ମର ପୁତ୍ର ହେବୁ ତୁ ସାକ୍ଷାତେ ।

ପବନ ପରାଏ ଦିକ୍ଷା ହେବୁ ତୁ ସାକ୍ଷାତେ ।
ପବନ ପରାଏ ଦିକ୍ଷା ଯେବେ ତୁ କରିବୁ,
ଚାରିଯୁଗେ ମାୟା ମୋହ ଦୁସ୍ତରୁ ତରିବୁ ।
ପବନ ଯେ ବହୁଅଛି ନବଦ୍ୱୀପା ମହୀ,
ସର୍ବଠାରେ ହାବୋଡ଼ାଇ ଅନ୍ତର ନ ଥାଇ ।
ଗନ୍ଧ ପରକଟ ଯେତେ ଆମିଷ ବିଷର,
ସର୍ବଠାରେ ଭ୍ରମି କରୁଥାଇ ଏକାକାର ।
ସାମାନ୍ୟ ଧର୍ମରେ ଦୋଷ ନ ଲାଗଇ ତାଙ୍କୁ,
ଯେଣୁ ଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି ଶୂନ୍ୟାଧି ବ୍ରହ୍ମକୁ ।
ପବନ ପରାଏ ଦିକ୍ଷା ଧର ତୁ ହୋ ବାବୁ,
ଭଲ ମନ୍ଦ ଦୁଇ କଥା ଅନ୍ୟ ନ କରିବୁ ।
ପବନ ଧର୍ମେ ଚାଲିଲେ ନ ଲାଗଇ କିଛି,
ତତ୍ତ୍ୱ କରି ଧର ବାବୁ ବୁଝାଇ କହୁଛି।
ସକଳ ସମାନ ତୁ ହୋ କର ଅବିକାର,
ଚାରିଯୁଗେ ନାମ ବହିଥିବୁ ନିରାକାର ।
ଅଗ୍ନିର ପରାଏ ଦିକ୍ଷା କରସିରେ ବାବା,
ତୁ ଯେବେ ଅପ୍ରତେ କଲୁ ବୁଝାଇ କହିବା ।
ଅନଳ ଯେସନେ ହୁତାଶନେ ଜଳୁଥାଇ,
ଭଲ ମନ୍ଦ ଏକ କରି ସମସ୍ତ ଭକ୍ଷଇ ।
ଗୁଡ଼ ଘୃତ ତରୁତୃଣ ପତଙ୍ଗ ସହିତେ,
କାଟ ପଶୁ ମାନବ ମସ୍ରାଦି ପରିଯନ୍ତେ ।
ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ନ ବାରଇ କରଇ ଆହାର,
ଖାଦ୍ୟ ଅଖାଦ୍ୟ ଅମେଧ ସର୍ବ ସମାଚାର ।
ଅନଳ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ନୁହଇ ସେ ଭ୍ରଷ୍ଟ,
ସବୁ ମଣିଥାଇ ସେ ରନ୍ଧନହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ଅନଳ ପରାଏ ଦିକ୍ଷା କର ଆଦିକନ୍ଦ,
ତେବେ ତୁ ପାଇବୁ ସେ ଧର୍ମର ଭେଦାଭେଦ ।
ବିଚାର ଆଚାର କଲେ ନ ପାଇଟି ବ୍ରହ୍ମ,
ବର୍ଣ୍ଣଭେଦ କଥା ଯେତେ ସବୁଏ ଅଧର୍ମ ।
କାମ କ୍ରୋଧ ଲୋଭ ମୋହ ବ୍ରହ୍ମକୁ ନ ପାଇ,
ଅନର୍ଥ ଗୋପ୍ୟରେ ସର୍ବେ ଯାଉଛନ୍ତି ବହି ।
ଦେଖିବା ଶୁଣିମା ଯେତେ କହିବା ବୋଲିବା,
ପ୍ରକୃତି ବିକାର ସବୁ ମନରୁ ଭୁଲିବା ।
ପଢିବା ଶୁଣିମା ଅର୍ଥ ସମ୍ପଦ ଏ ସବୁ,
ବେଦର ବୋଲଣା ତହିଁ ନ ଥାଇଟି ପ୍ରଭୁ ।
ଏବେ ଦୃଢ ବକ୍ଷେ ଧର ନାମ ବ୍ରହ୍ମଶିକ୍ଷା,
ଅନ୍ତର ର କରି ସବୁ ମଣିଥିବୁ ଏକା ।
ମହିମାକୁ ଭଜିଲେ ତୁ ମହୀରେ ରହିବୁ,
ଗୁରୁ ଚରଣ ଧଇଲେ ଜ୍ଞାନ ତୁ ପାଇବୁ ।
ବଡ଼ ପ୍ରଭୁ ଆଶ୍ରେ କର ପାଇବୁଟି ସିଦ୍ଧି,
ଏବେ ନିରାକାର ତୁ ବିଚାର ବଡ଼ ବୁଦ୍ଧି ।
ମହାବ୍ରହ୍ମେ ଆଶ୍ରେ କଲେ ମାୟା ମୋହ ଯାଇ,
ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ସେବିଲେ ମହତ୍ୱଟି ପାଇ ।
ଯେଡ଼େ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଭଜିବୁ କର ତେଡ଼େ ବୁଦ୍ଧି,
ନ୍ୟାୟକୁ ବିଚାରି ଥିବୁ ଯେସନେ ବାରିଧି ।
ରୂପେ ଥାଇ ଅରୂପକୁ ଲଗାଅ ତୁ ଦୃଷ୍ଟି,
ତେବେ କ୍ଷୟ ଯିବ ତୋର କଳ୍ପନା ଅରଷ୍ଟି ।
ବେଦେ ଥାଇ ନିର୍ବେଦକୁ ଧ୍ୟାନ ତୁ କରିବୁ,
ବେଦାନ୍ତ ଛାଡ଼ିଲେ ଅରୂପରେ ଲୀନ ହେବୁ ।
ଦେହ ଧଡ଼ିଅଛୁ ଅଦେହକୁ କର ଆଶା,
ତେବେ ତୁ ପାଇବୁ ବାବୁ ନିଶବଦେ ବସା ।
ବେଦାନ୍ତ ଦେହକୁ ବାବୁ କାହିଁ ପକାଇବୁ,
ଏ ଶରୀର ଛାଡ଼ିଲେ ତୁ ଜ୍ଞାନ କି ପାଇବୁ ।
ଏହି ଘଟ ଥିଲେ ସବୁ ଅଛି ଜ୍ଞାନ ଧ୍ୟାନ,
ଅନୁଭବ ପଥେ ଥୁଅ ଅମନରେ ମନ ।
ଏ ଦେହ ଛାଡିଲେ କିଛି ଜ୍ଞାନ ଆଉ ନାହିଁ,
ଅଣହେତୁ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମ ପାଇବୁ ତୁ କାହିଁ ।
ଶବଦରେ ଥାଇ ଅନାମକୁ କରି ଲୟ,

ତେବେ ସେ ତୁଟିବ ତୋର ଯୋନିଜନ୍ମ ଭୟ ।
ଆକାରରେ ଥାଇ ଅଣ ଆକାରକୁ ଭଜ,
ବୃଥା ତୃଣ ପ୍ରାୟେ ଦେହ କର ତୁ ନିର୍ଲ୍ଲଜ ।
ତୁଠର ପଥର ପ୍ରାୟେ କର ତୋର ହିଆ,
ତେବେ ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ତୋତେ ହେବ ଦୟା ।
ସହିବା ଲୋକଟି ଅଟେ ବଡ଼ ସାମରଥ,
କହିବା ଲୋକଟି ଜାଣ ଦୁର୍ଜ୍ଜନ ପତିତ ।
ଅଳପ ବୁଦ୍ଧିଟି ଯାର ନ ପ୍ରାଏ ବ୍ରହ୍ମକୁ,
ଇତର ମଣଇ ସେତୁ ସତ୍ୟାଦି ଧର୍ମକୁ ।
ମନେ ନ ଧରିବୁ ତୁହୋ ପରବଶ କଥା,
ଆପଣା ବୁଦ୍ଧି ଠାକୁର ପରବୁଦ୍ଧି କୁତ୍ତା ।
ବିଷୟ ସଙ୍ଗ ମେଳରେ ଧର୍ମ ନ୍ୟାୟ ଯାଇ,
ଆପେ ଅପରାଧୀ ହୋଏ ଧର୍ମକୁ ନ ପାଇ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ଭକ୍ତିର ବିଚାର,
ପାରିବୁ ଯେମନ୍ତ ଏହି ପ୍ରକାରେ ବିହର ।

ନିରାକାର ଉବାଚ

ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଗୁରୁସାଇଁ,
ଅଣରୂପ ବ୍ରହ୍ମ କେତେ ବେଗ୍ର ସେ ଅଟଇ ।
କେତେହେଁ ଚଞ୍ଚଳ କେତେ ନିଶ୍ଚଳ ସେ ପ୍ରଭୁ,
ଏ କଥା ବିସ୍ତାରି ମୋତେ ଫେଡ଼ି କହ ସବୁ ।
ଧରିବି ବୋଇଲେ ହସ୍ତେ ଧରା ନ ଦିଅଇ,
କି ପ୍ରକାରେ ସେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ସମ୍ଭାଳିବି ମୁହିଁ ।
ଅବନ୍ଧା ଅଛନ୍ଦା ସେ ଯେ ଅବାରଣ ମୂର୍ତ୍ତି,
କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ତାକୁ କରିବଇଁ ସ୍ଥିତି ।
ଏ କଥା ବିସ୍ତାରି ମୋତେ କହ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା,
ଅନୁମାନ କରନ୍ତେ ଲାଗଇ ବହୁ ଚିନ୍ତା ।

ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉବାଚ

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଠୁଳ ଶୂନ୍ୟବାସୀ,
ସଂଶୟ ଫିଟାଇ ତୋତେ କହିବା ପ୍ରକାଶି ।
କୋଟିଏ କାମରୁ ଜିଣି ବ୍ରହ୍ମର ପ୍ରତାପ,
ଅବକାଶ ହେଲେ ତିନି ପୁର ଦିଏ ଧାପ ।
କୋଟିଏ ଅନଳୁ ଜିଣି ଗରମ ଉଷ୍ମମ,
ଓଦଳ ହୋଇଲେ ନୁହେଁ ତପତ ଉଷ୍ମମ ।
କୋଟିଏ ପାରରୁ ଜିଣି ତେଜ ତା ପ୍ରଚଣ୍ଡ,
ଆୟଉ ନ ରହେ ଏହୁ ରଜବୀର୍ଯ୍ୟା ପିଣ୍ଡ ।
କୋଟିଏ ଜ୍ୟୋତିରୁ ଜିଣି ରୂପ ପରକାଶ,
ସେ ବ୍ରହ୍ମ ଉଠିଲେ ମନ ପାଞ୍ଚନା ଅଶେଷ ।
କୋଟିଏ ସୁର୍ଯ୍ୟରୁ ଜିଣି ମହାବାହୁ,
କୋଟିଏ କାଳରୁ ଜିଣି ତେଜ ମହାରାହୁ ।
କୋଟିଏ ବୀର୍ଯ୍ୟାରୁ ଜିଣି ଅଟଇ ସେ ବୀର୍ଯ୍ୟା,
ବୋହି ନେବା ଆଣିବାକୁ ନୁହଇ ସେ ସଜ ।
କୋଟିଏ ପ୍ରେମରୁ ଜିଣି ଅଟଇ ସେ ପ୍ରେମ,
ଧରି ନ ପାରିଲେ ମନ ବୁଦ୍ଧି କରେ ଭ୍ରମ ।
କୋଟିଏ ବ୍ରହ୍ମରୁ ଜିଣି ଅଟେ ବ୍ରହ୍ମସାର,
କୋଟିଏ ପ୍ରକୃତି ପରେ କରଇ ବିହାର ।
ମହାପରବତ ଦାରୁ ରଞ୍ଜକରୁ ବେଗ,
ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନିମିଷକେ କରେ ଭୋଗ ।
କୋଟିଏ ସମୁଦ୍ରଠାରୁ ପ୍ରଳୟ ହୁଅନ୍ତି,
ମେରୁଦ୍ରୁମ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ କାକୁ ନ ରଖନ୍ତି ।
କୋଟିଏ ଅନ୍ଧାରୁ ଜିଣି ଅଟନ୍ତି ଯେ ନିଶି,
ଭଗତ ପଶିଲେ ତହିଁ ଲେଉଟି ନ ଆସି ।
କୋଟିଏ ଅଙ୍ଗରୁ ଜିଣି ଅଙ୍ଗ ସାରସ୍ୱତ,
ସର୍ବଠାରେ ବୁଲି ଯାଇଅଛି ପ୍ରଭୁ ହସ୍ତ ।
କୋଟିଏ ରସରୁ ଜିଣି ଅଟେ ମହାରସ,
ଭଗତ ଜନେ ଅପ୍ୟାନ କରି ହୋନ୍ତେ ତୋଷ ।
କୋଟିଏ ଭାଗରୁ ଜିଣି ଅଟନ୍ତି ସେ ଗରୁ,
ତେଣୁକରି ବୋଲନ୍ତି ଅଲେଖ ମହାମେରୁ ।
କୋଟିଏ ବେଦରୁ ଜିଣି ଅଟନ୍ତି ସେ ବେଦ ,

ତା ଶୁଣି ଗାୟନ କଲେ ଛିଡ଼ଇ ସମ୍ବାଦ ।
କୋଟି କୋଟି ବିଷୟରୁ ତା ବିଷୟା ଭାରି,
ଅଳପକେ ନୁହେଁ ତାକୁ ଆଏ ବଏ କରି ।
କୋଟି କୋଟି ନାମର ଉପରେ ଅଟେ ନାମ,
କୋଟି ଯମରାଜା ପରେ ଅଟଇ ସେ ଯମ ।
କୋଟି କୋଟି ଲିଙ୍ଗ ପରେ ଅଟନ୍ତି ସେ ଲିଙ୍ଗ,
କୋଟି ସିଂହ ବପୁ ପରେ ଅଟନ୍ତି ସେ ସିଂହ ।
କୋଟି କୋଟି ବୀର ପରେ ଅଟନ୍ତି ସେ ବୀର,
କୋଟି ଧର୍ମରେ ସେ ଅଟନ୍ତି ଯେ ଧରଧର ।
କୋଟି କୋଟି ହାକିମରେ ଅଟନ୍ତି ହୁକୁମ,
ଅଲେଖ ପ୍ରଭୁ ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ମେରୁ ଖମ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମର ବୃତ୍ତାନ୍ତ,
କୋଟି ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମରୁ ଅଟନ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ।
କୋଟି କୋଟି ଭେଦ ପରେ ଅଟନ୍ତି ସେ ଭେଦ,
ଅନାମିକା ବ୍ରହ୍ମ ସେ ଏକାନ୍ତ ଗୋଟା ପାଦ ।
ଗୁରୁଯୁଗେ ବୈଷ୍ଣବ ରୂପରେ ଅଛନ୍ତି,
ସେହି ଏକା ଯୋଗୀ ସର୍ବେ ଭେଗ୍ୟାଦି ଅଟନ୍ତି ।
ସମସ୍ତେ ଏ କଳ୍ପନା କ୍ଷରନ୍ତେ ଉତ୍ପତ୍ତି,
ଏକା ଅକଳ୍ପଣା ସ୍ୱାମୀ ଅନାଦି ଅଛନ୍ତି,
ସେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଯେଉଁମାନେ କରିବ ଭଗତି
ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତରୁ ଗୁଣ ପରାଏ ଦିଶନ୍ତି ।
ସେହି ଏକା ଅଲେଖଙ୍କ ଭଗତ ଅଟଇ,
ଛପ୍ପନକୋଟି ପୁରୁଷ ସ୍ୱାମୀ ନିଷ୍କାମ ଶରୀର,
ସକଳ ଶବଦ ସିନା ଅଟେ ଭଗତର ।
ତାରଣ ମାରଣ ତହିଁ ଥାଇ ଦୁଇ କଥା,
ଆଜ୍ଞାବଳେ ମୁକତି ସେ ଦେବାକୁ ଶକତା ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ଭକ୍ତିରସ ବାଣୀ
ହେତୁ ଚେତା କରିଥିବୁ ଅନ୍ତର୍ଗତେ ଜାଣି ।
ଆହୁରି କଥାଏ ତୋତେ କହିବା ବୁଝାଇ
ସାବଧାନ ହୋଇ ବାବୁ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ।
ସେ ବ୍ରହ୍ମର ଦର୍ଶନ ଭଜନ ସବୁ ନାସ୍ତି
ଚିତା ପଇତା ଆବର ଗୋମୟ ବିଭୁତି ।
ଡୋର କଉପୁନୀ ଆଦି କିଛି ନାହିଁ ତହିଁ,
ନିଷ୍କଙ୍କ ବ୍ରହ୍ମ ସେ ଯେ କଳଙ୍କ ନ ଥାଇ,
ଇଟାଭାର ବର୍ଣ୍ଣ ମୁଦା କାହିଁ ନାହିଁ କିଛି,
ନିର୍ମଳ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ କିଛି ନ ଲାଗୁଛି,
ନିର୍ମଳ ବ୍ରହ୍ମ ଶରୀର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ,
ଏକାନ୍ତେ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କ କେହି ନାହିଁ ସଙ୍ଗ ।
ଡୋର ଆଉବନ୍ଧ ସେହୁ ଲଗାଇବ କାହିଁ,
ସଦା ନିଦ୍ରାବ୍ରହ୍ମ ତାଙ୍କ କଟିବନ୍ଧ ନାହିଁ ।
କଷା କଉପୁନୀ ସେ ଯେ କି କରିବ ବୋହି,
ନିଆମିଷା ଅଙ୍ଗ ଯାର ଯୋନିଅଣ୍ଡ ନାହିଁ ।
ଦ୍ୱାର ଫିଟିଥିଲେ ସିନା ଲାଗିବ କବାଟ,
କିସ କରିବ କୌପୁନୀ ଯାର ନାହିଁ ବାଟ ।
ମୁଦ୍ରୁରା କାହିଁରେ ଦେବ ଶ୍ରବଣ ଯା ନାହିଁ,
ସେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଏତେ କର୍ମ ଲାଗି ନ ପରିଇ ।
ବେନିସ୍ତନ ଆସ ପୁଷ୍ପ ନାହିଁ ତାର ଅଙ୍ଗେ,
ରଜ ବୀର୍ଯ୍ୟା ନାହିଁ ନ ଲାଗଇ କାହା ସଙ୍ଗେ ।
ଶିର କମଳ ଯାହାର ମଥା କେଶ ନାହିଁ,
ଇଟା ବାନ୍ଧିବାକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିବ ସେ କାହିଁ ।
ଅବ୍ୟକତ ବ୍ରହ୍ମ ସେ ଯେ ବଚନ ନ କହେ,
କର୍ମାଦି ପଥରେ କଦାଚିତ ବଶ୍ୟ ନୋହେ ।
ଭେଖବାନା ଯେତେ ସବୁ ଆଦି ମଣ୍ଡନରୁ,
ସବୁ କ୍ଷରିତ ହେଉଛି ମହିମା ଅଙ୍ଗରୁ ।
ଆଦି ଭୁବନରୁ ସର୍ବ ସର୍ଜନା ହେଉଛି,
ଅଲେଖ କୁ ଲଗାଇଲେ ନ ଲାଗଇ କିଛି ।
ଭେଗ ଯୋଗ ଲାଗିଅଛି ଆଦି ମନ୍ଦିରରୁ,
ସବୁ ରଚନା ହେଉଛି ଅନନ୍ତ ଗର୍ଭରୁ ।

ଯେତେଠାରୁ କଲ୍ପଣ ରଞ୍ଜନା ହେଉଅଛି,
ତେତେ ସିମାନ୍ତରରୁ ଜଳ ପବନ ଲାଗିଛି ।
ତହିଁ ମଧ୍ୟେ ରାଜ ବୀର୍ଯ୍ୟା ସଞ୍ଚରୁଛି ପିଣ୍ଡ,
ସର୍ବ ଏ ଉତିଷ୍ଟ ଯେତେ ଭାଷୁଅଛି ତୁଣ୍ଡ ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ଜ୍ଞାନର ବିଚାର,
ଶ୍ରୀକୁଣ୍ଠ ବୈକୁଣ୍ଠ ପଦ ହେତୁ ଚେତା ଧର ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଭକ୍ତି କରିଗଲେ ବହି,
ହେତୁ ଘର ଗୋଚର କାହାକୁ ଜାଣ ନାହିଁ ।
ହେତୁ ସେତୁ ବୋଲିବାର ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି,
ହେତୁ ପଦକୁ ଯେ କେହି ଲଭି ନ ପାରନ୍ତି ।
ଜ୍ଞାନ ବୋଲି ଉଚ୍ଚାର କରନ୍ତି ସର୍ବ ମୁଖେ,
କାହା ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି ମିଳେ କେତେ ଦୁଃଖେ ।
ଭଗତି ବୋଲିବା କଥା ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି,
ଭାବି କରି ବ୍ରହ୍ମେ ଲୀନ ହୋଇ ନ ପାରନ୍ତି ।
ବୁଦ୍ଧି ବୋଲିବାର କଥା ପାଞ୍ଚୁଛନ୍ତି ସର୍ବେ,
ନ ଜାଣନ୍ତି ବିଚାର ଲାଗିଛି କେତେ ମାର୍ଗେ ।
ଧର୍ମ ବୋଲିବାର କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି,
ନ ବୁଝନ୍ତି କି ପ୍ରକାରେ ରହିଛି ଧରତୀ ।
ଛପ୍ପାକୋଟି ଜୀବବୋଲି ଶାସ୍ତ୍ରେ ଅଛି କହି,
କେତେ କୋଟି ଜାତ ହେଲା କରେ ଲେଖା ଯାଇ ।
ଅଲେଖ ପୁରୁଷ ନିର୍ଭା କରିଛନ୍ତି ସବୁ,
ସବୁଙ୍କର ଜୀବନ ଅଟନ୍ତି ମହାପ୍ରଭୁ ।
ମହାନିତ୍ୟଠାରୁ ଆସୁଅଛନ୍ତି ଭଗୁରି,
ଠୁଳ ଶୂନ୍ୟରୁ ପଡ଼ିଲେ ହେତୁକୁ ପାସୋରି,
ଠୁଳ ଶୂନ୍ୟଠାରୁ ହେଉଅଛିକ୍ଷରକ୍ଷର,
କଳକୁ ଲାଗି ଆସିଛି ଅଶେଷ ପ୍ରକାର ।
ଠୁଳ ଶୂନ୍ୟଠାରୁ ସବୁ ହେଉଛି ବିଖ୍ୟାତ,
ଉପରକୁ ମହାନିତ୍ୟ ହୋଇଛି ଉଦିତ ।
ଠୁଳଶୂନ୍ୟ ଯାଏ ବାବୁ ଅଛି ଚାରିବେଦ ,
ତହିଁ ଉପରକୁ ଆଉ ନ ଚଳଇ ପାଦ ।
ଠୁଳ ଶୂନ୍ୟଠାରୁ ଦ୍ବୁତୀ ଯୁଗଳ ଲାଗିଛି,
ଏକୋଇଶ ପୁର ଆଦି ଯନ୍ତ୍ରତ ହୋଇଛି ।
ଅଦ୍ୟାପି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପଚାରିବୁ ତୁହି,
ଠୁଳଶୂନ୍ୟ ଉପରକୁ ନ ପାରିବେ କହି ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଶାସ୍ତ୍ର ପଥରେ କହିବେ,
ଉପରକୁ ପଚାରିଲେ ତୁଚ୍ଛଟା ବୋଲିବେ ।
ନର ଦେବ ଅସୁରଏ କି ପାଇବେ ଭେଦ,
ଜ୍ଞାନକୁ କାଣ୍ଡିବେ ଯାହା ଡାକୁଅଛି ପଦ ।
ତେଣୁକରି ବେଦକୁ ମଦ୍ୟପ ବୋଲି କହି
ବହୁତ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଲେ ଚିତ୍ତ ଭ୍ରମ ହୋଇ ।
ଯେଉଁରୂପେ ମଦ୍ୟପ ଚଡାଇ ଥାଇ ନିଶା,
ମୁଖେ ଭାସୁଥାଇ ନାନା ପରପଞ୍ଚ ଭାଷା ।
ସେହିରୂପେ ଶାସ୍ତ୍ରପଢା ଲୋକଙ୍କ ବେଭାର,
ସେ କାହିଁ ପାଇବେ ନିଜ ବ୍ରହ୍ମର ବିଚାର ।
ବେଦ ଯେତେ ବାଟେ ନେଲା ତେତେ ବାଟେ ଗଲେ,
ତ୍ରିୟା କର୍ମରେ ସମସ୍ତେ ଧନ୍ଦି ହୋଇ ମଲେ ।
ଉଜାଡ଼ ହୋଇ ଯାଉଛି ଷୋଳପୁରୀ ଘର,
ଫଟା କୁଡ଼ିଆରେ ଛାପୁଛନ୍ତି ଭଙ୍ଗାବାଡ଼ ।
ଏକୋଇଶ ପୁର ସବୁ ବେଦର ବୋଲଣା,
ତ୍ରି ଯା କର୍ମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କରିଅଛି ବଣା ।
ବେଦର କର୍ମ ରହିଛି ମହାନିତ୍ୟ ଭୁଇଁ,
ବେଦ ଜନ୍ମି ଅଛି ତହୁଁ ନ ଜାଣଇ ସେହି ।
ଶୁଣିଲୁ କି ନିରାକାର ବେଦର ମହିମା,
କଳ୍ପଣାରେ ବୁଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି ହର ବ୍ରହ୍ମା ।
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ସବୁକଥା ଛାଡ଼,
ଅଲେଖ ମହିମାଠାରୁ କେହି ନାହିଁ ବଡ଼ ।
ଏ ସଂସାରେ ଯେମନ୍ତ କୁ ନର ଦେହ ପାଉ,
ବିନେ ହେଲେ ଅଲେଖ ମହିମା ଭଜିଥାଉ ।

ଅଲେଖ ମହିମା ନାମ ମୁଖେ ନୋହେ କହି,

ଗୋଟେ ମୁଣ୍ଡିଆରେ କୋଟି ପାତକ ହରଇ ।

ମହାନିତ୍ୟପୁର ସେହୁ ବହୁତ ଆକଟ,

ଷୋଳ ଦ୍ୱାରଯାକ ସବୁ ପଡ଼ିଛି କବାଟ ।

ଅଦୃଷ୍ଟ ଭୁବନ ସେ ଯେ ନେତ୍ରେ ଚାହିଁ ନୋହେ,

ଅବ୍ୟକତ ମହିମା ମୁଖରେ କହି ନୋହେ ।

ନିରାକାର କଶାନନ୍ଦ ଦୁହିଙ୍କ ସମ୍ବାଦ,

ଗୁରୁସେବା କଲା ଲୋକ ବୁଝିବେ ଏ ଭେଦ ।

ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନେ ମୋର ନ ଧରିବ ଦୋଷ,

ଅଲେଖ ମହିମାଙ୍କର ଅଟଇ ମୁଁ ଶିଷ୍ୟ ।

ଏ କଳିଯୁଗରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଅଛି ବାବୁ,

ପାପ ପୁଣ୍ୟ କଥା ମୋର ଜାଣନ୍ତି ସେ ପ୍ରଭୁ ।

ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ ଗୀତା-ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ

ଅଲେଖ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଧ୍ୟାୟି ଭଣେ ଭୀମ ଦାସ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମ-ନିରୂପଣ-ଗୀତା, ସୁଜନଜନ ହିତା,

ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ, ଅର୍ଥଭେଦାଭେଦ କଥନେ,

ମହାନିତ୍ୟ ଅଲେଖ ଭୁବନ ବର୍ଣ୍ଣନେ ଆଗମ

ନିଗମ ବିଚାରଣେ ନାମ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଧ୍ୟାୟ ।

----------ସମାପ୍ତ------------